

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ**

Будівельний факультет

кафедра економіки будівництва

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Завідувач кафедри

д.е.н., проф. С.П. Стеценко

« ____ » _____ 2024 року

Пояснювальна записка

до випускної атестаційної роботи
магістра

на тему «Економічний аналіз як інструмент управління грошовими потоками
ТОВ БК «ДЕВЕНСТРОЙ»»

Виконав студент групи зЕПм-23
051 «Економіка»
(спеціальність)

«Економіка підприємства»
(спеціалізація)

Забарчук Роман Володимирович
(прізвище, ім'я та по батькові повністю)

Керівник Стеценко С.П.
(прізвище та ініціали)

д.е.н., проф.
(вчене звання, науковий ступінь)

Рецензент

Київ 2024 р.

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ**

Факультет: будівельний

Кафедра: економіки будівництва

Освітній рівень: магістр

Спеціальність: 051 «Економіка»

Спеціалізація: «Економіка підприємства»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

д.т.н., проф. Іванченко Г.М.

«__» _____ 2024 року

**ЗАВДАННЯ
ДО ВИКОНАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ
МАГІСТРА**

Забарчук Роман Володимирович

1. Тема роботи: Економічний аналіз як інструмент управління грошовими потоками ТОВ БК «ДЕВЕНСТРОЙ» затверджена наказом ректора КНУБА № __ від «__» _____ 20__ року

2. Керівник роботи **д.е.н., професор Стеценко С.П.**

3. Строк подання студентом роботи до захисту 21.12.2024

4. Зміст пояснювальної записки за розділами:

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ПІДПРИЄМСТВА

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТА ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ТОВ «ДЕВЕНСТРОЙ»

РОЗДІЛ 3. РОЗРОБКА МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ У РАЗІ ЗБИТКОВОСТІ

5. Графічний матеріал за розділами представлено у презентації.

7. Календарний план виконання роботи: а) наукова частина; б) практична частина.

Види робіт та їх зміст	Дата виконання
Розділ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ПІДПРИЄМСТВА	
Розділ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТА ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ТОВ «ДЕВЕНСТРОЙ»	
Розділ 3. РОЗРОБКА МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ У РАЗІ ЗБИТКОВОСТІ	
Остаточне оформлення роботи	
Направлення роботи на рецензування	
Попередній захист роботи на кафедрі	

8. Консультанти розділів атестаційної випускної роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Перевірів	
		дата	підпис
Розділ 1.	д.е.н., професор Стеценко С.П.		
Розділ 2.	к.е.н., доцент Цифра Т.Ю.		
Розділ 3.	д.е.н., професор Стеценко С.П.		

9. Дата видачі завдання _____

Зав. Кафедри

(підпис)

С.П. Стеценко

(прізвище та ініціали)

Науковий керівник

(підпис)

С.П.Стеценко

(прізвище та ініціали)

Студент

(підпис)

Р.В. Забарчук

(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

Вступ

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ПІДПРИЄМСТВА

- 1.1. Сутність та значення грошових потоків
- 1.2. Цілі та завдання управління грошовими потоками
- 1.3. Методи економічного аналізу грошових потоків

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТА ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ТОВ «ДЕВЕНСТРОЙ»

- 2.1. Характеристика підприємства
- 2.2. Аналіз ліквідності, платоспроможності та рентабельності
- 2.3. Оцінка структури активів і пасивів
- 2.4. Аналіз грошових потоків за видами діяльності

РОЗДІЛ 3. РОЗРОБКА МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ У РАЗІ ЗБИТКОВОСТІ

- 3.1. Етапи моделі управління
- 3.2. Практичні рекомендації щодо впровадження

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

ВСТУП

Сьогоднішні реалії в Україні характеризуються високим рівнем економічної нестабільності, що зумовлено впливом глобальних кризових явищ, військовими ризиками та зміною ринкових тенденцій. У таких умовах ефективне управління фінансовими ресурсами підприємства стає ключовим чинником його виживання та розвитку. Одним із найважливіших елементів економічного планування є управління грошовими потоками, адже саме вони забезпечують платоспроможність, фінансову стійкість та можливість реалізації стратегічних цілей.

Грошові потоки відображають реальний рух фінансових ресурсів підприємства, тому їх аналіз дозволяє оцінити ефективність операційної діяльності, виявити проблеми ліквідності та сформулювати обґрунтовані управлінські рішення. Економічний аналіз виступає основним інструментом управління грошовими потоками, оскільки забезпечує комплексну оцінку фінансового стану, прогнозування ризиків та розробку стратегій оптимізації.

Актуальність теми. В умовах зниження платоспроможності підприємств, високої залежності від позикового капіталу та нестабільності ринку особливого значення набуває розробка ефективних моделей управління грошовими потоками. Відсутність системного підходу до аналізу та планування руху коштів призводить до касових розривів, зростання фінансових ризиків і загрози банкрутства. Тому дослідження економічного аналізу як інструменту управління грошовими потоками є актуальним і практично значущим.

Мета дослідження - розробити систему економічного аналізу, яка дозволяє ефективно управляти грошовими потоками підприємства в умовах економічної нестабільності, та надати практичні рекомендації для підвищення фінансової стійкості та конкурентоспроможності.

Завдання дослідження:

- дослідити сутність та значення грошових потоків у фінансовому управлінні підприємством;

- узагальнити сучасні методи економічного аналізу грошових потоків; - провести аналіз фінансового стану та грошових потоків ТОВ «ДЕВЕНСТРОЙ» за 2021–2023 роки;

- визначити основні проблеми управління грошовими потоками;

- розробити модель управління грошовими потоками у разі збитковості;

- сформулювати практичні рекомендації щодо оптимізації фінансових ресурсів.

Об'єкт дослідження - грошові потоки ТОВ «ДЕВЕНСТРОЙ» як ключовий елемент фінансового управління підприємством у будівельному секторі.

Предмет дослідження: методи, моделі та інструменти економічного аналізу, що використовуються для управління та оптимізації грошових потоків підприємства.

Методи дослідження: у роботі застосовано методи економічного та фінансового аналізу (горизонтальний, вертикальний, коефіцієнтний), статистичні методи, моделі прогнозування грошових потоків.

Наукова новизна - розробка моделі управління грошовими потоками підприємства в умовах збиткової діяльності, яка враховує комплексний підхід: аналіз поточного стану, оптимізацію витрат, прогнозування руху коштів, формування резервів ліквідності та диверсифікацію джерел фінансування. Запропонована модель формалізована у вигляді рівняння

$$CF_{\text{нетто}} = CF_{\text{операц.}} + CF_{\text{інвест.}} + CF_{\text{фінанс.}} + \Delta R,$$

що дозволяє систематизувати управління грошовими потоками та мінімізувати ризики неплатоспроможності.

Практичне значення: можливість використання запропонованої моделі для підвищення фінансової стабільності підприємств будівельної галузі, оптимізації витрат, забезпечення позитивного операційного грошового потоку та відновлення конкурентоспроможності у кризових умовах.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ У БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩІ

1.1. Економічна суть грошового потоку підприємства

Здійснення всіх видів фінансових операцій підприємства генерує певні грошові потоки у вигляді доходів і витрат. Потік коштів у часі в нормально функціонуючому бізнесі є безперервним процесом, який визначається поняттям «грошовий потік».

Концепція корпоративного грошового потоку як самостійного об'єкта фінансового менеджменту ні у вітчизняній, ні в міжнародній літературі з фінансового управління до кінця не розроблена. Грошові потоки підприємств різних форм і типів становлять найважливіший самостійний об'єкт фінансового менеджменту, що потребує значного поглиблення теоретичних основ і розширення практичних пропозицій.

Поняття «грошовий потік» з'явилося в зарубіжній науковій літературі з фінансового аналізу та фінансового менеджменту наприкінці 1950-х років. Спочатку термін використовувався виключно в галузі фінансової математики для кількісного аналізу корпоративних фінансових операцій, тобто процесу визначення вартості фінансових активів і оцінки ефективності фактичних інвестицій [8].

Для проведення такого аналізу зручно виділити економічний зміст кожної окремої фінансової операції та розглянути потік коштів, що генерується в ході корпоративної діяльності, як цифрову послідовність, що складається із серії послідовностей платежів, розподілених у часі. Для представлення такої послідовності у світовій практиці почав використовуватися термін «грошовий потік».

Згодом грошові потоки підприємств набули широкого значення та використання у фінансовій практиці, що було зумовлено переходом від

різностороннього дослідження показників прибутковості до аналізу ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості підприємства тощо.

В Україні категорія «грошовий потік» почала використовуватися в процесі трансформації корпоративного фінансового аналізу на початку 1990-х років. Із запровадженням національних стандартів бухгалтерського обліку цей термін отримав широке застосування на практиці. Вітчизняні аналітики не випадково почали вживати термін «грошовий потік» лише на початку становлення ринкових відносин в Україні, адже саме грошовий потік розкриває життєздатність корпоративної діяльності, в якій відображені як надходження, так і вилучення готівки [19].

Для того, щоб оцінити якість управління корпоративними грошовими потоками та запропонувати пропозиції та методи щодо вдосконалення, проаналізуємо основні трактування «грошовий потік» у науковій літературі.

Тому Є. Нікхбахт і А. Гроппеллі спрощують визначення грошового потоку як «міру ліквідності компанії», що включає «чистий прибуток і негрошові витрати, такі як амортизаційні відрахування». Установлене пояснення грошового потоку розкриває його сутність з одного боку та основні складові з іншого [43].

Є. Бригам розглядає грошовий потік як фактичні чисті грошові кошти, які надходять до компанії (або виплачуються компанією) протягом певного періоду.

Дж. К. Ван Хорн наголошує: «...поняття готівки та грошового потоку можуть трактуватися по-різному в залежності від аналітичного завдання. Грошовий потік розглядається як готівка або оборотний капітал, тобто вузьке чи широке тлумачення поняття.

Т. Райс вважає, що грошовий потік поділяється на чистий грошовий потік, традиційний грошовий потік і операційний грошовий потік. Чистий грошовий потік являє собою зміну грошових коштів, доступних компанії протягом періоду аналізу. Традиційні потоки – це приблизні оцінки грошових надходжень від виробничої діяльності. Операційний потік означає

суму грошових коштів, фактично отриману від операційної діяльності протягом певного періоду. Тому Т. Райс визначає загальний грошовий потік як усі грошові надходження та виплати, не пов'язані лише з функціонуванням основної діяльності.

Васюренко О. В. фінансові потоки пояснює як «...цілеспрямований рух, зміни (кількості, форми та виду) фінансових ресурсів певного суб'єкта господарювання, що відбуваються разом з відповідними грошовими потоками».

Пазинич В.І. визначає грошовий потік як «...Грошовий потік – це послідовно розподілена в часі сукупність подій, що відбуваються з власником грошових ресурсів у зв'язку з виконанням зобов'язань між суб'єктами господарювання (суб'єктами господарювання, країнами) окремі та логічно завершені факти зміни. Грошовий потік безпосередньо пов'язаний з рухом капіталу підприємства, відображаючи надходження та використання грошових ресурсів, що знаходяться в розпорядженні суб'єктів господарювання» [43].

«Грошовий потік» за визначенням Л.О. Коваленко та Л.М. Ремньової – це «...надходження та видатки грошових коштів та їх еквівалентів, що утворюються в результаті виробничо-господарської діяльності підприємства. Отже, грошові кошти використовуються для фінансування поточних операцій, у т.ч. касові апарати та кошти на банківських рахунках підприємств. Еквіваленти грошових коштів включають короткострокові фінансові інвестиції, які вільно конвертуються в готівку та мають незначний ризик зміни вартості.

Тимофєєва Т.В. зосередив увагу на операційному грошовому потоці, який вважав «...критерієм оцінки внутрішнього фінансового потенціалу підприємства». На думку вченого, «...наявні та достатні операційні грошові потоки дають можливість бізнесу здійснювати інвестиції за рахунок внутрішніх фінансових джерел, погашати фінансові борги та виплачувати дивіденди» [57].

Підсумовуючи, ми бачимо, що існують різні способи визначення та тлумачення поняття «грошовий потік». Більшість економістів трактують його нечітко, тому виникло два підходи до визначення. Прихильники першого визначають грошовий потік як різницю між отриманими коштами та коштами, сплаченими підприємством за певний період, тобто величиною надлишку (нестачі) грошових коштів. Фахівці другого підходу вважають, що грошовий потік – це рух (обіг) грошових коштів, тобто надходження (припливи) і витрати (відтоки) протягом певного періоду часу.

Таким чином, ми вважаємо, що грошовий потік підприємства – це сукупність розподілених у часі доходів і витрат грошових коштів та їх еквівалентів, створених господарською діяльністю підприємства, а його зміни пов'язані з такими факторами, як час, ризик і ліквідність.

Грошові кошти стосуються готівки в касі компанії та коштів на банківських рахунках; грошові еквіваленти стосуються короткострокових фінансових інвестицій, які вільно конвертуються в готівку та мають невеликий ризик зміни вартості [21, с. 15].

Грошовий потік підприємства відображає грошові відносини всередині підприємства та поза ним.

Зовнішні грошові відносини підприємства – це відносини з податковими органами, бюджетними та позабюджетними фондами, клієнтами, постачальниками, фінансовими установами та іншими суб'єктами господарювання.

Під внутрішніми фінансовими відносинами розуміють відносини, що існують між різними структурними підрозділами підприємства, а також між керівництвом, засновниками та працівниками. Рух капіталу підприємства відображається у формі Фінансового звіту № 3 «Звіт про рух коштів». При цьому кошти переміщуються з каси на розрахунковий рахунок і навпаки, а інші подібні рухи коштів усередині підприємства не є грошовими потоками [42]. Потрібно розрізняти: корпоративний дохід; корпоративний прибуток; грошовий потік.

Корпоративний дохід представлений бухгалтерським доходом від реалізації продукції (товарів, проектів, послуг), доходом від позикового капіталу, капітальним доходом, інвестованим в об'єкти інвестування тощо, і відображається в грошовій та немонетарній формах. Корпоративний прибуток – це різниця між бухгалтерськими доходами підприємства та бухгалтерськими витратами.

Грошовий потік – це різниця між всіма коштами, отриманими та витраченими компанією за певний період [46, с. 261].

Різниця між сумою отриманого прибутку та сумою коштів полягає в:

- прибуток відображає бухгалтерські грошові та негрошові надходження за певний період, які не відповідають фактично отриманим коштам;

- прибуток визнається при продажу, а не при отриманні коштів;

- при розрахунку прибутку витрати на виробництво визнаються при реалізації, а не при оплаті;

- грошовий потік відображає грошові потоки, не враховані при розрахунку прибутку (амортизація, капітальні витрати, податки, штрафи, боргові платежі та чистий борг, кредити та аванси).

На відміну від прибутків і витрат, грошовий потік можна безпосередньо простежити як суму надходжень і відтоків грошових коштів, підтверджену банківськими виписками або касовими чеками.

Для фінансового менеджменту важливо розуміти та аналізувати не лише фінансові результати, доходи та витрати, але й грошові потоки протягом звітного періоду окремо. Остання інформація вкрай важлива для бізнесу, оскільки вона дозволяє визначити основні джерела надходження грошових коштів і зміни в напрямках їх використання, допомагаючи оцінити перспективи бізнесу [30, с. 80].

Якщо грошовий потік можна уявити як систему «фінансового кровообігу» корпоративної економіки, то рух корпоративних коштів можна представити у вигляді схематичної моделі грошового потоку (додаток А).

Значна роль управління корпоративними грошовими потоками визначається такими основними положеннями [18]:

– грошовий потік обслуговує майже всі аспекти економічної діяльності підприємства. Тому грошовий потік наочно можна представити як систему «фінансового кровообігу» економічного організму підприємства. Ефективно організований грошовий потік підприємства є найважливішим показником його «фінансового здоров'я» і є передумовою досягнення загальною господарською діяльністю підприємства вищих кінцевих результатів;

– ефективне управління грошовими потоками забезпечує фінансову рівновагу в процесі стратегічного розвитку підприємства. Швидкість цього розвитку, а отже, фінансова стабільність бізнесу, значною мірою залежать від того, наскільки різні типи грошових потоків синхронізуються один з одним за обсягом і часом. Цей високий ступінь синхронності забезпечує суттєве прискорення реалізації стратегічних цілей корпоративного розвитку;

– розумне формування грошового потоку може сприяти підвищенню темпів ведення бізнесу. Несплата за товар негативно позначиться на формуванні виробничих запасів сировини і матеріалів, рівні продуктивності праці та реалізації готової продукції;

– ефективне управління грошовими потоками може зменшити потребу бізнесу в позиковому капіталі. Активно керуючи грошовими потоками, ми можемо забезпечити більш раціональне та економне використання власних фінансових ресурсів, що генеруються всередині компанії, а також знизити залежність темпів розвитку компанії від залучення кредитів;

– управління грошовими потоками є важливим фінансовим важелем для забезпечення прискореного обертання капіталу компанії. Це досягається скороченням тривалості виробничих і фінансових циклів і зменшенням вимог до капіталу для обслуговування господарської діяльності підприємства шляхом ефективного управління грошовими потоками;

– ефективне управління грошовими потоками забезпечує зниження ризику банкрутства компанії. Навіть підприємства, які успішно ведуть господарську діяльність і отримують достатній прибуток, можуть з часом призвести до банкрутства через різні види дисбалансу грошових потоків. Синхронізація грошових надходжень і платежів в управлінні грошовими потоками компанії може усунути цей фактор при її банкрутстві;

– методи активного управління грошовими потоками дозволяють підприємствам отримувати додатковий прибуток безпосередньо за рахунок їх грошових активів, тобто ефективно використовувати тимчасово вільні залишки коштів у складі оборотних активів, а також інвестиційні ресурси, накопичені при здійсненні фінансових інвестицій.

Незважаючи на обширні дослідження процес аналізу грошових потоків все ще потребує вдосконалення, і, зокрема, необхідно розробити комплексний метод аналізу грошових потоків для виявлення фінансових проблем, головним чином пов'язаних з ліквідністю та платоспроможністю. Тому для здійснення успішної фінансово-господарської діяльності підприємство повинне контролювати наявний в господарському обороті обсяг грошових коштів та раціональність їх використання. Не знаючи сутності, складових елементів об'єкта аналізу, управлінський персонал не зможе прийняти раціональні господарські рішення щодо підвищення ефективності використання грошовими потоками [63].

Отже, забезпечення ефективної організації грошового обігу фінансово-господарської діяльності підприємства базується на його об'єктивній та якісній оцінці. Метою аналізу грошових потоків компанії є надання рекомендацій щодо прискорення руху грошових коштів, поліпшення оборотності активів і капіталу, забезпечення фінансової стабільності та платоспроможності компанії. Серед завдань, що входять до складу кваліфікованої оцінки грошових потоків, є: аналіз джерел формування, витрат коштів, аналіз грошових потоків за видами господарської діяльності, аналіз взаємозв'язку між прибутком і зміною грошових коштів, дослідження зв'язку між бізнесом зростання та грошові потоки.

1.2. Класифікаційні ознаки та процес формування грошових потоків підприємства

Грошовий потік, як об'єкт фінансового менеджменту, є збірним поняттям, що включає велику кількість окремих видів, що обслуговують відповідні аспекти господарської діяльності підприємства. Щоб забезпечити цілеспрямований облік, аналіз, планування та контроль, грошові потоки підприємства повинні бути належним чином організовані відповідно до їх класифікаційних характеристик, типу, доходу та напрямку використання.

У науковій літературі та аналітичній практиці категоріальні ознаки широко використовуються для систематизації грошових потоків, що утворюються в результаті господарської діяльності підприємств. Найпоширенішими є класифікації грошових потоків, наведені в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Класифікація грошових потоків підприємства [32; 62]

Класифікаційні ознаки	Види грошових потоків
Залежно від масштабу обслуговування господарського процесу	– грошовий потік по підприємству в цілому; – грошовий потік окремих структурних підрозділів підприємства; – грошовий потік по окремим господарським операціям
Залежно від видів господарської діяльності	– грошовий потік від операційної діяльності; – грошовий потік від інвестиційної діяльності; – грошовий потік від фінансової діяльності
Залежно від спрямованості руху грошових коштів	– позитивний грошовий потік; – негативний грошовий потік
Залежно від варіативності напрямку руху грошових коштів	– стандартний грошовий потік; – нестандартний грошовий потік
Залежно від методу розрахунку обсягу грошового потоку	– валовий грошовий потік; – чистий грошовий потік
Залежно від характеру грошового потоку відносно підприємства	– внутрішній грошовий потік; – зовнішній грошовий потік
Залежно від достатності обсягу грошового потоку	– надлишковий грошовий потік; – дефіцитний грошовий потік
Залежно від рівня збалансованості потоків	– збалансований грошовий потік; – незбалансований грошовий потік
Залежно від періоду часу	– короткостроковий грошовий потік; – довгостроковий грошовий потік
Залежно від форми використання	– готівковий грошовий потік; – безготівковий грошовий потік

Продовження таблиці 1.1

Залежно від виду валюти	– грошовий потік в національній валюті; – грошовий потік в іноземній валюті
Залежно від значимості у формуванні кінцевого результату діяльності	– пріоритетний грошовий потік; – другорядний грошовий потік
Залежно від можливості прогнозування виникнення грошового потоку	– повністю прогнозований грошовий потік; – недостатньо прогнозований грошовий потік; – не прогнозований грошовий потік
Залежно від можливості регулювання в процесі управління	– грошовий потік, що піддається регулюванню; – грошовий потік, який не піддається регулюванню
Залежно від можливості забезпечення платоспроможності	– ліквідний грошовий потік; – неліквідний грошовий потік
Залежно від законності виникнення	– легальний грошовий потік; – тіньовий грошовий потік
Залежно від методу оцінки в часі	– теперішній грошовий потік; – майбутній грошовий потік
Залежно від неперервності формування у звітному періоду	– регулярний грошовий потік; – нерегулярний грошовий потік
Залежно від стабільності часових інтервалів формування	– регулярний грошовий потік з рівномірним часовим інтервалом; – регулярний грошовий потік з нерівномірним часовим інтервалом

Усі види грошових потоків підприємства можна систематизувати у такі дві групи [46, с. 264]:

1. Рух грошових коштів пов'язаний з реалізацією довгострокових інвестиційних проектів.

2. Грошовий потік, створений діючими підприємствами від поточної діяльності, інвестицій та фінансової діяльності.

Об'єктом оцінки грошових потоків є грошові надходження та витрати, сформовані операційною, інвестиційною та фінансовою діяльністю підприємства за певний період часу, залишок грошових коштів на певну дату та фактори, що викликають зміни грошових активів.

Суб'єктами оцінки грошових потоків можуть бути керівники підприємств, економічні служби підприємств, керівники функціональних і структурних підрозділів підприємств, власники та акціонери, зовнішні користувачі інформації. Система економічних показників для оцінки руху грошових коштів включає показники абсолютної вартості та відносні

показники. Бухгалтерський облік є джерелом абсолютних вартісних показників. До таких показників належать: залишки та оборот грошових коштів та їх еквівалентів; фінансові результати діяльності підприємства; активи підприємства; активи та пасиви; динамічні абсолютні показники.

Господарська діяльність є основною діяльністю підприємства, пов'язана з виробництвом і реалізацією продукції (товарів, проектів, послуг), забезпечує основну частку доходу та є головною метою діяльності суб'єктів господарювання. Надходження та відтоки грошових коштів від операційної діяльності пов'язані з ефективністю, з якою підприємство виконує свої основні виробничі та операційні функції [31, с. 136].

Інвестиційна діяльність включає капітальні доходи та витрати, пов'язані з купівлею та продажем довгострокових активів, і інвестиційні доходи. Збільшення виробничих потужностей, модернізація виробництва, оновлення обладнання та технологій призводять до зменшення грошових потоків від інвестиційної діяльності, але з часом призводять до значних надходжень від операційної діяльності.

Фінансова діяльність включає кошти, отримані в результаті отримання позик або випуску акцій, а також платежі, пов'язані з погашенням заборгованості за раніше отриманими позиками і виплатою дивідендів. Цей захід має на меті збільшення фінансової підтримки операційної та інвестиційної діяльності.

Віднесення фінансових потоків до відповідних груп залежить насамперед від характеру господарської діяльності підприємства. Якщо бізнес включає загальні кошти від кількох видів діяльності, то ці суми мають бути розподілені між відповідними видами діяльності.

Групування грошових потоків за видами господарської діяльності показано на рис. 1.2.

За масштабом обслуговування фінансово-господарських відносин виділяють наступні види грошових потоків [64, с. 87]:

– загальний грошовий потік підприємства – це найбільш агрегований вид грошового потоку, який акумулює різноманітні грошові потоки, що

обслуговують загальний економічний процес підприємства;

- рух грошових коштів через різні структурні підрозділи;
- визначення його як самостійного об'єкта управління в організаційно-економічній структурній системі підприємства;
- грошові потоки від операційної діяльності окремих суб'єктів господарювання – слід вважати основним предметом управління.

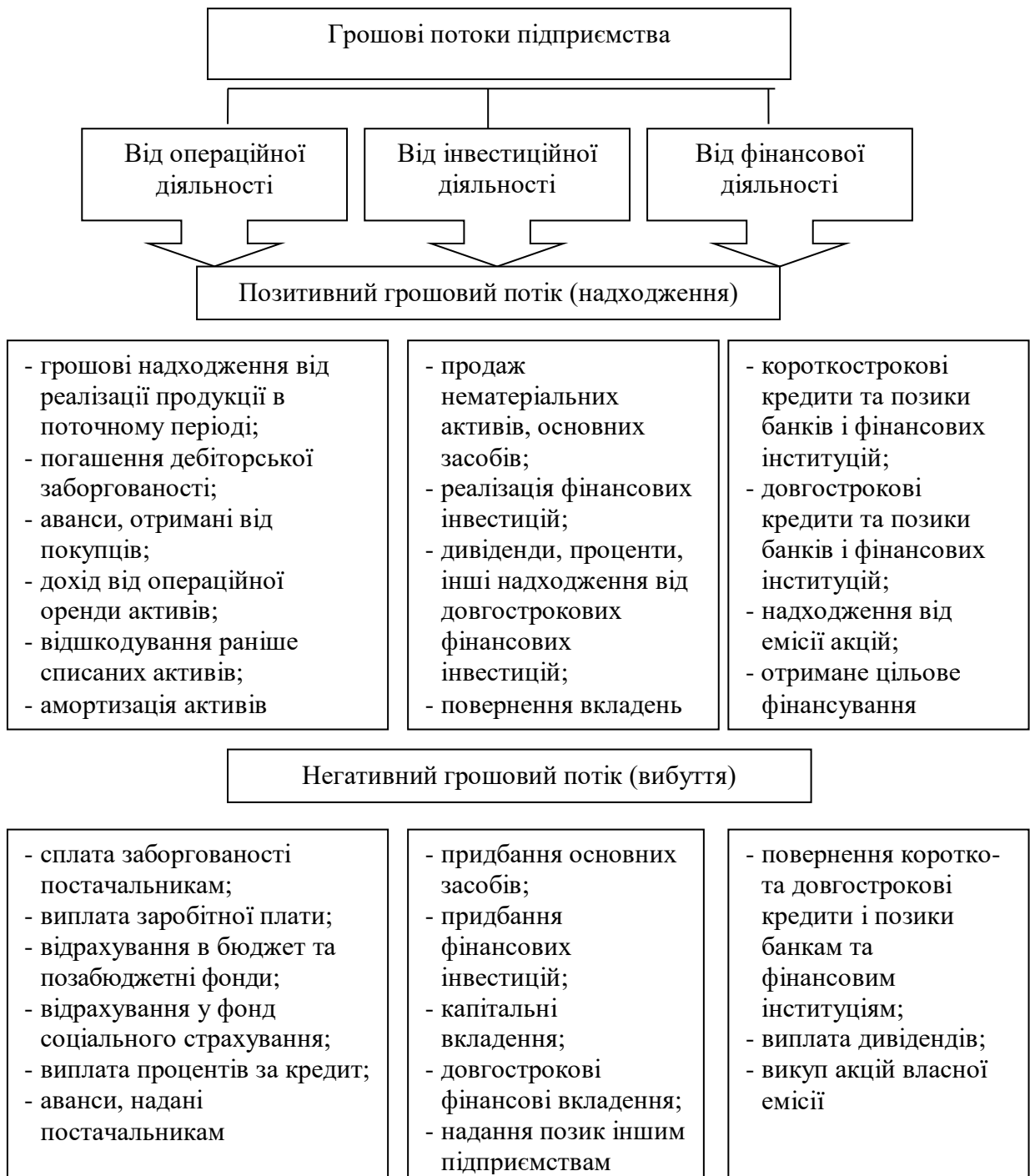

Рис. 1.1. Рух грошових потоків підприємства за видами його діяльності [8; 35; 70]

За структурою руху капіталу грошові потоки поділяються на види [2]:

1) позитивний (вхідний) грошовий потік: являє собою загальну суму коштів, що надходять на підприємство від різних видів економічної діяльності (аналогія цього терміну — «приплив коштів») (рис. 1.2).

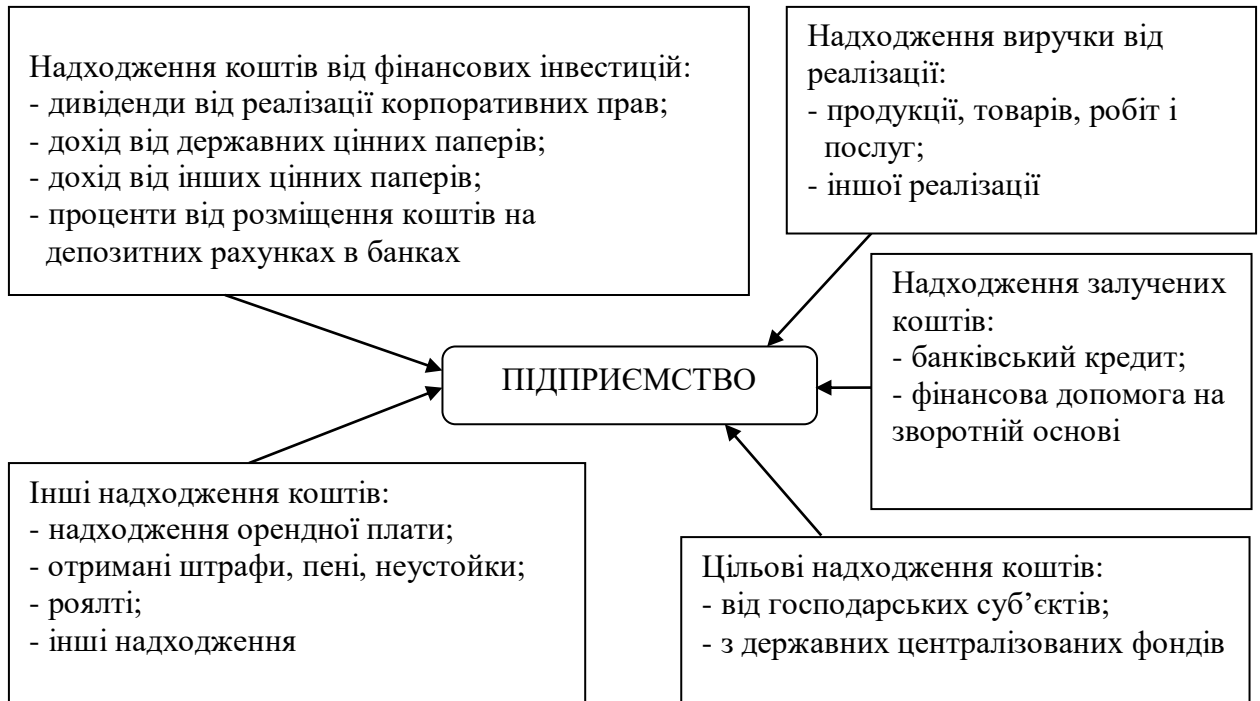

Рис. 1.2. Структура вхідних грошових потоків на підприємстві [6; 26]

2) негативний (вихідний) грошовий потік: являє собою загальну суму коштів, сплачених підприємством у процесі здійснення різноманітних економічних операцій (подібний до цього терміну термін «відтік капіталу»).

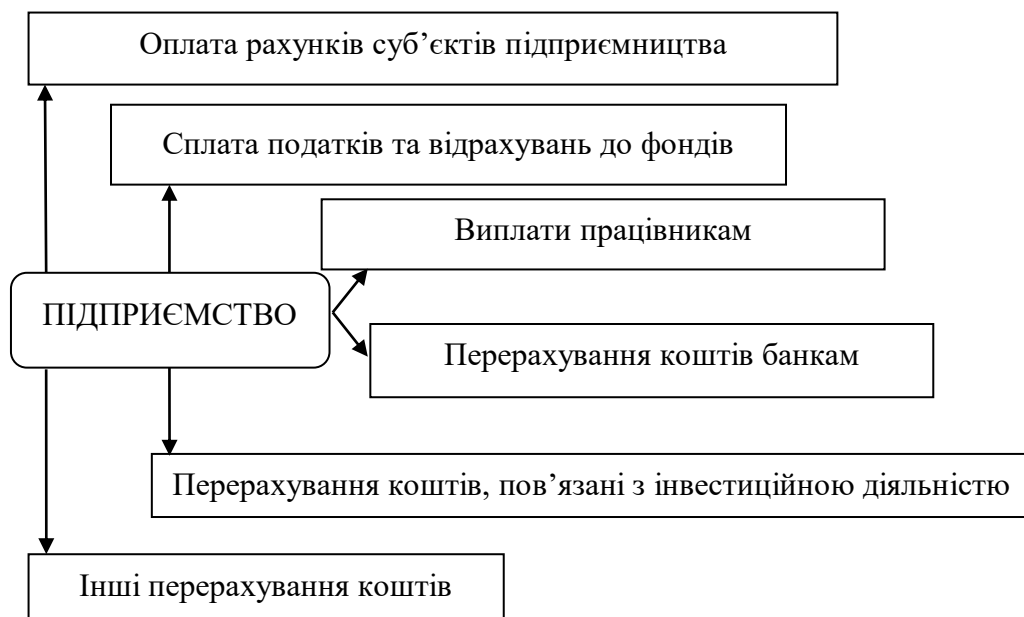

Рис. 1.3. Структура вихідних грошових потоків на підприємстві [2; 66]

У процесі управління фінансами компанії дуже важливо розділити грошові потоки на пріоритетні грошові потоки та службові грошові потоки [61].

Пріоритезувати грошові потоки, які мають найбільший вплив на формування та зростання загальної вартості підприємства, та розподіляти фінансові результати господарської діяльності підприємства з урахуванням вимог та інтересів власника, країни та фінансової системи. До пріоритетних грошових потоків належать грошові кошти, отримані від продажу продукції, оплата рахунків постачальників, сплата податків та інших обов'язкових платежів, плани отримання прибутку власника тощо. Увагу фінансового менеджера в першу чергу слід зосередити на управлінні пріоритетними грошовими потоками підприємства по відношенню до зазначеного напрямку впливу.

Службовий грошовий потік формується операційною діяльністю, яка безпосередньо не впливає на процес формування вартості підприємства, але необхідна для забезпечення нормального режиму роботи підприємства. Операційний грошовий потік включає операції зі страховими компаніями, громадськими організаціями, благодійними фондами тощо [10].

Отже, під грошовим потоком підприємства слід розуміти сукупність розподілених у часі грошових надходжень і напрямів використання коштів, що відбуваються під час фінансово-господарської діяльності підприємства. Вони мають велике значення для підприємства в процесі управління фінансами, оскільки є показниками його фінансової стабільності та прибутковості. Показники оцінки грошових потоків застосовуються не тільки для операційного аналізу ліквідності, а й для стратегічного аналізу ліквідності. На їх підставі розробляється основний фінансовий документ з управління грошовим обігом підприємства – платіжний баланс.

Висновки до розділу 1

1. В ринкових умовах основою виживання та стабільного розвитку підприємств є ефективне управління грошовими потоками, забезпечення фінансової стабільності, забезпечення того, щоб підприємства могли вільно використовувати кошти та досягти статусу грошових потоків через умови вищих грошових потоків. Планування якості та його ефективне використання для забезпечення безперебійного процесу виробництва та продажу продукції та фінансування витрат на її розширення та оновлення. Недостатнє управління грошовими потоками призведе до недостатності коштів для виробництва та розвитку підприємств, порушення ліквідності та банкрутства.

2. Грошовий потік – сукупність грошових надходжень і видатків та їх еквівалентів, розподілених у часі в ході господарської діяльності підприємства. Грошові кошти, отримані компанією протягом певного періоду за вирахуванням виплачених коштів.

3. Основні інструменти управління грошовими потоками включають: планові документи щодо руху капіталу підприємства, згідно з якими дохід необхідно своєчасно виплачувати та отримувати; аналіз платоспроможності та достатності капіталу підприємства; контролювати швидкість надходження коштів на банківські рахунки; норми амортизаційних відрахувань; спосіб оплати, який використовує підприємство для виконання своїх договірних зобов'язань; переказ, акредитив, інкасо, оплата після відвантаження тощо.

4. Управління грошовими потоками, як правило, є важливою частиною фінансової політики, і воно повністю охоплює всю систему управління компанією. Упорядкований набір цілей, завдань, функцій, методів та інструментів управління дозволяє вирішити проблеми, що виникають у процесі управління позитивними та негативними грошовими потоками на різних рівнях корпоративної фінансово-господарської діяльності під впливом внутрішніх і зовнішніх факторів.

Фінансовий аналіз ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН за період 2021 – 2023 рр.

У процесі формування звіту використовується баланс (звіт про фінансовий стан), звіт про фінансові результати (звіт про прибутки і збитки), інші елементи звітності ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН. Економічні дані, фінансові індикатори та інша інформація, що надається Державною службою статистики України, використовуються для забезпечення зважених висновків про поточний фінансовий стан і ефективність роботи підприємства. В якості періоду дослідження використовується: 2021 – 2023 рр.

Таблиця 1. Динаміка техніко-економічних показників ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬНА КОМПАНІЯ ДЕНВЕРСТРОЙ в 2021 - 2023 рр.

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +,-		Відносний приріст (відхилення), %		
	2021	2022	2023	2022 / 2021	2023 / 2022	2022 / 2021	2023 / 2022	2023 / 2021
Чистий дохід, тис. грн.	1 006 872	353 305	411 139	(- 653 567)	57 834	(- 64).91	16,37	(- 59).17

Собівартість, тис. грн.	997 779	350 516	408 175	(- 647 263)	57 659	(- 64).87	16,45	(- 59).09
Валовий прибуток (збиток), тис. грн.	9 093	2 789	2 964	(- 6 304)	175	(- 69).33	6,27	(- 67).4
Частка основних засобів у активах	0	0	0	0	0	діл. на нуль	діл. на нуль	діл. на нуль
Коефіцієнт зносу основних засобів	0,87	0,91	0,95	0,04	0,04	4,6	4,4	9,2
Оборотність активів, коефіцієнт трансформації, обороти	-	0,73	0,96	-	0,23	діл. на нуль	31,51	діл. на нуль
Фондовіддача, обороти	-	190,4 1	355,3 5	-	164,9 4	діл. на нуль	86,62	діл. на нуль
Фондоємність	-	0,01	0	-	(- 0).01	діл. на нуль	(- 100)	діл. на нуль
Коефіцієнт оборотності запасів, обороти	-	5,68	7,55	-	1,87	діл. на нуль	32,92	діл. на нуль

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, обороти	-	0,98	1,25	-	0,27	діл. на нуль	27,55	діл. на нуль
Рентабельність продажів за операційним прибутком (операційна маржа), %	0,24	0,94	(- 1).13	0,7	(- 2).07	291,67	(- 220).21	(- 570).83
Матеріалоємність	0	0	0	0	0	діл. на нуль	діл. на нуль	діл. на нуль
Витрати на гривню продажів, грн.	0,99	0,99	0,99	0	0	0	0	0
Коефіцієнт забезпечення власними оборотними засобами запасів	0,08	0	0,08	(- 0).08	0,08	(- 100)	діл. на нуль	0

Коефіцієнт фінансової автономії	0,01	0,01	0,01	0	0	0	0	0
Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)	1,01	1	1,01	(- 0).01	0,01	(- 0).99	1	0
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,01	0	0	(- 0).01	0	(- 100)	діл. на нуль	(- 100)
Середня кількість працівників, осіб	24	21	19	(- 3)	(- 2)	(- 12).5	(- 9).52	(- 20).83
Фонд оплати праці, тис. грн.	5 168	6	4	(- 5 162)	(- 2)	(- 99).88	(- 33).33	(- 99).92
Продуктивність праці, тис. грн.	41 938,4	16 817,8	21 632,3	(- 25 4 120).6	814,5	(- 59).9	28,63	(- 48).42
	2	1	7	1	6			

В 2021 р. ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН сформувало обсяг виручки в розмірі 1 006 872 тис. грн.

На кінець періоду дослідження (2023 р.) виручка становить 411 139 тис. грн., що на 59,17% менше показника на початок періоду аналізу. Це вказує на нездатність підприємства діяти в складних економічних умовах,

використовувати наявні конкурентні переваги, задовольняти потреби свого цільового сегмента ринку. Це призводить до того, що у підприємства залишається менше фінансових ресурсів для того, щоб покрити постійні і змінні витрати, заохочувати ефективних співробітників, погашати фінансові зобов'язання, вирішувати інші оперативні та стратегічні завдання.

Про зниження ефективності господарських процесів на підприємстві свідчить чистий дохід, який скорочувався більш швидкими темпами (на 59,17%), ніж собівартість (на 59,09% за 2021 - 2023 рр.). Важливо досягати протилежної ситуації, що дозволить формувати більш відчутний фінансовий результат ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН.

Валовий прибуток ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН був додатнім на кінець 2023 р. і становив 2 964 тис. грн. проти 9 093 тис. грн. в 2021 р., що вказує на ефективні операційні процеси, які дозволяють створювати додану вартість в рамках щоденної діяльності трудового колективу. Як результат, залишаються додаткові фонди, які можуть використовуватися для здійснення управлінських витрат, витрат на збут, фінансових витрат.

Операційна маржа підприємства є індикатором конкурентоспроможності, тому від'ємне значення такого показника говорить про низькоякісні товари і послуги підприємства, що формує уразливе становище на конкурентному ринку. В 2023 р. ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН на кожну гривню продажів отримало 1,13 копійок збитку від продажів. Важливо активізувати роботу управлінців для пошуку можливостей відновлення бажаного рівня показника. Управлінці не виконують свою роботу, а саме - не шукають можливості забезпечення більш високої ефективності

операційних процесів підприємства, про що свідчить скорочення показника на - в 2021 - 2023 рр.

Персонал підприємства працює менш продуктивно в 2023 р., про що свідчить обсяг доданої вартості на одну особу в розмірі 21 632,37 тис. грн. проти 41 938,42 тис. грн. в 2021 р. Це говорить про непродуману політику управління трудовими ресурсами.

Така динаміка пояснюється більш повільним зниженням доданої вартості в порівнянні з швидким скороченням кількості залученого персоналу.

Така динаміка пояснюється повільнішим скороченням обсягу виробництва і надання послуг у порівнянні з швидким скороченням кількості залученого персоналу.

Залучені основні засоби ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН використовуються в операційному процесі більш інтенсивно, про що свідчить зростаюча фондвіддача (поточне значення становить 355,35 проти базового 190,41). В 2023 р. кожна вкладена в основні засоби гривня дозволила виготовити та реалізувати 355,35 гривень товарів і послуг.

Таблиця 2. Динаміка активів ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН в 2021 - 2023 рр., тис. грн.

Показники	Рік	Абсолютний приріст	Відносний приріст (відхилення), %
-----------	-----	--------------------	-----------------------------------

				(відхилення), +,-				
	2021	2022	2023	2022 / 2021	2023 / 2022	2022 / 2021	2023 / 2022	2023 / 2021
Нематеріальні активи	44	36	20	(- 8)	(- 16)	(- 18).18	(- 44).44	(- 54).55
Незавершені капітальні інвестиції	0	809	1 228	809	419	діл. на нуль	51,79	діл. на нуль
Основні засоби:	2 207	1 504	810	(- 703)	(- 694)	(- 31).85	(- 46).14	(- 63).3
Інші фінансові інвестиції	125	125	125	0	0	0	0	0
НЕОБОРОТНІ АКТИВИ	2 376	2 474	2 183	98	(- 291)	4,12	(- 11).76	(- 8).12
Виробничі запаси	59 852	54 786	35 969	(- 5 066)	(- 18 817)	(- 8).46	(- 34).35	(- 39).9
Товари	0	8 698	8 698	8 698	0	діл. на нуль	0	діл. на нуль
Запаси	59 852	63 484	44 667	3 632	(- 18 817)	6,07	(- 29).64	(- 25).37

Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	29 438	52 248	63 378	22 810	11 130	77,48	21,3	115,29
Дебіторська заборгованість за виданими авансами	365 369	275 063	261 149	(- 90 306)	(- 13 914)	(- 24).72	(- 5).06	(- 28).52
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	10	191	5 169	181	4 978	1 810	2 606,28	51 590
Інша поточна дебіторська заборгованість	33	33	21	0	(- 12)	0	(- 36).36	(- 36).36
Гроші та їх еквіваленти	7 819	178	469	(- 7 641)	291	(- 97).72	163,48	(- 94)
Витрати майбутніх періодів	3	20	24	17	4	566,67	20	700
Інші оборотні активи	64 412	48 203	37 232	(- 16 209)	(- 10 971)	(- 25).16	(- 22).76	(- 42).2
ОБОРОТНІ АКТИВИ	526 936	439 420	412 109	(- 87 516)	(- 27 311)	(- 16).61	(- 6).22	(- 21).79

БАЛАНС	529 312	441 894	414 292	(- 87 418)	(- 27 602)	(- 16).52	(- 6).25	(- 21).73
--------	---------	---------	---------	------------	------------	-----------	----------	-----------

Сума активів знижується ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН і досягнула в 2023 р. 414 292 тис. грн. проти 529 312 тис. грн. в 2021 р.

Як оборотні, так і необоротні активи вплинули на таку динаміку скорочення активів на 21,73%. Перші знизилась на 21,79%, в той час як другі на 8,12% в 2021 - 2023 рр.

Наступні елементи активів ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН здійснювали стимулюючий вплив на розмір загальної суми:

- товари (+8 698 тис. грн.)
- дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги (+115,29%)
- дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом (+51590%)
- витрати майбутніх періодів (+700%)
- незавершені капітальні інвестиції (+1 228 тис. грн.)

Негативно впливали на суму такі елементи активів ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН:

- виробничі запаси (-39,9%)

- запаси (-25,37%)
- дебіторська заборгованість за виданими авансами (-28,52%)
- інша поточна дебіторська заборгованість (-36,36%)
- гроші та їх еквіваленти (-94%)
- інші оборотні активи (-42,2%)
- нематеріальні активи (-54,55%)
- основні засоби: (-63,3%)

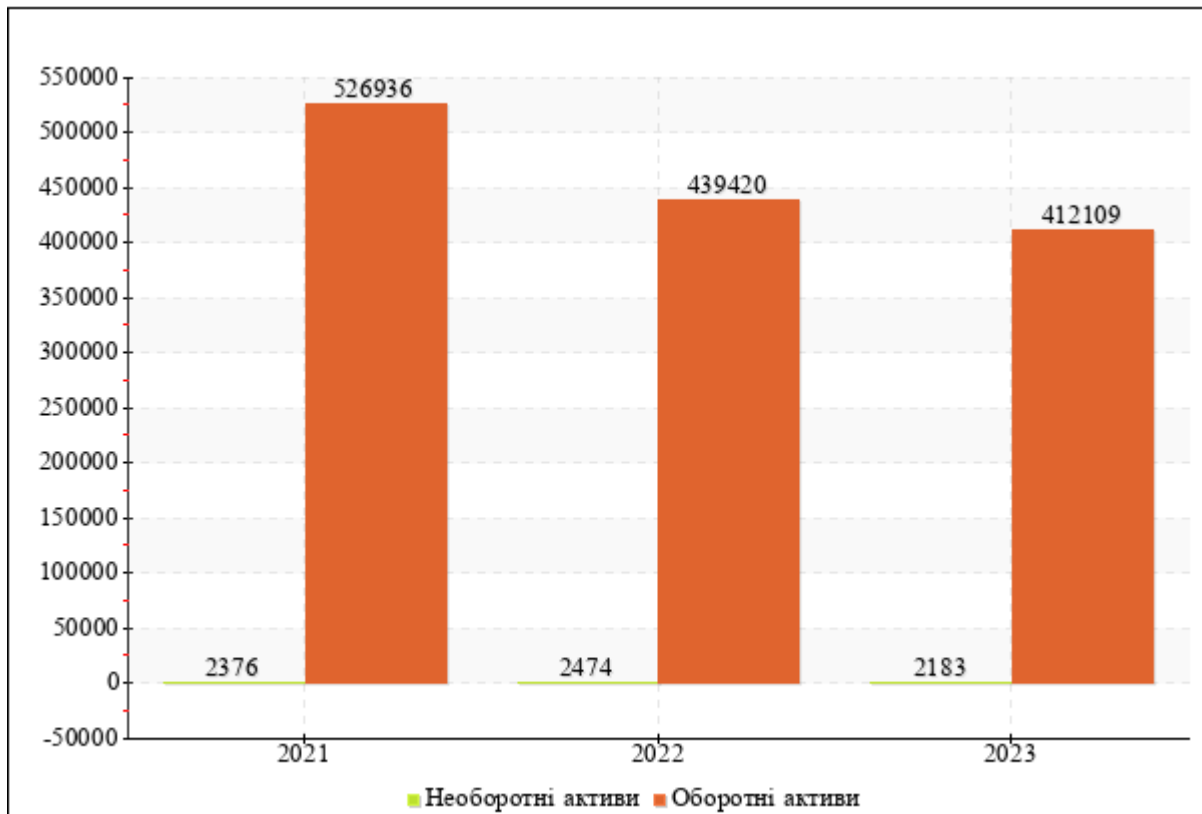

Рис. 1. Динаміка активів ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН

Основні засоби ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН менш активно використовуються в щоденній діяльності компанії. Їх вартість скоротилася з 2 207 тис. грн. в 2021 р. до 810 тис. грн. в 2023 р. Як результат, господарський потенціал підприємства знижується.

Більш швидке скорочення обсягу чистого доходу ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН і повільне зниження рівня запасів говорять про те, що підприємство використовує менш ефективні методи, не шукає можливості вивільнення частини фінансових ресурсів, які загрузли в запасах. Як результат, такі фонди не можна використовувати за альтернативними напрямками. В цілому ефективність управління запасами знижується в 2021 - 2023 рр.

Хоча спостерігається підвищення обсягу дебіторської заборгованості в умовах зниження чистого доходу, все ж складно сформулювати однозначне ставлення до таких процесів. Дебіторська заборгованість за наданими товарами і послугами призводить до скорочення обсягу доступного оборотного капіталу підприємства, адже залишається менше ресурсів для покупки запасів, проведення активної маркетингової діяльності і так далі. З іншого боку, дебіторська заборгованість за наданими товарами і послугами може виступати інструментом стимулювання збуту. Якщо підприємство сформувало чіткий зв'язок, тобто надання додаткових товарних кредитів і права відстрочки платежів по послугах призводить до збільшення доходу, при цьому якість дебіторської заборгованості залишається високою, то доцільно і далі

дотримуватися такої політики. В іншому випадку необхідно надавати право відстрочки лише надійним клієнтам з бездоганною історією співпраці.

Таблиця 3. Динаміка джерел фінансування ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН в 2021 - 2023 рр., тис. грн.

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +,-		Відносний приріст (відхилення), %		
	2021	2022	2023	2022 / 2021	2023 / 2022	2022 / 2021	2023 / 2022	2023 / 2021
Зареєстрований (пайовий) капітал	5 000	5 000	5 000	0	0	0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1 938	(- 2 694)	5 626	(- 4 632)	3 320	(- 239).01	(- 123).24	(- 67).7
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ	6 938	2 306	5 626	(- 4 632)	3 320	(- 66).76	143,97	(- 18).91
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	71 058	106 135	72 162	35 077	(- 33 973)	49,36	(- 32).01	1,55

Поточна кредиторська заборгованість розрахунками бюджетом	за	271	63	59	(- 208)	(- 4)	(- 76).75	(- 6).35	(- 78).23
Поточна кредиторська заборгованість розрахунками страхування	за	0	83	74	83	(- 9)	діл. на нуль	(- 10).84	діл. на нуль
Поточна кредиторська заборгованість розрахунками оплати праці	за	0	296	567	296	271	діл. на нуль	91,55	діл. на нуль
Поточна кредиторська заборгованість одержаними авансами	за	346 709	228 384	123 933	(- 118 325)	(- 104 451)	(- 34).13	(- 45).73	(- 64).25
Поточні забезпечення		683	435	273	(- 248)	(- 162)	(- 36).31	(- 37).24	(- 60).03

Інші поточні зобов'язання	103 653	104 192	211 598	539	107 406	0,52	103,08	104,14
ПОТОЧНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	522 374	439 588	408 666	(- 82 786)	(- 30 922)	(- 15).85	(- 7).03	(- 21).77
Баланс	529 312	441 894	414 292	(- 87 418)	(- 27 602)	(- 16).52	(- 6).25	(- 21).73

Основною метою будь-якого комерційного підприємства є досягнення цілей, визначених власниками. Зазвичай вони полягають у генеруванні прибутку. Зниження власного капіталу на 18,91% В 2021 - 2023 рр. свідчить як про нездатність досягати такої мети, так і про ослаблення фінансового потенціалу ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН. Обсяг власного капіталу ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН дорівнює 5 626 тис. грн. на кінець 2023 р. проти 6 938 тис. грн. в 2021 р.

Зниження обсягу доступних джерел фінансування на 21,73% ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН для формування активів підприємства за рахунок зменшення вартості власного капіталу (на 18,91%), так і короткострокових зобов'язань (на 21,77%) протягом 2021 - 2023 рр. обмежує можливості зростання і здійснення активної діяльності для збільшення своєї частки ринку.

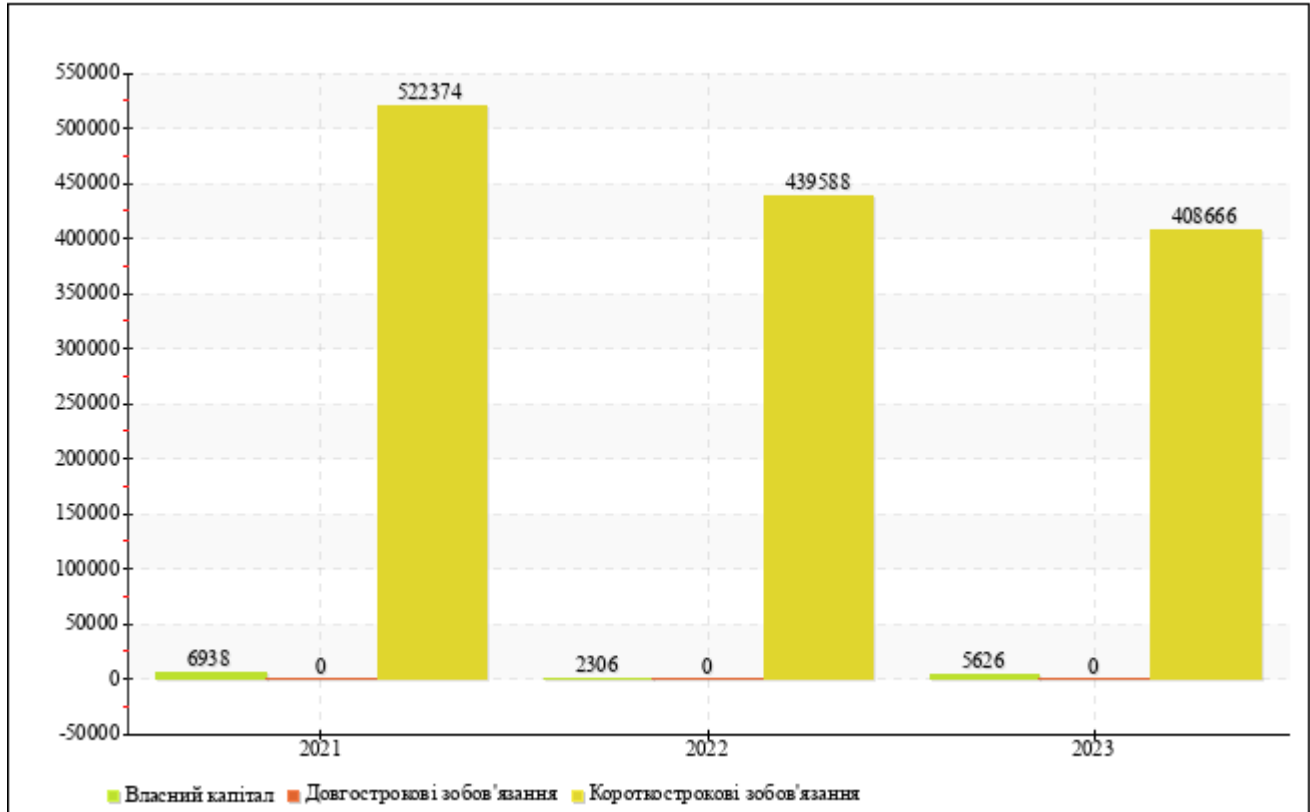

Рис. 2. Динаміка пасивів ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН

Найбільш важливими факторами підвищення вартості залучених джерел фінансування ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН були:

- поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги (+1,55%)
- поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування (+74 тис. грн.)

- поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці (+567 тис. грн.)

- інші поточні зобов'язання (+104,14%)

Найбільш важливими факторами зниження вартості залучених джерел фінансування ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН були:

- нерозподілений прибуток (непокритий збиток) (-67,7%)

- поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом (-78,23%)

- поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами (-64,25%)

- поточні забезпечення (-60,03%)

Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН підвищується. Неможливо сформулювати однозначний висновок про вплив такого процесу на фінансове становище підприємства без додаткового аналізу управлінської звітності. Справа в тому, що товарне кредитування і відстрочка платежу є зазвичай дешевим джерелом фінансування, що дозволяє поповнити обіговий капітал. Однак постачальники можуть оцінювати ризик несвоєчасного погашення зобов'язань підприємством і підвищувати ціну, що негативно позначиться на собівартості вироблених товарів і послуг. Тому доцільно і далі використовувати товарні кредити і право відстрочки платежу за отриманими послугами, але з урахуванням інтересів постачальників.

Таблиця 4. Динаміка фінансових результатів ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН в 2021 - 2023 рр., тис. грн.

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +,-		Відносний приріст (відхилення), %		
	2021	2022	2023	2022 / 2021	2023 / 2022	2022 / 2021	2023 / 2022	2023 / 2021
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	1 006 872	353 305	411 139	(- 653 567)	57 834	(- 64).91	16,37	(- 59).17
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	997 779	350 516	408 175	(- 647 263)	57 659	(- 64).87	16,45	(- 59).09
Валовий прибуток (збиток)	9 093	2 789	2 964	(- 6 304)	6 175	(- 69).33	6,27	(- 67).4
Інші операційні доходи	2 385	12 103	624	9 718	(- 11 479)	407,46	(- 94).84	(- 73).84
Адміністративні витрати	6 448	5 533	7 682	(- 915)	2 149	(- 14).19	38,84	19,14

Витрати на збут	0	10	0	10	(- 10)	діл. на нуль	(- 100)	діл. на нуль
Інші операційні витрати	2 574	6 029	538	3 455	(- 5 491)	134,23	(- 91).08	(- 79).1
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток (збиток)	2 456	3 320	(- 4 632)	864	(- 7 952)	35,18	(- 239).52	(- 288).6
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток (збиток)	2 456	3 320	(- 4 632)	864	(- 7 952)	35,18	(- 239).52	(- 288).6
Витрати (дохід) з податку на прибуток	495	0	0	(- 495)	0	(- 100)	діл. на нуль	(- 100)
Чистий фінансовий результат: прибуток (збиток)	1 961	3 320	(- 4 632)	1 359	(- 7 952)	69,3	(- 239).52	(- 336).21

В 2021 р. ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ
БУДІВЕЛЬН сформувало обсяг виручки в розмірі 1 006 872 тис. грн.

На кінець періоду дослідження (2023 р.) виручка становить 411 139 тис. грн., що на 59,17% менше показника на початок періоду аналізу. Це вказує на нездатність підприємства діяти в складних економічних умовах, використовувати наявні конкурентні переваги, задовольняти потреби свого цільового сегмента ринку. Це призводить до того, що у підприємства залишається менше фінансових ресурсів для того, щоб покрити постійні і змінні витрати, заохочувати ефективних співробітників, погашати фінансові зобов'язання, вирішувати інші оперативні та стратегічні завдання.

Про зниження ефективності господарських процесів на підприємстві свідчить чистий дохід, який скорочувався більш швидкими темпами (на 59,17%), ніж собівартість (на 59,09% за 2021 - 2023 рр.). Важливо досягати протилежної ситуації, що дозволить формувати більш відчутний фінансовий результат
ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН.

Валовий прибуток ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН був додатнім на кінець 2023 р. і становив 2 964 тис. грн. проти 9 093 в 2021 р., що вказує на ефективні операційні процеси, які дозволяють створювати додану вартість в рамках щоденної діяльності трудового колективу. Як результат, залишаються додаткові фонди, які можуть використовуватися для здійснення управлінських витрат, витрат на збут, фінансових витрат.

Рішення менеджменту в сфері управління операційною діяльністю ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН були неефективними, тому що спостерігається скорочення на 7 088 результату від операційної діяльності, що вказує на відсутність коштів для погашення

фінансових зобов'язань і формування чистого прибутку. В кінцевому підсумку показник був від'ємним і становив (- 4 632) тис. грн.

Кінцевий фінансовий результат діяльності підприємства є найбільш важливим індикатором, що свідчить про здатність підприємства створювати додану вартість, займати стійке ринкове становище за рахунок реалізації якісних бізнес-процесів. Чистий прибуток формується під впливом усіх управлінських рішень, які були зроблені протягом періоду аналізу, а також об'єктивних зовнішніх і внутрішніх процесів. Чистий прибуток ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН становить 1 961 тис. грн. в 2021 р.

Негативна динаміка показника ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН (від'ємний приріст 6 593 тис. грн.) говорить про нездатність нарощувати обсяг залученого капіталу власників і стійко функціонувати протягом тривалого періоду часу на ринку. Менеджмент активно вживає заходів з відновлення прийняттого фінансового результату, проте від'ємний обсяг (-4 632 тис. грн. на кінець 2023 р.) говорить про реальне знецінення залученого капіталу власників.

Таблиця 5. Структура активів ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН в 2021 - 2023 рр., %

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +,-		
	2021	2022	2023	2022 / 2021	2023 / 2022	2023 / 2021

Нематеріальні активи	0,01	0,01	0	0	(- 0).01	(- 0).01
Незавершені капітальні інвестиції	0	0,18	0,3	0,18	0,12	0,3
Основні засоби:	0,42	0,34	0,2	(- 0).08	(- 0).14	(- 0).22
Інші фінансові інвестиції	0,02	0,03	0,03	0,01	0	0,01
НЕОБОРОТНІ АКТИВИ	0,45	0,56	0,53	0,11	(- 0).03	0,08
Виробничі запаси	11,31	12,4	8,68	1,09	(- 3).72	(- 2).63
Товари	0	1,97	2,1	1,97	0,13	2,1
Запаси	11,31	14,37	10,78	3,06	(- 3).59	(- 0).53
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	5,56	11,82	15,3	6,26	3,48	9,74
Дебіторська заборгованість за виданими авансами	69,03	62,25	63,04	(- 6).78	0,79	(- 5).99
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	0	0,04	1,25	0,04	1,21	1,25
Інша поточна дебіторська заборгованість	0,01	0,01	0,01	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1,48	0,04	0,11	(- 1).44	0,07	(- 1).37
Витрати майбутніх періодів	0	0	0,01	0	0,01	0,01

Інші оборотні активи	12,17	10,91	8,99	(- 1).26	(- 1).92	(- 3).18
ОБОРОТНІ АКТИВИ	99,55	99,44	99,47	(- 0).11	0,03	(- 0).08
БАЛАНС	100	100	100	0	0	0

Активи ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН склалися в кінці 2021 р. на 0,45% з необоротних та 99,55% з оборотних.

Важливими елементами оборотних активів ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН були:

- виробничі запаси (частка дорівнює 11,31%)
- запаси (частка дорівнює 11,31%)
- дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги (частка дорівнює 5,56%)
- дебіторська заборгованість за виданими авансами (частка дорівнює 69,03%)
- інші оборотні активи (частка дорівнює 12,17%)

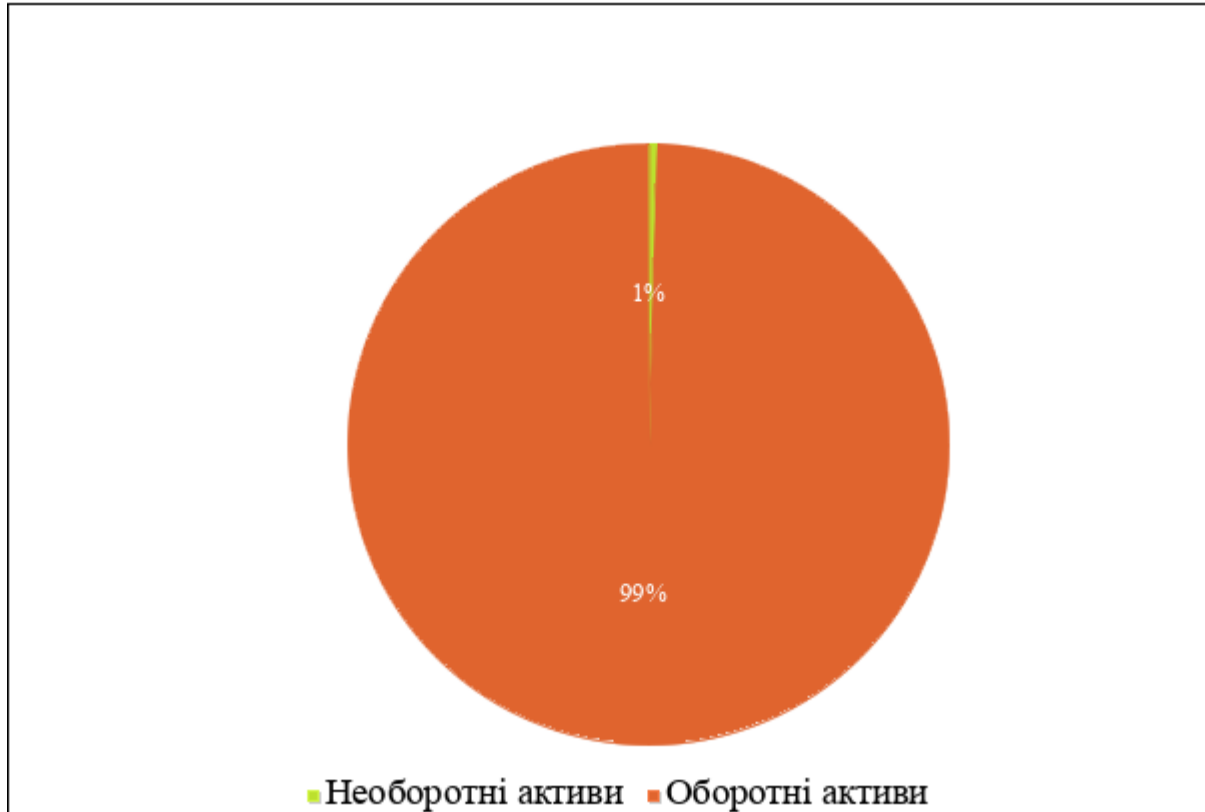

Рис. 3. Структура активів ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН, %

На кінець 2023 р. активи сформовані на 0,53% з необоротних та 99,47% з оборотних.

Наступні оборотні активи займали відчутну частину в балансі підприємства в 2023 р.:

- виробничі запаси (частка дорівнює 8,68%)

- запаси (частка дорівнює 10,78%)

- дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги (частка дорівнює 15,3%)
- дебіторська заборгованість за виданими авансами (частка дорівнює 63,04%)
- інші оборотні активи (частка дорівнює 8,99%)

Підприємство залишається досить гнучким, здатним адаптуватися до динамічного середовища, адже частка основних засобів є низькою і становить 0,2%. А це означає, що в разі зміни ринкової ситуації, зниження попиту на товари і послуги, ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН зможе швидко перебудувати свої виробничі і збутові процеси для того, щоб змінити напрямок діяльності на більш привабливий і маржинальний. Крім цього, низька частка основних засобів також може свідчити про те, що підприємство активно використовує лізинг і оренду, що також сприяє більш стійкому положенню через можливість відмовитися від частини постійних витрат.

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН характеризується прийнятною фінансовою гнучкістю, так як частка необоротних активів зростає, але частка оборотних активів все ще вища. Таким чином, якщо знизиться попит на продукцію і послуги підприємства, то необхідний короткий період часу для того, щоб реалізувати на ринку непродуктивні необоротні активи і направити виручені кошти в більш привабливі напрямки.

Таблиця 6 Структура джерел фінансування ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН в 2021 - 2023 рр., %

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +,-		
	2021	2022	2023	2022 / 2021	2023 / 2022	2023 / 2021
Зареєстрований (пайовий) капітал	0,94	1,13	1,21	0,19	0,08	0,27
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	0,37	0	0,15	(- 0).37	0,15	(- 0).22
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ	1,31	0,52	1,36	(- 0).79	0,84	0,05
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	13,42	24,02	17,42	10,6	(- 6).6	4
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	0,05	0,01	0,01	(- 0).04	0	(- 0).04
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування	0	0,02	0,02	0,02	0	0,02
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці	0	0,07	0,14	0,07	0,07	0,14

Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	65,5	51,68	29,91	(- 13).82	(- 21).77	(- 35).59
Поточні забезпечення	0,13	0,1	0,07	(- 0).03	(- 0).03	(- 0).06
Інші поточні зобов'язання	19,58	23,58	51,07	4	27,49	31,49
ПОТОЧНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	98,69	99,48	98,64	0,79	(- 0).84	(- 0).05
Баланс	100	100	100	0	0	0

Структура джерел фінансування активів формується під впливом вартості банківських кредитів на ринку, пропозицій товарного кредитування постачальниками, бажань власників, рішень менеджменту підприємства. В 2021 р. джерела фінансування ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН складаються з короткострокових зобов'язань (98,69%), довгострокових зобов'язань (0%), власного капіталу (1,31%).

Частка власного капіталу ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН в джерелах фінансування активів була низькою, що свідчить про високий ризик втрати свого капіталу кредиторами.

В якості важливих елементів зобов'язань ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН слід виділити:

- поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги (частка дорівнює 13,42%)

- поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами (частка дорівнює 65,5%)

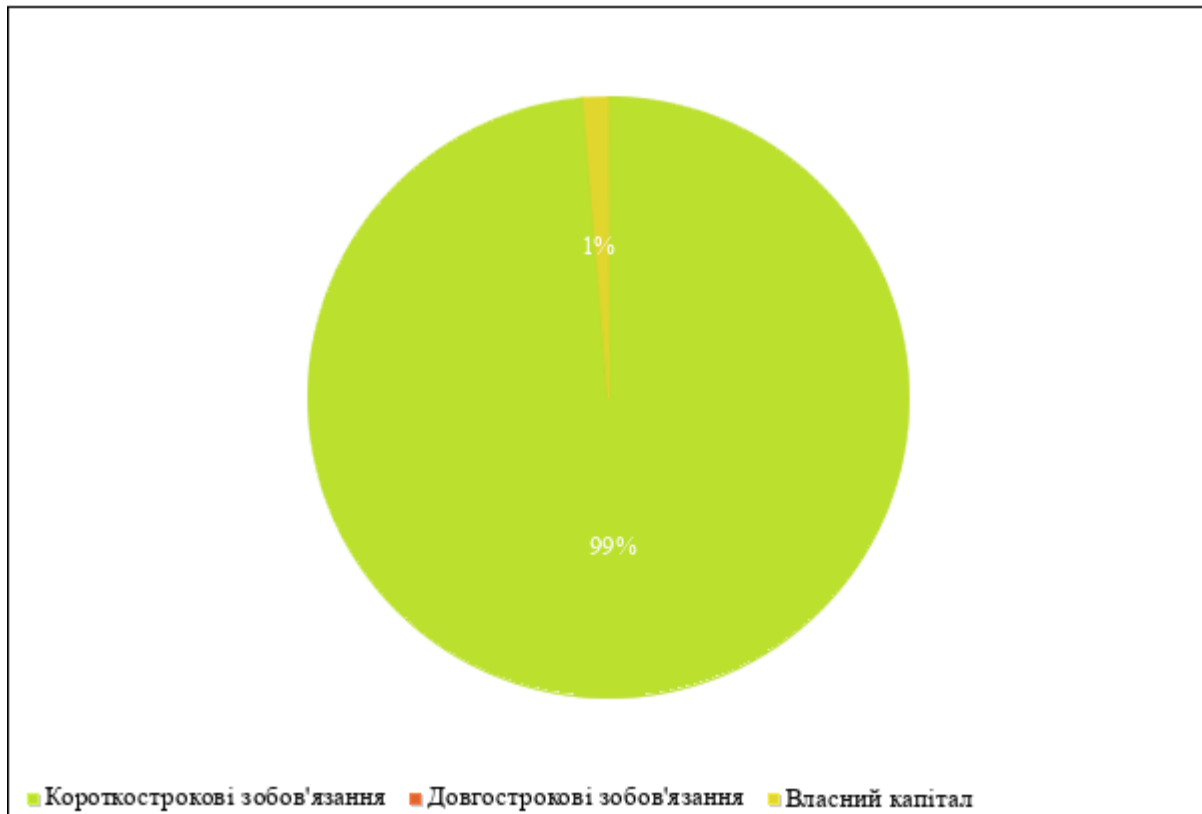

Рис. 4. Структура пасивів ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН, %

На кінець 2023 р. джерела фінансування ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН склалися з короткострокових зобов'язань на 98,64%, з довгострокових зобов'язань на 0%, з власного капіталу на 1,36%.

Незначну частину джерел фінансування активів підприємства складають власні, що підвищує залежність від зовнішніх кредиторів. Крім цього,

підприємство виглядає менш надійним позичальником, так як інтереси банку та інших партнерів підприємства не захищені в разі банкрутства.

Серед зобов'язань ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН найбільш важливими елементами фінансування були:

- поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги (частка дорівнює 17,42%)
- поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами (частка дорівнює 29,91%)

Зниження залежності від зовнішніх постачальників фінансових ресурсів призводить до зниження уразливості і боргового навантаження, але в той же час до менш повного використання наявного господарського, виробничого та збутового потенціалу підприємства. Тому якщо ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН характеризується досить високою маржею, то доцільно і далі залучати додаткові фінансові ресурси для інтенсифікації основної діяльності. На поточний момент частка довгострокових і короткострокових позикових коштів становить 98,64%.

Таблиця 7. Динаміка чистих активів ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН в 2021 - 2023 рр., тис. грн.

Показники	Рік	Абсолютний приріст (відхилення), +,-	Відносний приріст (відхилення), %
-----------	-----	--------------------------------------	-----------------------------------

	2021	2022	2023	2022 / 2021	2023 / 2022	2022 / 2021	2023 / 2022	2023 / 2021
Необоротні активи	2 376	2 474	2 183	98	(- 291)	4,12	(- 11).76	(- 8).12
Оборотні активи	526 936	439 420	412 109	(- 87 516)	(- 27 311)	(- 16).61	(- 6).22	(- 21).79
Довгострокові зобов'язання	0	0	0	0	0	діл. на нуль	діл. на нуль	діл. на нуль
Короткострокові зобов'язання	522 374	439 588	408 666	(- 82 786)	(- 30 922)	(- 15).85	(- 7).03	(- 21).77
Всього чистих активів	6 938	2 306	5 626	(- 4 632)	3 320	(- 66).76	143,97	(- 18).91

Фінансове становище власників ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН в 2021 - 2023 рр. послаблюється, так як після вирахування зобов'язань обсяг наявних чистих активів знижується на 18,91%. Таким чином, підприємство характеризується неефективною бізнес-моделлю.

Таблиця 8. Аналіз капіталу ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН в розрізі тривалості використання в 2021 - 2023 рр., тис. грн.

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +,-		Відносний приріст (відхилення), %		
	2021	2022	2023	2022 / 2021	2023 / 2022	2022 / 2021	2023 / 2022	2023 / 2021
Постійний капітал	6 938	2 306	5 626	(- 4 632)	3 320	(- 66).76	143,97	(- 18).91
Сталі зобов'язання	0	0	0	0	0	діл. на нуль	діл. на нуль	діл. на нуль
Мобільні зобов'язання	522 374	439 588	408 666	(- 82 786)	(- 30 922)	(- 15).85	(- 7).03	(- 21).77

Демонстроване підприємством ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН скорочення постійної частини капіталу на 18,91% протягом 2021 - 2023 рр. вимиває необхідні фонди для стійкої діяльності в довгостроковій перспективі.

Вартість стійких зобов'язань ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН дорівнює нулю.

Виявлене зниження суми мобільних зобов'язань ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН на 21,77% протягом періоду 2021 - 2023 рр. скорочує обсяг доступного обігового капіталу, з іншого боку, призводить до зниження фінансових ризиків.

Таблиця 9. Елементи майна ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН в 2021 - 2023 рр., тис. грн.

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +,-		Відносний приріст (відхилення), %		
	2021	2022	2023	2022 / 2021	2023 / 2022	2022 / 2021	2023 / 2022	2023 / 2021
Розрахунково-грошова частина майна	467 209	376 061	367 567	(- 91 148)	(- 8 494)	(- 19).51	(- 2).26	(- 21).33
Товарна частина майна	0	8 698	8 698	8 698	0	діл. на нуль	0	діл. на нуль
Виробнича частина майна	62 059	57 099	38 007	(- 4 960)	(- 19 092)	(- 7).99	(- 33).44	(- 38).76
Нематеріальне майно	44	36	20	(- 8)	(- 16)	(- 18).18	(- 44).44	(- 54).55
Всього	529 312	441 894	414 292	(- 87 418)	(- 27 602)	(- 16).52	(- 6).25	(- 21).73

Поточна вартість розрахунково-грошової частини майна ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН на кінець 2023 р. становить 367 567 тис. грн. На товарне майно припадає 8 698 тис. грн. в кінці періоду дослідження, а виробнича частина формує 38 007 тис. грн.

Таблиця 10. Динаміка показників майнового стану ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН в 2021 - 2023 рр.

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +,-		Відносний приріст (відхилення), %		
	2021	2022	2023	2022 / 2021	2023 / 2022	2022 / 2021	2023 / 2022	2023 / 2021
Частка обігових виробничих фондів у оборотних активах	0,11	0,12	0,09	0,01	(- 0).03	9,09	(- 25)	(- 18).18
Частка основних засобів у активах	0	0	0	0	0	діл. на нуль	діл. на нуль	діл. на нуль
Коефіцієнт зносу основних засобів	0,87	0,91	0,95	0,04	0,04	4,6	4,4	9,2
Коефіцієнт оновлення основних засобів	-	0	0	-	0	діл. на нуль	діл. на нуль	діл. на нуль

Частка довгострокових фінансових інвестицій активах	0	0	0	0	0	діл. на нуль	діл. на нуль	діл. на нуль
Коефіцієнт мобільності активів	221,77	177,62	188,78	(-44).15	11,16	(-19).91	6,28	(-14).88

Спостерігається підвищення рівня зношеності основних засобів, що створює додаткові виробничі ризики, пов'язані із припиненням виробництва чи надання послуг через поломки.

Високе значення показника говорить не лише про загрозу ритмічності та стабільності операційного процесу, а й про слабке положення у конкурентній боротьбі.

Підприємство не проводить активне оновлення основних засобів у 2023 р., що може призвести до зниження виробничого потенціалу.

Таблиця 11. Оцінка ліквідності балансу ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН в 2021 - 2023 рр.

Показники	Рік	Абсолютний приріст (відхилення), +,-	Відносний приріст (відхилення), %
-----------	-----	--------------------------------------	-----------------------------------

	2021	2022	2023	2022 / 2021	2023 / 2022	2022 / 2021	2023 / 2022	2023 / 2021
A1 (грошові кошти і поточні фінансові інвестиції)	7 819	178	469	(- 7 641)	291	(- 97).72	163,48	(- 94)
A2 (короткострокова дебіторська заборгованість)	394 850	327 535	329 717	(- 67 315)	2 182	(- 17).05	0,67	(- 16).5
A3 (запаси, поточні біологічні активи, інші оборотні активи, витрати майбутніх періодів)	124 267	111 707	81 923	(- 12 560)	(- 29 784)	(- 10).11	(- 26).66	(- 34).08
A4 (необоротні активи)	2 376	2 474	2 183	98	(- 291)	4,12	(- 11).76	(- 8).12
П1 (поточна кредиторська заборгованість)	418 721	335 396	197 068	(- 83 325)	(- 138 328)	(- 19).9	(- 41).24	(- 52).94
П2 (короткострокові кредити банків, доходи майбутніх періодів, інші)	103 653	104 192	211 598	539	107 406	0,52	103,08	104,14

ПОТОЧНІ зобов'язання)									
ПЗ (довгострокові зобов'язання забезпечення)	і 0	0	0	0	0	діл. на нуль	діл. на нуль	діл. на нуль	
П4 (власний капітал та інше)	6 938	2 306	5 626	(- 4 632)	3 320	(- 66).76	143,97	(- 18).91	
А1-П1	(- 410 902)	(- 335 218)	(- 196 599)	75 684	138 619	(- 18).42	(- 41).35	(- 52).15	
А2-П2	291 197	223 343	118 119	(- 67 854)	(- 105 224)	(- 23).3	(- 47).11	(- 59).44	
А3-П3	124 267	111 707	81 923	(- 12 560)	(- 29 784)	(- 10).11	(- 26).66	(- 34).08	
А4-П4	(- 4 562)	168	(- 3 443)	4 730	(- 3 611)	(- 103).68	(- 2 149).4	(- 24).53	
ΔАП1 = А1-П1	(- 410 902)	(- 335 218)	(- 196 599)	75 684	138 619	(- 18).42	(- 41).35	(- 52).15	
ΔАП2=А2-П2 +ΔАП1	(- 119 705)	(- 111 875)	(- 78 480)	7 830	33 395	(- 6).54	(- 29).85	(- 34).44	

ΔАПЗ=АЗ-ПЗ	+	4	(-	3	(-	4	3 611	(-	(-	2	(-
ΔАП2		562	168)	443	730)			103).68	149).4		24).53
ΔАП4=А4-П4	+	0	0	0	0	0		діл. на	діл. на	діл. на	
ΔАПЗ								нуль	нуль	нуль	

Підвищений ризик втрати платоспроможності ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН спостерігається в перспективі до 1 місяця, адже активи і пасиви першої групи не є збалансованими. У компанії на 196 599 тис. менше найбільш ліквідних активів, ніж найбільш термінових зобов'язань. Для вирішення такої ситуації необхідно залучати банківське короткострокове фінансування, використовувати інші інструменти заповнення нестачі фінансових ресурсів. Крім цього, спостерігається дисбаланс по другій групі, що також може чинити негативний вплив на стійкість підприємства. Важливо проводити більш виважену політику в сфері формування активів і зобов'язань, що дозволить мінімізувати ризик погіршення відносин з контрагентами через несвоєчасне погашення зобов'язань.

Щоб краще зрозуміти здатність компанії своєчасно відповідати за зобов'язаннями перед постачальниками і кредиторами, співробітниками, іншими сторонами, доцільно більш детально вивчити показники ліквідності.

Таблиця 12. Динаміка показників ліквідності ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН в 2021 - 2023 рр.

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +,-		
	2021	2022	2023	2022 / 2021	2023 / 2022	2023 / 2021
Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)	1,01	1	1,01	(- 0).01	0,01	0
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,89	0,86	0,9	(- 0).03	0,04	0,01
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,01	0	0	(- 0).01	0	(- 0).01
Співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості	0,94	0,98	1,68	0,04	0,7	0,74

Якщо зіставити його з нормативним (≥ 2), то можна зробити висновок, що у підприємства можуть виникнути проблеми з погашенням зобов'язань перед постачальниками матеріальних ресурсів, послуг, фінансових ресурсів і так далі.

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН мало можливість погасити 89% своїх поточних зобов'язань протягом трьох-шести місяців з моменту першої звітної дати (2021 р.).

Що ж стосується значення показника на останню звітну дату (2023 р.), то воно не знаходиться в нормативних межах, адже на кожну одиницю короткострокових зобов'язань у підприємства було лише 0,9 гривень

оборотних активів, які можна було б швидко реалізувати на ринку і перетворити в грошову форму.

Ризик несвоєчасного виконання зобов'язань ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН протягом найближчого місяця був відсутнім, адже у підприємства було грошових коштів в розмірі 0% від загальної суми поточних зобов'язань в 2023 р. Таке значення є низьким по відношенню до нормативного.

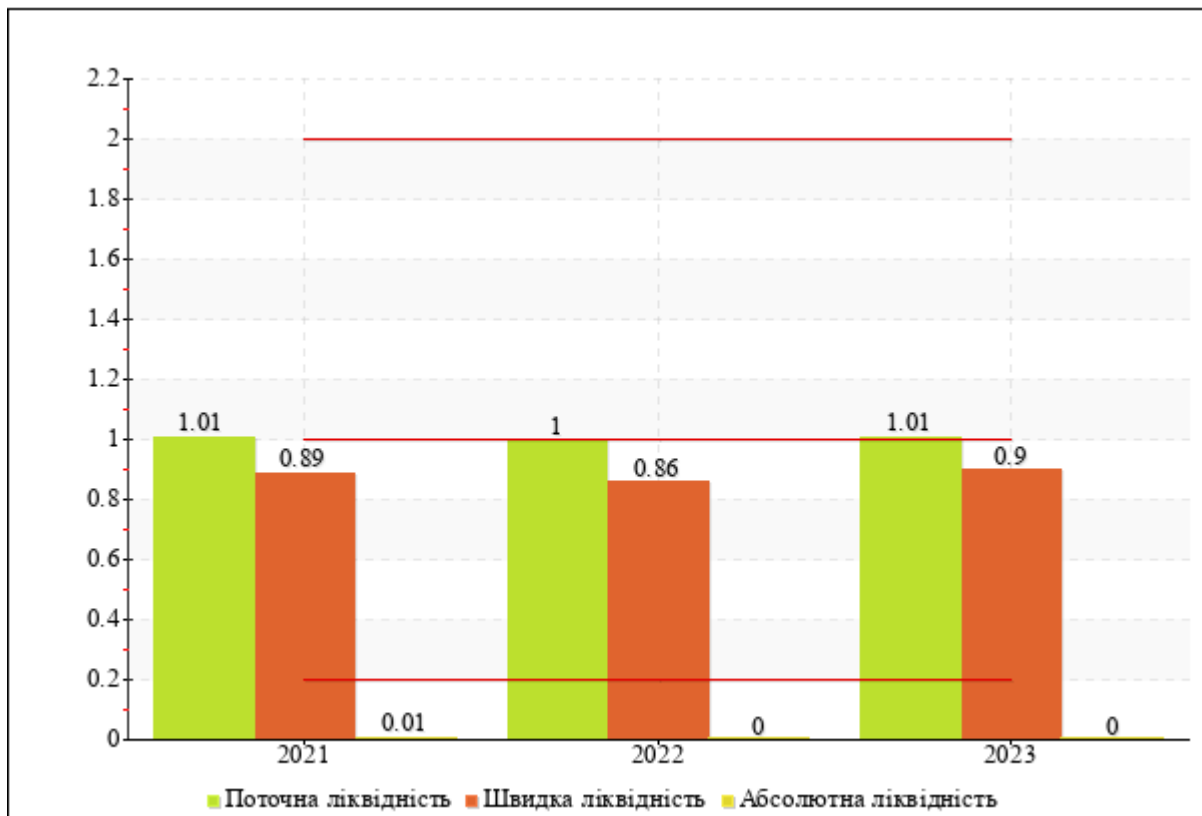

Рис. 5. Показники ліквідності ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН

Зіставляючи значення поточної дебіторської і кредиторської заборгованості, можна відзначити, що ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН фінансує своїх дебіторів за рахунок постачальників в 2023 р., крім цього, відволікається частина обігового капіталу підприємства. На кожну одиницю кредиторської заборгованості припадає 1,68 гривень дебіторської. Однак така ситуація не є однозначно поганою, тому що якщо така політика дозволяє нарощувати обсяг виручки, то доцільно і далі використовувати власний капітал для надання права відстрочки платежу клієнтам. Часто це є більш важливим, ніж знижка на товар.

Таблиця 13. Динаміка показників фінансової стійкості ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН в 2021 - 2023 рр.

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +,-		
	2021	2022	2023	2022 / 2021	2023 / 2022	2023 / 2021
Власні обігові кошти, тис. грн.	4 562	(- 168)	3 443	(- 4 730)	3 611	(- 1 119)
Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами	0,01	0	0,01	(- 0).01	0,01	0
Маневреність власних оборотних коштів	1,71	(- 1).06	0,14	(- 2).77	1,2	(- 1).57

Коефіцієнт забезпечення власними оборотними засобами запасів	0,08	0	0,08	(- 0).08	0,08	0
Коефіцієнт автономії	0,01	0,01	0,01	0	0	0
Коефіцієнт залежності	76,29	191,63	73,64	115,34	(- 117).99	(- 2).65
Коефіцієнт левериджу	75,29	190,63	72,64	115,34	(- 117).99	(- 2).65
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,66	(- 0).07	0,61	(- 0).73	0,68	(- 0).05
Коефіцієнт короткострокової заборгованості	1	1	1	0	0	0
Коефіцієнт стійкості (покриття інвестицій)	0,01	0,01	0,01	0	0	0
Коефіцієнт мобільності активів	221,77	177,62	188,78	(- 44).15	11,16	(- 32).99

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН сформувало власні оборотні кошти (3 443 тис. грн.), які можна використовувати для фінансування частини запасів, необхідних в операційному процесі; дебіторської заборгованості, яка виникає в процесі

виробництва і збуту; інших оборотних активів. Обсяг цих коштів знизився на 1 119 тис. грн. за 2021 - 2023 рр.

Управлінці ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН не забезпечили високу фінансову гнучкість підприємства, так як недостатня частина оборотного капіталу створена за рахунок коштів власників. Як результат, підприємство більше залежить від зовнішніх постачальників фінансових ресурсів. 1% оборотних активів припадає на власні оборотні кошти в 2023 р.

Власні обігові кошти характеризуються прийнятним рівнем маневреності, що відображає відповідний коефіцієнт (0,14).

Для підприємства вкрай важливо мати можливість формувати необхідні запаси матеріальних ресурсів, які потім використовуються у виробничому процесі і процесі надання послуг. Якщо виникають перебої з поставками, то це загрожує як виконанню виробничої програми, так і іміджу ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН. Низьке значення показника забезпечення запасів власними обіговими коштами (8% в 2023 р.) говорить про те, що ризик виникнення таких перебоїв є відчутним.

Вчені та практики виділяють дві основні групи показників фінансової стійкості. Перша, яка розглядалася вище, враховує обсяг власних обігових коштів. Друга ж група показників відображає співвідношення між зобов'язаннями та власним капіталом компанії.

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН не здатне самостійно профінансувати істотну частку необхідних активів, а саме лише 1%. Той факт, що відповідний показник залишається низьким, говорить

про недовіру до підприємства з боку учасників фінансового ринку, постачальників матеріальних ресурсів і послуг. Якщо підприємство втратить платоспроможність і збанкрутує, то низька частка власного капіталу не дозволить погасити більшу частину зобов'язань.

Виходячи з такої логіки, показник фінансового левериджу і фінансової залежності ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН також знаходиться поза нормативними межами і фіксує високу залежність від зовнішніх постачальників фінансових ресурсів. Надалі необхідно стежити за дотриманням прийнятного співвідношення між власним капіталом і позиковими засобами, що дозволить отримати кращу оцінку кредитоспроможності, а значить і скоротити витрати, пов'язані із залученням додаткових фінансових ресурсів на платній основі. На кожну гривню власного капіталу ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН припадає 73,64 гривень пасивів. У ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН було на момент складання звітності 72,64 гривень зобов'язань на кожну гривню власного.

Індикатор маневреності власного капіталу свідчить про високий рівень фінансової гнучкості цього джерела фінансування активів підприємства. На кінець 2023 р. значення дорівнює 61%.

У своїй політиці залучення зобов'язань в якості джерел фінансування, як можна судити із показника короткострокової заборгованості, підприємство робить акцент на короткострокових боргах, що дозволяє залишатися більш маневреним, залучати і платити за кошти лише в разі потреби. З іншого боку, якщо підприємству буде обмежено доступ до такої короткострокової заборгованості, то воно не зможе забезпечити стійкість господарських

процесів. Поточні зобов'язання формували 100% зобов'язань в 2023 р. У ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН було на момент складання звітності 72,64 гривень зобов'язань на кожную гривню власного.

Якщо індикатор автономії враховує вартість власного капіталу, то загальний коефіцієнт фінансової стійкості розраховується з додатковим елементом у вигляді довгострокових зобов'язань ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН. Значення цього показника в 2023 р. в розмірі 1% говорить про те, що ризик зупинки діяльності через недостатній обсяг короткострокових зобов'язань є високим протягом найближчого року.

Структура активів ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН в 2023 р. вказує на високий рівень адаптивності, так як в разі необхідності підприємство зможе швидко перебудувати свої бізнес-процеси, вивільнити фінансові ресурси з тих активів, які не є перспективними і недостатньо продуктивними в мінливих умовах, з іншого боку, направити їх згідно з оновленою політикою формування активів. На кожную гривню необоротних активів було 188,78 гривень оборотних активів.

Таблиця 14. Визначення типу фінансової стійкості ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН в 2021 - 2023 рр., тис. грн.

Показники	Рік	Абсолютний приріст	Відносний приріст (відхилення), %
-----------	-----	--------------------	-----------------------------------

				(відхилення), +,-				
	2021	2022	2023	2022 / 2021	2023 / 2022	2022 / 2021	2023 / 2022	2023 / 2021
Власний капітал та резерви	6 938	2 306	5 626	(- 4 632)	4 3 320	(- 66).76	143,97	(- 18).91
Необоротні активи	2 376	2 474	2 183	98	(- 291)	4,12	(- 11).76	(- 8).12
Власні обігові кошти	4 562	(- 168)	3 443	(- 4 730)	4 3 611	(- 103).68	(- 2 149).4	(- 24).53
Довгострокові зобов'язання	0	0	0	0	0	діл. на нуль	діл. на нуль	діл. на нуль
Наявність власних обігових коштів та довгострокових джерел для фінансування запасів	4 562	(- 168)	3 443	(- 4 730)	4 3 611	(- 103).68	(- 2 149).4	(- 24).53
Короткострокові зобов'язання	522 374	439 588	408 666	(- 82 786)	(- 30 922)	(- 15).85	(- 7).03	(- 21).77
Наявність власних обігових коштів,	526 936	439 420	412 109	(- 87 516)	(- 27 311)	(- 16).61	(- 6).22	(- 21).79

короткострокових та довгострокових джерел для фінансування запасів								
Загальна сума запасів	59 852	63 484	44 667	3 632	(- 18 817)	6,07	(- 29).64	(- 25).37
Надлишок (+), недостача власних обігових коштів для формування запасів	(- 55 290)	(- 63 652)	(- 41 224)	(- 8 362)	22 428	15,12	(- 35).24	(- 25).44
Надлишок (+), недостача власних обігових коштів та довгострокових джерел для формування запасів	(- 55 290)	(- 63 652)	(- 41 224)	(- 8 362)	22 428	15,12	(- 35).24	(- 25).44
Надлишок (+), недостача власних обігових коштів та короткострокових і довгострокових джерел для формування запасів	467 084	375 936	367 442	(- 91 148)	(- 8 494)	(- 19).51	(- 2).26	(- 21).33

Поточний стан фінансової стійкості можна охарактеризувати як «проблемний стан».

Структура і обсяг фінансових ресурсів ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН не є задовільними, так як у компанії недостатньо 41 224 тис. грн. постійних джерел фінансування для формування запасів матеріальних ресурсів і забезпечення стабільності виробничої і збутової роботи. Таким чином, поточний стан можна охарактеризувати як проблемний.

Поточний рівень фінансової стійкості сформовано відносно високим обсягом запасів, а значить і великим необхідним обсягом власних оборотних коштів і довгострокових зобов'язань для забезпечення їх формування. Як результат, ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН може накопичити матеріальні запаси за рахунок наявних у розпорядженні короткострокових зобов'язань, тому в умовах зміни ситуації на фінансовому ринку та обмеження доступу до нього підприємству, воно не зможе забезпечити стабільність операційних процесів протягом найближчого року. Фінансове становище підприємства є складним протягом 2023 р.

Таблиця 15. Динаміка інших показників платоспроможності ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН, що ґрунтуються на достатності грошового потоку

Показники	Рік	Абсолютний приріст (відхилення), +,-
-----------	-----	---

	2021	2022	2023	2022 / 2021	2023 / 2022	2023 / 2021
Загальний ступінь платоспроможності, міс.	6,23	14,93	11,93	8,7	(- 3)	5,7
Коефіцієнт заборгованості за позиками та кредитами банків, міс.	0	0	0	0	0	0
Коефіцієнт заборгованості за кредиторською заборгованістю, міс.	4,98	11,38	5,74	6,4	(- 5).64	0,76
Коефіцієнт покриття відсотків	-	-	-	-	-	-

Оцінка кредитоспроможності підприємства

Методика оцінки рівня кредитоспроможності використовується для визначення того, до якої категорії відноситься підприємство як позичальник.

Таблиця 16. Визначення показників кредитоспроможності ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +,-		
	2021	2022	2023	2022 / 2021	2023 / 2022	2023 / 2021

Коефіцієнт автономії (рівень самофінансування)	0,01	0,01	0,01	0	0	0
Частка оборотних активів в загальній величині сукупних активів	1	0,99	0,99	(- 0).01	0	(- 0).01
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	0,01	0	0,01	(- 0).01	0,01	0
Коефіцієнт поточної ліквідності	1,01	1	1,01	(- 0).01	0,01	0
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,01	0	0	(- 0).01	0	(- 0).01
Коефіцієнт рентабельності активів (за прибутком до оподаткування)	-	0,01	(- 0).01	-	(- 0).02	-
Коефіцієнт оборотності активів	-	0,73	0,96	-	0,23	-

Таблиця 17. Величина коефіцієнтів кредитоспроможності ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН

Показники	Рік	
	2022	2023
Коефіцієнт автономії (рівень самофінансування)	Дуже низький	Дуже низький

Частка оборотних активів в загальній величині сукупних активів	Дуже високий	Дуже високий
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	Низький	Низький
Коефіцієнт поточної ліквідності	Середній	Середній
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	Дуже низький	Дуже низький
Коефіцієнт рентабельності активів (за прибутком до оподаткування)	Середній	Дуже низький
Коефіцієнт оборотності активів	Середній	Високий

Для визначення «Величини коефіцієнта» використовується поточне значення відповідного індикатора.

Таблиця 18. Визначення кредитоспроможності ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН

Період дослідження	Позначення групи	Назва групи	Кількість коефіцієнтів у групі	Значення
2022	N1	Дуже низьке	2	0,286
	N2	Низьке	1	0,143
	N3	Середнє	3	0,429

	N4	Високе	0	0
	N5	Дуже високе	1	0,143
	F	0,411		
2023	N1	Дуже низьке	3	0,429
	N2	Низьке	1	0,143
	N3	Середнє	1	0,143
	N4	Високе	1	0,143
	N5	Дуже високе	1	0,143
	F	0,379		

З огляду на отриманий результат, ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН можна віднести до категорії «Неблагополучних» в 2023 р. Ступінь впевненості оцінки – 71%.

З точки зору самого підприємства і його можливостей така оцінка говорить про те, що в разі необхідності ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН не зможе використати пропозиції фінансового ринку для того, щоб залучити необхідне фінансування на звичайних умовах і своєчасно погасити зобов'язання або використовувати довгострокові кошти для посилення і розширення. З точки зору банку така оцінка означає, що ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ

БУДІВЕЛЬН характеризується проблемною фінансовою системою, неефективною бізнес-моделлю, яка не дозволяє в більшості випадків своєчасно відповідати за нарахованими відсотками і самим тілом наданого кредиту. Крім цього, така оцінка підприємства, рівня його кредитоспроможності, показує, що вартість фінансування буде вищою, ніж в середньому це характерно для українського фінансового ринку.

Оцінка ефективності підприємства

Таблиця 19. Показники ділової активності ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН (показники оборотності)

Показники	Рік		Абсолютний приріст (відхилення), +,-
	2022	2023	2023 / 2022
Оборотність власного капіталу, обороти	76,44	103,67	27,23
Оборотність активів, коефіцієнт трансформації, обороти	0,73	0,96	0,23
Фондовіддача, обороти	190,41	355,35	164,94
Коефіцієнт оборотності оборотних активів, обороти	0,73	0,97	0,24
Період одного обороту оборотних активів, днів	492,33	372,81	(- 119).52

Коефіцієнт оборотності запасів, обороти	5,68	7,55	1,87
Період одного обороту запасів, днів	63,34	47,69	(- 15).65
Коефіцієнт оборотності готової продукції, обороти	-	-	-
Період одного обороту готової продукції, дні	-	-	-
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, обороти	0,98	1,25	0,27
Період погашення дебіторської заборгованості, днів	368,04	287,75	(- 80).29
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості, обороти	0,93	1,54	0,61
Період погашення кредиторської заборгованості, днів	386,69	234,5	(- 152).19
Період виробничого циклу, днів	58,87	40,02	(- 18).85
Період операційного циклу, днів	431,37	335,44	(- 95).93
Період фінансового циклу, днів	44,69	100,95	56,26

Індикатор оборотності власного капіталу характеризує наскільки інтенсивно використовується власний капітал для генерування виручки підприємства. На кожну залучену гривню цього джерела фінансування активів ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН отримало 103,67 гривень чистого доходу в 2023 р.

Фактором зниження оборотності капіталу власників є зменшення чистого доходу підприємства, хоча середня вартість власного капіталу знизилася, що мало позитивний вплив на результативний показник. Але все ж дія першого фактора було більш відчутною в 2021 - 2023 рр.

Кожна гривня ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН забезпечила отримання 0,96 гривень припливу коштів від продажу товарів і послуг протягом 2023 р.

Залучені основні засоби ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН використовуються в операційному процесі більш інтенсивно, про що свідчить зростаюча фондвіддача (поточне значення становить 355,35 проти базового 190,41). В 2023 р. кожна вкладена в основні засоби гривня дозволила виготовити та реалізувати 355,35 гривень товарів і послуг.

Дебіторська заборгованість ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН здійснила 1,25 оборотів в рік, а період інкасації заборгованості дорівнює 287,75 днів.

Клієнти при отриманні товарів і послуг підприємства, постачальники при отриманні авансів, інші дебітори відволікають у компанії пропорційно менші

суми коштів на кінець періоду дослідження, що призвело до зростання оборотності цього елемента активу на 0,27.

Клієнти та інші дебітори використовували в 2023 р. кошти компанії протягом більш тривалого періоду (287,75 днів) в порівнянні з тим терміном, протягом якого підприємство відволікало частину оборотного капіталу постачальників та інших партнерів в рамках фінансово-господарських відносин при формуванні кредиторської заборгованості (234,5 днів). Якщо такий механізм товарного кредитування клієнтів дозволяє забезпечувати підвищення рівня продажів, то доцільно і надалі дотримуватися такої політики за умови контролю якості заборгованості.

Період, протягом якого вкладені кошти ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН після проходження стадії формування матеріальних запасів, їх перетворення в готову продукцію і послуги, погашення дебіторської заборгованості перетворювалися назад в грошові кошти, дорівнює 335,44 дням.

Показник фінансового циклу, який враховує також кредиторську заборгованість, дорівнює 100,95 дням.

Таблиця 20. Динаміка доходів ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН в 2021 - 2023 рр., тис. грн.

Показники	Рік	Абсолютний приріст (відхилення), +,-	Відносний приріст (відхилення), %
-----------	-----	--------------------------------------	-----------------------------------

	2021	2022	2023	2022 / 2021	2023 / 2022	2022 / 2021	2023 / 2022	2023 / 2021
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	1 006 872	353 305	411 139	(- 653 567)	57 834	(- 64).91	16,37	(- 59).17
Інші операційні доходи	2 385	12 103	624	9 718	(- 11 479)	407,46	(- 94).84	(- 73).84
Дохід від участі в капіталі	0	0	0	0	0	діл. на нуль	діл. на нуль	діл. на нуль
Інші фінансові доходи	0	0	0	0	0	діл. на нуль	діл. на нуль	діл. на нуль
Інші доходи	0	0	0	0	0	діл. на нуль	діл. на нуль	діл. на нуль
Інші доходи	0	0	0	0	0	діл. на нуль	діл. на нуль	діл. на нуль
Всього доходів	1 009 257	365 408	411 763	(- 643 849)	46 355	(- 63).79	12,69	(- 59).2

Як показано в таблиці, сукупна сума доходів ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН дорівнювала 411 763 тис. грн. в 2023 р., що менше значення 2021 р. на 59,2%.

Скорочення показника відбувається в зв'язку з наступними причинами:

- чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) (-59,17%)

- інші операційні доходи (-73,84%)

Таблиця 21. Структурні зрушення в сфері формування доходів ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН в 2021 - 2023 рр., %

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +,-		
	2021	2022	2023	2022 / 2021	2023 / 2022	2023 / 2021
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	99,76	96,69	99,85	(- 3).07	3,16	0,09
Інші операційні доходи	0,24	3,31	0,15	3,07	(- 3).16	(- 0).09
Всього доходів	100	100	100	0	0	0

Важливими елементами доходів ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН були:

- чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) (частка дорівнює 99,85%)

Аналіз структури доходів ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН показує, що питома вага чистого доходу виросла на 0,08%.

Суттєве коливання частки виручки в доході ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН говорить про те, що підприємство отримує значну частину додатного грошового потоку і від випадкових операцій.

Таблиця 22. Динаміка фінансового результату за видами діяльності ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН в 2021 - 2023 рр., тис. грн.

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +,-		Відносний приріст (відхилення), %		
	2021	2022	2023	2022 / 2021	2023 / 2022	2022 / 2021	2023 / 2022	2023 / 2021
Результат основної діяльності	2 456	3 320	(- 4 632)	864	(- 7 952)	35,18	(- 239).52	(- 288).6
Результат фінансових операцій	0	0	0	0	0	діл. на нуль	діл. на нуль	діл. на нуль

Результат від іншої звичайної діяльності	0	0	0	0	0	діл. на нуль	діл. на нуль	діл. на нуль
Фінансовий результат до оподаткування	2 456	3 320	(- 4 632)	864	(- 7 952)	35,18	(- 239).52	(- 288).6

Спостерігається зниження кінцевого фінансового результату ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН на 7 088 тис. грн. протягом 2021 - 2023 рр. Основними факторами є результати основної діяльності (на 7 088 тис. грн.).

Таблиця 23. Динаміка об'єму витрат ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН в 2021 - 2023 рр., тис. грн.

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +/-		Відносний приріст (відхилення), %		
	2021	2022	2023	2022 / 2021	2023 / 2022	2022 / 2021	2023 / 2022	2023 / 2021
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	997 779	350 516	408 175	(- 647 263)	57 659	(- 64).87	16,45	(- 59).09

Адміністративні витрати	6 448	5 533	7 682	(- 915)	2 149	(- 14).19	38,84	19,14
Витрати на збут	0	10	0	10	(- 10)	діл. на нуль	(- 100)	діл. на нуль
Інші операційні витрати	2 574	6 029	538	3 455	(- 5 491)	134,23	(- 91).08	(- 79).1
Фінансові витрати	0	0	0	0	0	діл. на нуль	діл. на нуль	діл. на нуль
Втрати від участі в капіталі	0	0	0	0	0	діл. на нуль	діл. на нуль	діл. на нуль
Інші витрати	0	0	0	0	0	діл. на нуль	діл. на нуль	діл. на нуль
Інші витрати	0	0	0	0	0	діл. на нуль	діл. на нуль	діл. на нуль
Витрати (дохід) з податку на прибуток	495	0	0	(- 495)	0	(- 100)	діл. на нуль	(- 100)
Всього витрат	1 007 296	362 088	416 395	(- 645 208)	54 307	(- 64).05	15	(- 58).66

Обсяг витрат підприємства скорочувався.

До зростання стимулювали наступні фактори:

- адміністративні витрати (+19,14%)

Скорочення показника відбувається в зв'язку з наступними причинами:

- собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) (-59,09%)

- інші операційні витрати (-79,1%)

- витрати (дохід) з податку на прибуток (-100%)

Таблиця 24. Структурні зрушення в сфері формування витрат ТОВАРИСТВО з ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН в 2021 - 2023 рр., %

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +,-		
	2021	2022	2023	2022 / 2021	2023 / 2022	2023 / 2021
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	99,06	96,8	98,03	(- 2).26	1,23	(- 1).03
Адміністративні витрати	0,64	1,53	1,84	0,89	0,31	1,2
Інші операційні витрати	0,26	1,67	0,13	1,41	(- 1).54	(- 0).13
Витрати (дохід) з податку на прибуток	0,05	0	0	(- 0).05	0	(- 0).05
Всього витрат	100	100	100	0	0	0

Важливими елементами витрат ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН були:

- собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) (частка дорівнює 98,03%)

Таблиця 25. Динаміка показників рентабельності (збитковості) ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +,-		
	2021	2022	2023	2022 / 2021	2023 / 2022	2023 / 2021
Рентабельність (пасивів) активів (чистий прибуток в чисельнику), %	-	0,68	(- 1).08	-	(- 1).76	-
Рентабельність (пасивів) активів (ЕВІТ в чисельнику), %	-	0,68	(- 1).08	-	(- 1).76	-
Рентабельність (пасивів) активів (ЕВІТДА в чисельнику), %	-	0,84	(- 0).92	-	(- 1).76	-
Рентабельність власного капіталу, %	-	71,83	(- 116).79	-	(- 188).62	-

Рентабельність виробничих фондів, %	-	5,61	(- 9).95	-	(- 15).56	-
Рентабельність продажів за валовим прибутком (валова маржа), %	0,9	0,79	0,72	(- 0).11	(- 0).07	(- 0).18
Рентабельність продажів за операційним прибутком (операційна маржа), %	0,24	0,94	(- 1).13	0,7	(- 2).07	(- 1).37
Рентабельність продажів за чистим прибутком (чиста маржа), %	0,19	0,94	(- 1).13	0,75	(- 2).07	(- 1).32
Операційна рентабельність витрат, %	0,24	0,92	(- 1).11	0,68	(- 2).03	(- 1).35
Коефіцієнт реінвестування, %	-	(- 139).52	(- 71).68	-	67,84	-
Коефіцієнт стійкості економічного зростання, %	-	(- 200).87	59,01	-	259,88	-
Період окупності активів	-	146,27	(- 92).42	-	(- 238).69	-
Період окупності власного капіталу	-	1,39	(- 0).86	-	(- 2).25	-

Індикатор рентабельності активів ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН показує, що на кожну гривню, котра використовується для фінансування активів ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН, було сформовано чистого збитку в розмірі 1,08 копійок в 2023 р. Необхідно активізувати управлінський потенціал для формування плану відновлення додатної прибутковості і його практичної реалізації.

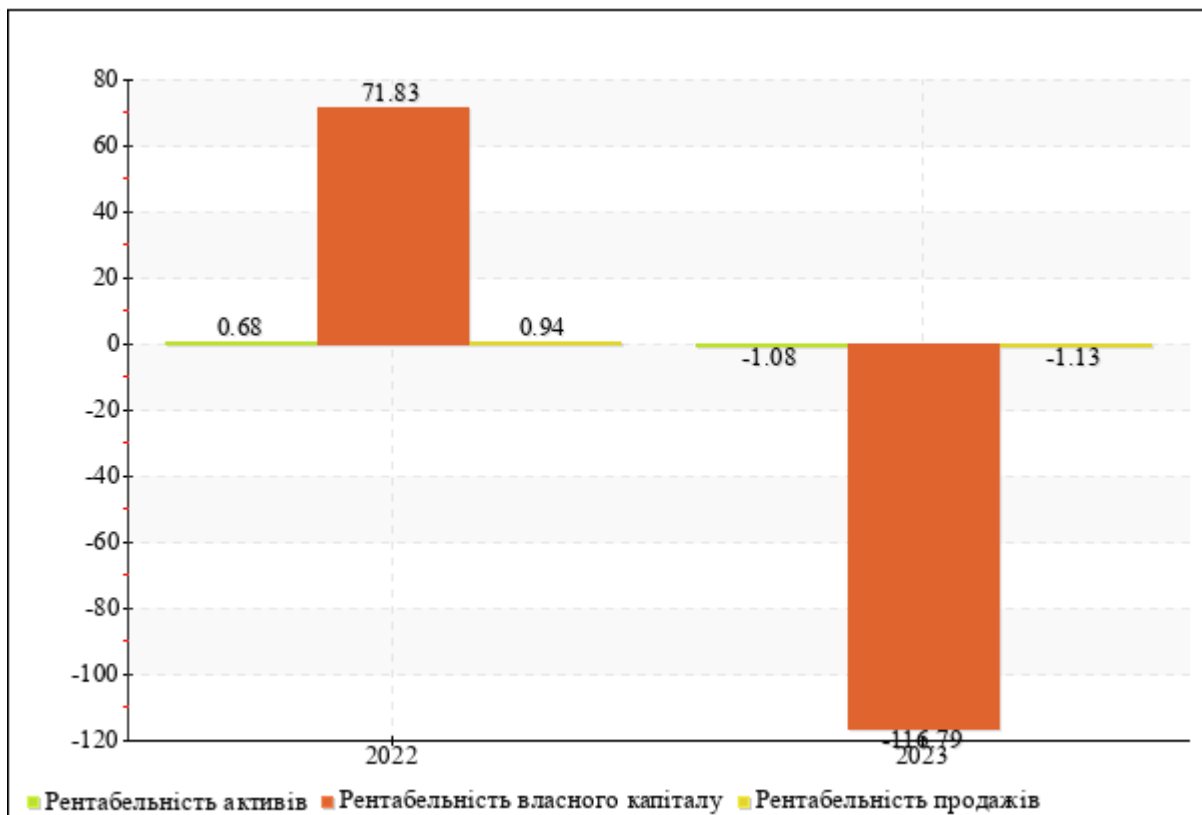

Рис. 6. Показники рентабельності ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН, %

Важливим показником є рентабельність власного капіталу, який відображає ефективність роботи компанії з точки зору власників або потенційних інвесторів. На кожную гривню використовуваного в 2023 р. власного капіталу власники отримали чистий збиток у розмірі (- 116).79 копійок.

Підприємство вело до погіршення добробуту і матеріального становища власників, про що свідчить низьке значення індикатора рентабельності власного капіталу.

Неможливо здійснити економічну інтерпретацію окупності власного капіталу, так як рентабельність цього джерела фінансування від'ємна.

Про зниження ефективності використання виробничих активів ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН в операційному процесі свідчить відповідний індикатор рентабельності. Його значення в 2023 р. становило (- 9).95% , що на 15,56 процентних пункти менше значення на кінець 2021 р.

Операційна маржа підприємства є індикатором конкурентоспроможності, тому від'ємне значення такого показника говорить про низькоякісні товари і послуги підприємства, що формує уразливе становище на конкурентному ринку. В 2023 р. ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН на кожную гривню продажів отримало 1,13 копійок збитку від продажів. Важливо активізувати роботу управлінців для пошуку можливостей відновлення бажаного рівня показника. Управлінці не виконують свою роботу, а саме - не шукають можливості забезпечення більш високої ефективності

операційних процесів підприємства, про що свідчить скорочення показника на - в 2021 - 2023 рр.

Таблиця 26. Факторний аналіз рентабельності

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +,-		Відносний приріст (відхилення), %		
	2021	2022	2023	2022 / 2021	2023 / 2022	2022 / 2021	2023 / 2022	2023 / 2021
Всього доходів	1 009 257	365 408	411 763	(- 643 849)	46 355	(- 63).79	12,69	(- 59).2
Всього витрат	1 007 296	362 088	416 395	(- 645 208)	54 307	(- 64).05	15	(- 58).66
Чистий прибуток (поточний рік)	1 961	3 320	(- 4 632)	1 359	(- 7 952)	69,3	(- 239).52	(- 336).21
Витрати на гривню доходу	1	0,99	1,01	(- 0).01	0,02	(- 1)	2,02	1

Показники	Рік		Абсолютний приріст (відхилення), +,-
	2022	2023	2023 / 2022
Коефіцієнт співвідношення витрат	0,36	0,41	0,05
Зміна прибутку за рахунок зміни витрат, тис. грн.	(- 1 256).09	(- 1 150).36	105,73
Коефіцієнт співвідношення доходів	0,36	0,41	0,05
Зміна прибутку за рахунок зміни доходу тис. грн.	5,08	(- 10).58	(- 15).66
Зміна прибутку за рахунок зміни витрат на 1 гривню доходу, тис. грн.	2 610,01	(- 5 432).06	(- 8 042).07
Загальна сума впливу факторів, тис.грн.	1 359	(- 6 593)	(- 7 952)

Поточна динаміка витрат так вплинула на прибуток ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬНІ протягом періоду 2021 - 2023 рр.:

$(1\,961 - 0) * ((408\,175 + 7\,682 + 0 + 538 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0) / (997\,779 + 6\,448 + 0 + 2\,574 + 0 + 0 + 0 + 0 + 495) - 1) = (-1\,150).36$ тис. грн.

Прибуток ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН змінився через зміну доходу протягом періоду 2021 - 2023 рр. на:

$$(1\,961 - 0) * (((411\,139 + 624 + 0 + 0 + 0 + 0) / (1\,006\,872 + 2\,385 + 0 + 0 + 0 + 0)) - ((408\,175 + 7\,682 + 0 + 538 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0) / (997\,779 + 6\,448 + 0 + 2\,574 + 0 + 0 + 0 + 0 + 495))) = (-10).58 \text{ тис. грн.}$$

Частка витрат в доходах привела до зміни прибутку на:

$$((411\,139 + 624 + 0 + 0 + 0 + 0) * (997\,779 + 6\,448 + 0 + 2\,574 + 0 + 0 + 0 + 0 + 495) / (1\,006\,872 + 2\,385 + 0 + 0 + 0 + 0) - (408\,175 + 7\,682 + 0 + 538 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0) / (411\,139 + 624 + 0 + 0 + 0 + 0)) = (-5\,432).06 \text{ тис. грн.}$$

Сума впливу всіх факторів становить:

$$((-4\,632) - 0) - (1\,961 - 0) = (-6\,593) \text{ тис. грн.}$$

Таблиця 27. Оцінка факторів рентабельності за п'ятифакторною моделлю

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +/-		Відносний приріст (відхилення), %		
	2021	2022	2023	2022 / 2021	2023 / 2022	2022 / 2021	2023 / 2022	2023 / 2021
Чистий прибуток	1 961	3 320	(- 4 632)	1 359	(- 7 952)	69,3	(- 239).52	(- 336).21

Власний капітал	6 938	2 306	5 626	(- 4 632)	3 320	(- 66).76	143,97	(- 18).91
ЕВТ	2 456	3 320	(- 4 632)	864	(- 7 952)	35,18	(- 239).52	(- 288).6
ЕВІТ	2 456	3 320	(- 4 632)	864	(- 7 952)	35,18	(- 239).52	(- 288).6
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	1 006 872	353 305	411 139	(- 653 567)	57 834	(- 64).91	16,37	(- 59).17
Активи	529 312	441 894	414 292	(- 87 418)	(- 27 602)	(- 16).52	(- 6).25	(- 21).73

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +,-		
	2021	2022	2023	2022 / 2021	2023 / 2022	2023 / 2021
Податковий тягар	0,8	1	1	0,2	0	0,2
Тягар відсотків	1	1	1	0	0	0

Операційна рентабельність	0	0,01	(- 0).01	0,01	(- 0).02	(- 0).01
Співвідношення виручки до активів	1,9	0,8	0,99	(- 1).1	0,19	(- 0).91
Коефіцієнт фінансового важеля	76,29	191,63	73,64	115,34	(- 117).99	(- 2).65
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	0,28	1,44	(- 0).82	1,16	(- 2).26	(- 1).1

Показники	Рік		Абсолютний приріст (відхилення), +,-
	2022	2023	2023 / 2022
Податковий тягар	0,07	0,07	0
Тягар відсотків	0	0	0
Операційна рентабельність	1,01	(- 1).99	(- 3)
Співвідношення виручки до активів	(- 0).79	0,78	1,57

Коефіцієнт важеля	фінансового	0,87	0,03	(- 0).84
----------------------	-------------	------	------	----------

Через коливання податкового навантаження протягом періоду 2021 - 2023 рр.
ROE змінилася на:

$$(1\,961 / 2\,456) * (2\,456 / (0 + 2\,456)) * ((0 + 2\,456) / 1\,006\,872) * (1\,006\,872 / 529\,312) * (529\,312 / 6\,938) - (1\,961 / 2\,456) * (2\,456 / (0 + 2\,456)) * ((0 + 2\,456) / 1\,006\,872) * (1\,006\,872 / 529\,312) * (529\,312 / 6\,938) = 0,07$$

Динаміка операційної рентабельності забезпечила зміну ROE на:

$$(1\,961 / 2\,456) * (2\,456 / (0 + 2\,456)) * ((0 + 2\,456) / 1\,006\,872) * (1\,006\,872 / 529\,312) * (529\,312 / 6\,938) - (1\,961 / 2\,456) * (2\,456 / (0 + 2\,456)) * ((0 + 2\,456) / 1\,006\,872) * (1\,006\,872 / 529\,312) * (529\,312 / 6\,938) = (- 1).99$$

Варіація співвідношення виручки до суми активів ТОВАРИСТВО З
ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН привела до відхилення
ROE на:

$$(1\,961 / 2\,456) * (2\,456 / (0 + 2\,456)) * ((0 + 2\,456) / 1\,006\,872) * (1\,006\,872 / 529\,312) * (529\,312 / 6\,938) - (1\,961 / 2\,456) * (2\,456 / (0 + 2\,456)) * ((0 + 2\,456) / 1\,006\,872) * (1\,006\,872 / 529\,312) * (529\,312 / 6\,938) = 0,78$$

Зміна співвідношення всього капіталу до власного ТОВАРИСТВО З
ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН забезпечило зростання
ROE на:

$$(1\,961 / 2\,456) * (2\,456 / (0 + 2\,456)) * ((0 + 2\,456) / 1\,006\,872) * (1\,006\,872 / 529\,312) * (529\,312 / 6\,938) - (1\,961 / 2\,456) * (2\,456 / (0 + 2\,456)) * ((0 + 2\,456) / 1\,006\,872) * (1\,006\,872 / 529\,312) * (529\,312 / 6\,938) = 0,03$$

Таблиця 28. Модель Dupont

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +,-		Відносний приріст (відхилення), %		
	2021	2022	2023	2022 / 2021	2023 / 2022	2022 / 2021	2023 / 2022	2023 / 2021
Результат оподаткування до	2 456	3 320	(- 4 632)	864	(- 7 952)	35,18	(- 239).52	(- 288).6
Активи	529 312	441 894	414 292	(- 87 418)	(- 27 602)	(- 16).52	(- 6).25	(- 21).73
Виручка	1 006 872	353 305	411 139	(- 653 567)	57 834	(- 64).91	16,37	(- 59).17
Співвідношення виручки до активів	1,9	0,8	0,99	(- 1).1	0,19	(- 57).89	23,75	(- 47).89
Рентабельність продажів за	0	0,01	(- 0).01	0,01	(- 0).02	діл. на нуль	(- 200)	діл. на нуль

результатом до оподаткування								
Співвідношення фінансового результату до оподаткування суми активів на кінець періоду, ROA	0	0,01	(- 0).01	0,01	(- 0).02	діл. на нуль	(- 200)	діл. на нуль

ROA в 2023 р. дорівнює (- 0).01.

Показник формувався наступним чином: $411\,139 / 414\,292 * (- 4\,632) / 411\,139 = (- 0).01$

Визначення імовірності банкрутства підприємства

Таблиця 29. Двофакторна модель Альтмана

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +,-		Відносний приріст (відхилення), %		
	2021	2022	2023	2022 / 2021	2023 / 2022	2022 / 2021	2023 / 2022	2023 / 2021
Поточна ліквідність	1,01	1	1,01	(- 0).01	0,01	(- 0).99	1	0

Співвідношення зобов'язань до капіталу	до	0,99	0,99	0,99	0	0	0	0	0
Z		(- 0).9	(- 0).88	(- 0).9	0,02	(- 0).02	(- 2).22	2,27	(- 0)

В 2023 р. значення показника становило $(- 0).3877(- 1).0736 * (412\ 109 / 408\ 666) + 0,579 * ((0 + 408\ 666) / 414\ 292) = (- 0).9$

Це означає, що ймовірність банкрутства ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬНН низька.

Таблиця 30. П'ятифакторна модель Альтмана

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +,-		Відносний приріст (відхилення), %		
	2021	2022	2023	2022 / 2021	2023 / 2022	2022 / 2021	2023 / 2022	2023 / 2021
Оборотний капітал до суми активів підприємства	0,01	0	0,01	(- 0).01	0,01	(- 100)	діл. на нуль	0
Співвідношення нерозподіленого	0	(- 0).01	0	(- 0).01	0,01	діл. на нуль	(- 100)	діл. на нуль

прибутку до суми активів								
Співвідношення прибутку до оподаткування до суми активів	0	0,01	(- 0),01	0,01	(- 0).02	діл. на нуль	(- 200)	діл. на нуль
Співвідношення власного капіталу до заборгованості (фінансова структура)	0,01	0,01	0,01	0	0	0	0	0
Співвідношення доходу до суми активів	1,9	0,8	0,99	(- 1).1	0,19	(- 57).89	23,75	(- 47).89
Z	1,92	0,82	0,97	(- 1).1	0,15	(- 57).29	18,29	(- 49).48

В 2023 р. значення показника Z становить $0,717^* ((412\ 109 - 408\ 666) / 414\ 292) + 0,847^* (626 / 414\ 292) + 3,107^* ((-4\ 632) / 414\ 292) + 0,42^* (5\ 626 / (0 + 408\ 666)) + 0,995^* (411\ 139 / (414\ 292)) = 0,97$

Швидше за все, ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН збанкрутує.

Таблиця 31. Модель Романа Ліса

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +,-		Відносний приріст (відхилення), %		
	2021	2022	2023	2022 / 2021	2023 / 2022	2022 / 2021	2023 / 2022	2023 / 2021
Відношення оборотного капіталу до суми активів	0,01	0	0,01	(- 0).01	0,01	(- 100)	діл. на нуль	0
Відношення операційного прибутку до суми активів	0	0,01	(- 0).01	0,01	(- 0).02	діл. на нуль	(- 200)	діл. на нуль
Рентабельність активів				-	-	діл. на нуль	діл. на нуль	діл. на нуль
Відношення власного капіталу до позикового капіталу (структура капіталу)	0,01	0,01	0,01	0	0	0	0	0
Z	0	0	0	0	0	діл. на нуль	діл. на нуль	діл. на нуль

Значення показника Z моделі Ліса становить $(0,063 * ((412\,109 - 408\,666) / 414\,292) + 0,092 * ((-4\,632) / 414\,292) + 0,057 * ((-4\,632) / (414\,292)) + 0,001 * (5\,626 / (0 + 408\,666))) = 0$

В 2023 р. імовірність банкрутства ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН висока.

Таблиця 32. Модель Таффлера і Тішоу

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +,-		Відносний приріст (відхилення), %		
	2021	2022	2023	2022 / 2021	2023 / 2022	2022 / 2021	2023 / 2022	2023 / 2021
Х1 – відношення операційного прибутку до короткострокових зобов'язань (поточна рентабельність короткострокових зобов'язань)	0	0,01	(-0).01	0,01	(-0).02	діл. на нуль	(-200)	діл. на нуль
Х2 – відношення оборотних активів до суми всіх зобов'язань	1,01	1	1,01	(-0).01	0,01	(-0).99	1	0

(покриття оборотними коштами всіх зобов'язань)								
X3 – відношення короткострокових зобов'язань до суми активів (частка короткострокової заборгованості у валюті балансу)	0,99	0,99	0,99	0	0	0	0	0
X4 – відношення доходу до суми активів	1,9	0,8	0,99	(- 1).1	0,19	(- 57).89	23,75	(- 47).89
Z	0,62	0,44	0,46	(- 0).18	0,02	(- 29).03	4,55	(- 25).81

Z Таффлера і Тішоу становить $(0,53 * (- 4 632) / 408 666) + 0,13 * (412 109 / (0 + 408 666)) + 0,18 * (408 666 / 414 292) + 0,16 * (411 139 / (414 292)) = 0,46$

Стан ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН стабільний.

Таблиця 33. Модель Спрінгейта

Показники	Рік	Абсолютний приріст	Відносний приріст (відхилення), %
-----------	-----	--------------------	-----------------------------------

				(відхилення), +,-				
	2021	2022	2023	2022 / 2021	2023 / 2022	2022 / 2021	2023 / 2022	2023 / 2021
А – частка оборотних коштів у загальній сумі активів	0,01	0	0,01	(- 0).01	0,01	(- 100)	діл. на нуль	0
В – співвідношення прибутку до сплати податків та процентів до загальної вартості активів	0	0,01	(- 0).01	0,01	(- 0).02	діл. на нуль	(- 200)	діл. на нуль
С – співвідношення прибутку до сплати податків та процентів до короткострокової заборгованості	0	0,01	(- 0).01	0,01	(- 0).02	діл. на нуль	(- 200)	діл. на нуль
Д – відношення доходу до загальної вартості активів	1,9	0,8	0,99	(- 1).1	0,19	(- 57).89	23,75	(- 47).89
Z	0,79	0,35	0,36	(- 0).44	0,01	(- 55).7	2,86	(- 54).43

Z Спрінгейта становить $(1,03 * ((412\,109 - 408\,666) / 414\,292) + 3,07 * ((-4\,632) + 0) / 414\,292) + 0,66 * ((-4\,632) + 0) / 408\,666 + 0,4 * (411\,139 / (414\,292)) = 0,36$

Імовірність банкрутства ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН в 2023 р. висока.

Таблиця 34. Модель прогнозу ризику банкрутства ІДЕА

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +,-		Відносний приріст (відхилення), %		
	2021	2022	2023	2022 / 2021	2023 / 2022	2022 / 2021	2023 / 2022	2023 / 2021
К1 – відношення чистого оборотного капіталу до суми активів	0,01	0	0,01	(- 0).01	0,01	(- 100)	діл. на нуль	0
К2 – відношення чистого прибутку до власного капіталу	0,28	1,44	(- 0).82	1,16	(- 2).26	414,29	(- 156).94	(- 392).86

К3 – відношення доходу до суми активів	1,9	0,8	0,99	(- 1).1	0,19	(- 57).89	23,75	(- 47).89
К4 – відношення чистого прибутку до всіх витрат	0	0,01	(- 0).01	0,01	(- 0).02	діл. на нуль	(- 200)	діл. на нуль
Z	0,46	1,49	(- 0).71	1,03	(- 2).2	223,91	(- 147).65	(- 254).35

Z моделі ІДЕА дорівнює $(8,38 * ((412\ 109 - 408\ 666) / 414\ 292) + ((-4\ 632) / 5\ 626) + 0,054 * (411\ 139 / 414\ 292) + 0,63 * ((-4\ 632) / (408\ 175 + 7\ 682 + 0 + 538 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0))) = (-0).71$

Імовірність банкрутства максимальна (90%(- 100)%).

Аналіз грошових потоків (прямий метод)

Таблиця 35. Аналіз загальної суми грошових потоків ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН в 2021 - 2023 рр., тис. грн.

Показники	Рік			Всього
	2021	2022	2023	2021-2023

Надходження від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	57 825	55 515	67 765	181 105
Надходження авансів від покупців і замовників	1 254 300	297 751	241 028	1 793 079
Надходження від повернення авансів	11 001	1 563	2 157	14 721
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	2	1	3	6
Інші надходження	363	1 061	400	1 824
Витрачання на оплату товарів (робіт, послуг)	451 200	185 172	193 382	829 754
Праці	3 866	2 090	3 138	9 094
Відрахувань на соціальні заходи	1 066	1 362	1 021	3 449
Зобов'язань з податків і зборів	1 781	1 725	1 122	4 628
Витрачання на оплату авансів	841 926	184 052	227 491	1 253 469
Витрачання на оплату повернення авансів	364	1 100	124	1 588
Інші витрачання	75	40	59	174
Чистий рух коштів від операційної діяльності	23 213	(- 19 650)	(- 114 984)	(- 111 421)

Витрачання на надання позик	0	2 480	0	2 480
Інші платежі	367	1 096	452	1 915
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	(- 367)	(- 3 576)	(- 452)	(- 4 395)
Інші надходження	43 111	15 585	117 727	176 423
Інші платежі	59 201	0	2 000	61 201
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	(- 16 090)	15 585	115 727	115 222
Чистий рух грошових коштів за звітний період	6 756	(- 7 641)	291	(- 594)
Залишок коштів на початок року	1 063	7 819	178	9 060
Залишок коштів на кінець року	7 819	178	469	8 466

Різні види грошових потоків характеризуються різною ритмічністю. Наприклад, оплата сировини і матеріалів постачальників відповідає інтенсивності виробництва товарів і надання послуг, в тому час як витрати на оновлення основних засобів здійснюються раз у кілька років. Тому важливо розглянути інтенсивність грошового потоку за кілька періодів.

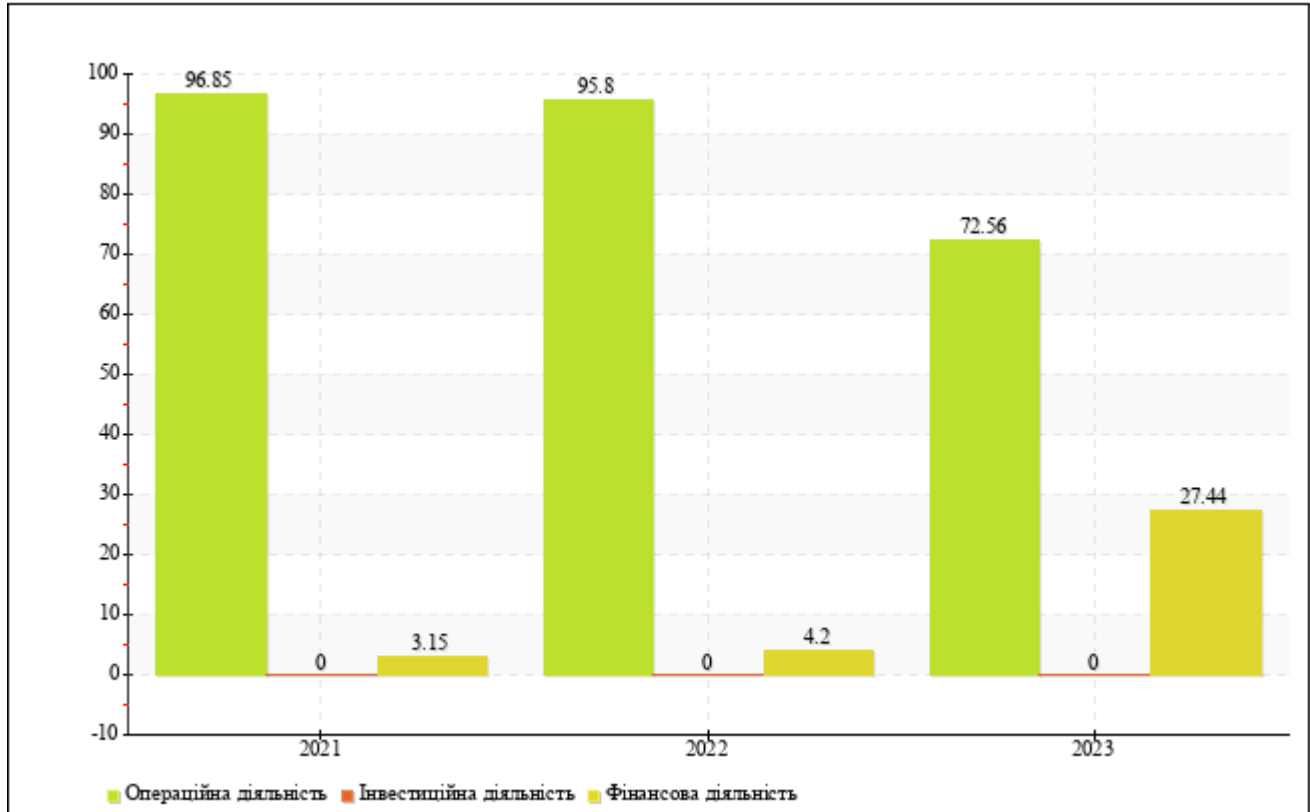

Рис. 7. Структура поступлень грошових коштів ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН, %

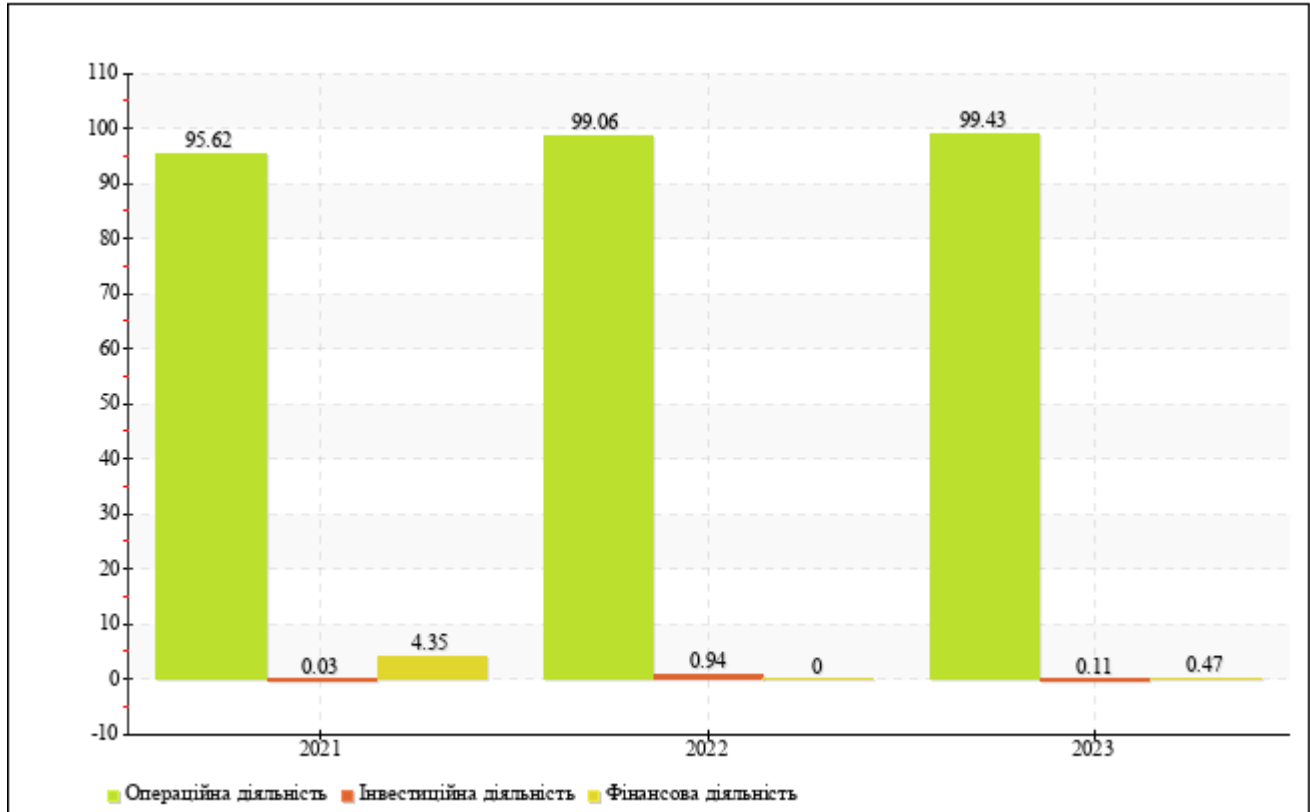

Рис. 8. Структура відтоку грошових коштів ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН, %

Таблиця 36. Відносні показники достатності грошових коштів ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН в 2021 - 2023 рр.

Показники	Рік	Абсолютний приріст	Відносний приріст (відхилення), %

				(відхилення), +,-				
	2021	2022	2023	2022 / 2021	2023 / 2022	2022 / 2021	2023 / 2022	2023 / 2021
Середньоденна потреба в коштах для операційної діяльності, тис. грн.	3 611,88	1 043,17	1 184,27	(- 2 568).71	141,1	(- 71).12	13,53	(- 67).21
Забезпеченість грошовими коштами, дні	-	3,83	0,27	-	(- 3).56	діл. на нуль	(- 92).95	діл. на нуль
Інтервал самофінансування, дні	-	350,08	277,77	-	(- 72).31	діл. на нуль	(- 20).66	діл. на нуль

Підприємству необхідно 1 184,27 тис. грн. в день протягом 2023 р. для того, щоб проводити поточну діяльність, а це значить, що підприємство здатне фінансувати себе протягом 0,27 днів за рахунок вільних грошових коштів. Показник інтервалу самофінансування включає в себе також короткострокові фінансові інвестиції та дебіторську заборгованість, а значення ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН вказує, що підприємство здатне проводити своєчасні розрахунки в рамках поточної діяльності протягом 277,77 днів тільки за рахунок наявних запасів ліквідних активів.

Це означає, що підприємство має можливість своєчасно обслуговувати свої зобов'язання навіть в разі виникнення будь-яких непередбачених затримок платежів від клієнтів і інших учасників економічних відносин.

З огляду на те, що сальдо від поточної діяльності від'ємне, компанія не може самостійно фінансувати свою інвестиційну та фінансову діяльність за рахунок поточної діяльності, тому неможливо говорити про достатність грошового потоку для самофінансування або погашення зобов'язань.

Таблиця 37. Відносні показники ефективності грошових коштів
ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН в 2021 - 2023 рр.

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +,-		Відносний приріст (відхилення), %		
	2021	2022	2023	2022 / 2021	2023 / 2022	2022 / 2021	2023 / 2022	2023 / 2021
Достатність грошового потоку від поточної діяльності для самофінансування	63,25	(- 5).49	(- 254).39	(- 68).74	(- 248).9	(- 108).68	4 533,7	(- 502).2

Достатність грошового потоку від поточної діяльності для погашення зобов'язань	0,39	-	(- 57).49	-	-	діл. на нуль	діл. на нуль	(- 14 841).03
Коефіцієнт ліквідності сукупного грошового потоку	1	0,98	1	(- 0).02	0,02	(- 2)	2,04	0
Коефіцієнт ліквідності грошового потоку від поточної діяльності	1,02	0,95	0,73	(- 0).07	(- 0).22	(- 6).86	(- 23).16	(- 28).43
Коефіцієнт ефективності сукупного грошового потоку	0	(- 0).02	0	(- 0).02	0,02	діл. на нуль	(- 100)	діл. на нуль
Коефіцієнт достатності чистого грошового потоку	-	(- 2).1	(- 0).02	-	2,08	діл. на нуль	(- 99).05	діл. на нуль

Коефіцієнт реінвестування	-	(- 3).15	0,12	-	3,27	діл. на нуль	(- 103).81	діл. на нуль
Коефіцієнт рентабельності притоку грошових коштів	0	0,01	(- 0).01	0,01	(- 0).02	діл. на нуль	(- 200)	діл. на нуль
Коефіцієнт рентабельності відтоку грошових коштів	0	0,01	(- 0).01	0,01	(- 0).02	діл. на нуль	(- 200)	діл. на нуль
Коефіцієнт рентабельності грошового потоку від поточної діяльності	0	0,01	(- 0).01	0,01	(- 0).02	діл. на нуль	(- 200)	діл. на нуль

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН має збалансовану структуру припливу і відтоку грошових коштів, що вказує на ефективну фінансову політику. Підтвердженням такого факту є коефіцієнт ліквідності сукупного потоку, який на кінець періоду дослідження дорівнює одиниці.

Відповідно, значення коефіцієнта ефективності сукупного потоку дорівнює нулю, що свідчить на користь управлінців, підтверджує їх компетентність і здатність забезпечувати синхронність потоків грошових коштів.

Про здатність частково забезпечувати свій власний розвиток, реінвестуючи додатне сальдо грошового потоку у необоротні активи, говорить поточне значення коефіцієнту реінвестування потоку грошових коштів. Для інтенсивного зростання необхідно залучати додаткові джерела грошового потоку.

Від'ємне значення рентабельності потоку грошових коштів говорить про нездатність ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН ефективно працювати в конкурентних умовах. Якщо така ситуація буде спостерігатися протягом тривалого періоду, то додатній залишок грошових коштів буде вимиватися.

Аналіз руху персоналу, ефективності управління персоналом та мотивацією

Рис. 10. Зміна добробуту персоналу ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН, %

Судячи з даних графіку, купівельна спроможність співробітників ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН знизилася в 2021 - 2023 рр., адже інфляція склала 139,26%, в той час як середня заробітна плата співробітників знизилася на 18,94%. Такий стан справ негативно впливає на мотивацію співробітників, адже вони відчують, що їх добробут знижується в умовах роботи на підприємстві. На кінець 2023 р. вони

можуть придбати менше товарів і послуг для задоволення своїх потреб в порівнянні з 2021 р.

Таблиця 38. Показники руху персоналу ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН в 2021 - 2023 рр.

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +,-		Відносний приріст (відхилення), %		
	2021	2022	2023	2022 / 2021	2023 / 2022	2022 / 2021	2023 / 2022	2023 / 2021
Коефіцієнт загального обороту	0	0,14	0,11	0,14	(- 0).03	діл. на нуль	(- 21).43	діл. на нуль
Коефіцієнт обороту по прийому	0	0	0	0	0	діл. на нуль	діл. на нуль	діл. на нуль
Коефіцієнт обороту з вибуття	0	0,14	0,11	0,14	(- 0).03	діл. на нуль	(- 21).43	діл. на нуль
Коефіцієнт плинності кадрів	0	0	0	0	0	діл. на нуль	діл. на нуль	діл. на нуль

Коефіцієнт поповнення	-	0	0	-	0	діл. на нуль	діл. на нуль	діл. на нуль
-----------------------	---	---	---	---	---	--------------	--------------	--------------

Відбувається одночасне скорочення суми продажів (з урахуванням інфляції) і чисельності співробітників, однак перший показник робить це швидше, що вказує на зниження ефективності управління персоналом.

Що стосується показників руху персоналу, то збільшення загального обороту на (- 0).11 % відбувається за рахунок зростання обороту з вибуття в 2021 - 2023 рр.

Плинність кадрів залишалася на стабільному рівні протягом періоду дослідження.

В середньому в 2021 - 2023 рр. коефіцієнт поповнення персоналу склав 0. Значення нижче одиниці означає, що відбувається спад робочої сили і скорочення робочих місць.

Таблиця 39. Показники ефективності управління мотивацією і персоналом ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН в 2021 - 2023 рр.

Показники	Рік	Абсолютний приріст (відхилення), +,-	Відносний приріст (відхилення), %
-----------	-----	--------------------------------------	-----------------------------------

	2021	2022	2023	2022 / 2021	2023 / 2022	2022 / 2021	2023 / 2022	2023 / 2021
Продуктивність праці, тис. грн.	41 938,42	16 817,81	21 632,37	(- 25 120).61	4 814,56	(- 59).9	28,63	(- 48).42
Рентабельність витрат на оплату праці, %	39 220	55 333,33	(- 115 800)	16 113,33	(- 171 133).33	41,08	(- 309).28	(- 395).26
Зарплатовіддача	201 304,4	58 862,33	102 753,75	(- 142 442).07	43 891,42	(- 70).76	74,57	(- 48).96
Зарплатоємність	0	0	0	0	0	діл. на нуль	діл. на нуль	діл. на нуль

Персонал підприємства працює менш продуктивно в 2023 р., про що свідчить обсяг доданої вартості на одну особу в розмірі 21 632,37 тис. грн. проти 41 938,42 тис. грн. в 2021 р. Це говорить про непродуману політику управління трудовими ресурсами.

Така динаміка пояснюється більш повільним зниженням доданої вартості в порівнянні з швидким скороченням кількості залученого персоналу.

Така динаміка пояснюється повільнішим скороченням обсягу виробництва і надання послуг у порівнянні з швидким скороченням кількості залученого персоналу.

Важливим показником, який вказує на ефективність управління персоналом і мотивацією, є рентабельність витрат на персонал. Зниження показника з 39220% до (- 115 800)% вказує, що в цілому політика управління кадрами є неякісною, тому що кожна гривню витрат на персонал приносить менший результат для підприємства.

Зарплатовіддача також знижується, що підтверджує висновок про низьку ефективність управління мотивацією, персоналом і витратами на оплату праці.

Варто звернути увагу на ще один аспект. Протягом періоду 2021 - 2023 рр. продуктивність праці зменшилась на 48,42%, в той час як середня заробітна плата зменшилась на 18,94%. Це вказує на те, що додана вартість розподіляється на користь працівників. Така ситуація не може тривати довго, тому що компанії завжди необхідні кошти для подальшого розвитку.

Загальні висновки:

Основною метою будь-якого комерційного підприємства є досягнення цілей, визначених власниками. Зазвичай вони полягають у генеруванні прибутку. Зниження власного капіталу на 18,91% в 2021 - 2023 рр. свідчить як про нездатність досягати такої мети, так і про ослаблення фінансового потенціалу ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН. Обсяг власного капіталу ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН дорівнює 5 626 тис. грн. на кінець 2023 р. проти 6 938 тис. грн. в 2021 р.

Фінансове становище власників ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН в 2021 - 2023 рр. послаблюється, так як після вирахування зобов'язань обсяг наявних чистих активів знижується на

18,91%. Таким чином, підприємство характеризується неефективною бізнес-моделлю.

В 2021 р. ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН сформувало обсяг виручки в розмірі 1 006 872 тис. грн.

На кінець періоду дослідження (2023 р.) виручка становить 411 139 тис. грн., що на 59,17% менше показника на початок періоду аналізу. Це вказує на нездатність підприємства діяти в складних економічних умовах, використовувати наявні конкурентні переваги, задовольняти потреби свого цільового сегмента ринку. Це призводить до того, що у підприємства залишається менше фінансових ресурсів для того, щоб покрити постійні і змінні витрати, заохочувати ефективних співробітників, погашати фінансові зобов'язання, вирішувати інші оперативні та стратегічні завдання.

Кінцевий фінансовий результат діяльності підприємства є найбільш важливим індикатором, що свідчить про здатність підприємства створювати додану вартість, займати стійке ринкове становище за рахунок реалізації якісних бізнес-процесів. Чистий прибуток формується під впливом усіх управлінських рішень, які були зроблені протягом періоду аналізу, а також об'єктивних зовнішніх і внутрішніх процесів. Чистий прибуток ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН становить 1 961 тис. грн. в 2021 р.

Негативна динаміка показника ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН (від'ємний приріст 6 593 тис. грн.) говорить про нездатність нарощувати обсяг залученого капіталу власників і стійко функціонувати протягом тривалого періоду часу на ринку. Менеджмент

активно вживає заходів з відновлення прийнятного фінансового результату, проте від'ємний обсяг (-4 632 тис. грн. на кінець 2023 р.) говорить про реальне знецінення залученого капіталу власників.

Більш швидке скорочення обсягу чистого доходу ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН і повільне зниження рівня запасів говорять про те, що підприємство використовує менш ефективні методики, не шукає можливості вивільнення частини фінансових ресурсів, які загрузли в запасах. Як результат, такі фонди не можна використовувати за альтернативними напрямками. В цілому ефективність управління запасами знижується в 2021 - 2023 рр.

Дебіторська заборгованість ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН здійснила 1,25 оборотів в рік, а період інкасації заборгованості дорівнює 287,75 днів.

Клієнти при отриманні товарів і послуг підприємства, постачальники при отриманні авансів, інші дебітори відволікають у компанії пропорційно менші суми коштів на кінець періоду дослідження, що призвело до зростання оборотності цього елемента активу на 0,27.

Клієнти та інші дебітори використовували в 2023 р. кошти компанії протягом більш тривалого періоду (287,75 днів) в порівнянні з тим терміном, протягом якого підприємство відволікало частину оборотного капіталу постачальників та інших партнерів в рамках фінансово-господарських відносин при формуванні кредиторської заборгованості (234,5 днів). Якщо такий механізм товарного кредитування клієнтів дозволяє забезпечувати підвищення рівня

продажів, то доцільно і надалі дотримуватися такої політики за умови контролю якості заборгованості.

Індикатор рентабельності активів ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН показує, що на кожну гривню, котра використовується для фінансування активів ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН, було сформовано чистого збитку в розмірі 1,08 копійок в 2023 р. Необхідно активізувати управлінський потенціал для формування плану відновлення додатної прибутковості і його практичної реалізації.

Важливим показником є рентабельність власного капіталу, який відображає ефективність роботи компанії з точки зору власників або потенційних інвесторів. На кожну гривню використуваного в 2023 р. власного капіталу власники отримали чистий збиток у розмірі (- 116).79 копійок.

Підприємство вело до погіршення добробуту і матеріального становища власників, про що свідчить низьке значення індикатора рентабельності власного капіталу.

Неможливо здійснити економічну інтерпретацію окупності власного капіталу, так як рентабельність цього джерела фінансування від'ємна.

Вчені та практики виділяють дві основні групи показників фінансової стійкості. Перша, яка розглядалася вище, враховує обсяг власних обігових коштів. Друга ж група показників відображає співвідношення між зобов'язаннями та власним капіталом компанії.

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН не здатне самостійно профінансувати істотну частку необхідних активів, а саме лише 1%. Той факт, що відповідний показник залишається низьким, говорить про недовіру до підприємства з боку учасників фінансового ринку, постачальників матеріальних ресурсів і послуг. Якщо підприємство втратить платоспроможність і збанкрутує, то низька частка власного капіталу не дозволить погасити більшу частину зобов'язань.

Для підприємства вкрай важливо мати можливість формувати необхідні запаси матеріальних ресурсів, які потім використовуються у виробничому процесі і процесі надання послуг. Якщо виникають перебої з поставками, то це загрожує як виконанню виробничої програми, так і іміджу ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН. Низьке значення показника забезпечення запасів власними обіговими коштами (8% в 2023 р.) говорить про те, що ризик виникнення таких перебоїв є відчутним. У ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН було на момент складання звітності 72,64 гривень зобов'язань на кожную гривню власного.

Рекомендації:

Розробка і впровадження комплексної маркетингової політики ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БУДІВЕЛЬН дозволить забезпечити подальший сталий розвиток на конкурентному ринку, досягти господарських цілей підприємства, а саме інтенсифікації та розвитку операційної діяльності, залучення нових клієнтів, підвищення лояльності існуючих. Все це забезпечить приплив фінансових ресурсів для посилення позицій підприємства.

Від'ємний фінансовий результат чітко вказує, що необхідно активізувати раціоналізаторський і творчий потенціал управлінців для того, щоб відновити прийнятний рівень прибутковості. На поточний момент спостерігається повільна фінансова деградація компанії.

Важливо імплементувати системну політику управління дебіторською та кредиторською заборгованістю, так як це дозволяє краще контролювати якість і обсяги дебіторської заборгованості, а також вибудовувати хороші відносини як з клієнтами, так і з постачальниками. Важливо враховувати інтереси всіх сторін, що дозволить максимізувати господарську ефективність підприємства.

Поточний рівень рентабельності власного капіталу показує, що необхідно шукати можливості для подальшого підвищення ефективності роботи підприємства, використовувати наявні резерви для забезпечення більш високого чистого прибутку і прибутковості коштів, які вкладені власниками.

Також на підприємстві доцільно впровадити планування та бюджетування грошових потоків, наприклад, використовувати для цих цілей платіжний календар, так як це дозволить контролювати ліквідність підприємства.

Додатки

Додаток 1. Баланс підприємства (активи)

Показники	Рік		
	2021	2022	2023
Нематеріальні активи	44	36	20

Незавершені капітальні інвестиції	0	809	1 228
Основні засоби:	2 207	1 504	810
Інші фінансові інвестиції	125	125	125
НЕОБОРОТНІ АКТИВИ	2 376	2 474	2 183
Виробничі запаси	59 852	54 786	35 969
Товари	0	8 698	8 698
Запаси	59 852	63 484	44 667
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	29 438	52 248	63 378
Дебіторська заборгованість за виданими авансами	365 369	275 063	261 149
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	10	191	5 169
Інша поточна дебіторська заборгованість	33	33	21
Гроші та їх еквіваленти	7 819	178	469
Витрати майбутніх періодів	3	20	24
Інші оборотні активи	64 412	48 203	37 232
ОБОРОТНІ АКТИВИ	526 936	439 420	412 109

БАЛАНС	529	441	414
	312	894	292

Додаток 2. Баланс підприємства (пасиви)

Показники	Рік		
	2021	2022	2023
Зареєстрований (пайовий) капітал	5 000	5 000	5 000
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1 938	(- 2 694)	626
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ	6 938	2 306	5 626
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	71 058	106 135	72 162
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	271	63	59
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування	0	83	74
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці	0	296	567
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	346 709	228 384	123 933

Поточні забезпечення	683	435	273
Інші поточні зобов'язання	103	104	211
	653	192	598
ПОТОЧНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	522	439	408
	374	588	666
Баланс	529	441	414
	312	894	292

Додаток 3. Звіт про фінансові результати підприємства

Показники	Рік		
	2021	2022	2023
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	1 006 872	353 305	411 139
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	997 779	350 516	408 175
Валовий прибуток (збиток)	9 093	2 789	2 964
Інші операційні доходи	2 385	12 103	624
Адміністративні витрати	6 448	5 533	7 682
Витрати на збут	0	10	0

Інші операційні витрати	2 574	6 029	538
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток (збиток)	2 456	3 320	(- 4 632)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток (збиток)	2 456	3 320	(- 4 632)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	495	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток (збиток)	1 961	3 320	(- 4 632)

Додаток 4. Звіт про рух грошових коштів підприємства

Показники	Рік		
	2021	2022	2023
Надходження від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	57 825	55 515	67 765
Надходження авансів від покупців і замовників	1 254 300	297 751	241 028
Надходження від повернення авансів	11 001	1 563	2 157
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	2	1	3
Інші надходження	363	1 061	400

Витрачання на оплату товарів (робіт, послуг)	451 200	185 172	193 382
Праці	3 866	2 090	3 138
Відрахувань на соціальні заходи	1 066	1 362	1 021
Зобов'язань з податків і зборів	1 781	1 725	1 122
Витрачання на оплату авансів	841 926	184 052	227 491
Витрачання на оплату повернення авансів	364	1 100	124
Інші витрачання	75	40	59
Чистий рух коштів від операційної діяльності	23 213	(- 19 650)	(- 114 984)
Витрачання на надання позик	0	2 480	0
Інші платежі	367	1 096	452
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	(- 367)	(- 3 576)	(- 452)
Інші надходження	43 111	15 585	117 727
Інші платежі	59 201	0	2 000
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	(- 16 090)	15 585	115 727
Чистий рух грошових коштів за звітний період	6 756	(- 7 641)	291
Залишок коштів на початок року	1 063	7 819	178

Залишок коштів на кінець року	7 819	178	469
-------------------------------	-------	-----	-----

Додаток 5. Алгоритм розрахунку показників

Показники ліквідності

$$\text{Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття) 2021} = 526\,936 / 522\,374 = 1,01$$

$$\text{Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття) 2022} = 439\,420 / 439\,588 = 1$$

$$\text{Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття) 2023} = 412\,109 / 408\,666 = 1,01$$

$$\text{Коефіцієнт швидкої ліквідності 2021} = (526\,936 - 59\,852) / 522\,374 = 0,89$$

$$\text{Коефіцієнт швидкої ліквідності 2022} = (439\,420 - 63\,484) / 439\,588 = 0,86$$

$$\text{Коефіцієнт швидкої ліквідності 2023} = (412\,109 - 44\,667) / 408\,666 = 0,9$$

$$\text{Коефіцієнт абсолютної ліквідності 2021} = 7\,819 / 522\,374 = 0,01$$

$$\begin{aligned} \text{Співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської} \\ \text{заборгованості 2021} = (29\,438 + 365\,369 + 10 + 0 + 0 + 33) / (0 + 71\,058 + 271 \\ + 0 + 0 + 346\,709 + 0 + 0) = 0,94 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{Співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської} \\ \text{заборгованості 2022} = (52\,248 + 275\,063 + 191 + 0 + 0 + 33) / (0 + 106\,135 + \\ 63 + 83 + 296 + 228\,384 + 0 + 0) = 0,98 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{Співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської} \\ \text{заборгованості 2023} = (63\,378 + 261\,149 + 5\,169 + 0 + 0 + 21) / (0 + 72\,162 + \\ 59 + 74 + 567 + 123\,933 + 0 + 0) = 1,68 \end{aligned}$$

Показники рентабельності

Рентабельність (пасивів) активів (чистий прибуток в чисельнику), % 2022 = $(3\,320 / (441\,894 / 2 + 529\,312 / 2)) * 100 = 0,68$

Рентабельність (пасивів) активів (чистий прибуток в чисельнику), % 2023 = $(-4\,632) / (414\,292 / 2 + 441\,894 / 2) * 100 = (-1).08$

Рентабельність (пасивів) активів (ЕВІТ в чисельнику), % 2022 = $((3\,320 + 0) / (441\,894 / 2 + 529\,312 / 2)) * 100 = 0,68$

Рентабельність (пасивів) активів (ЕВІТ в чисельнику), % 2023 = $((-4\,632) + 0) / (414\,292 / 2 + 441\,894 / 2) * 100 = (-1).08$

Рентабельність (пасивів) активів (ЕВІТДА в чисельнику), % 2022 = $((3\,320 + 0 + 745) / (441\,894 / 2 + 529\,312 / 2)) * 100 = 0,84$

Рентабельність (пасивів) активів (ЕВІТДА в чисельнику), % 2023 = $((-4\,632) + 0 + 711) / (414\,292 / 2 + 441\,894 / 2) * 100 = (-0).92$

Рентабельність власного капіталу, % 2022 = $(3\,320 / (2\,306 / 2 + 6\,938 / 2)) * 100 = 71,83$

Рентабельність власного капіталу, % 2023 = $(-4\,632) / (5\,626 / 2 + 2\,306 / 2) * 100 = (-116).79$

Рентабельність виробничих фондів, % 2022 = $3\,320 / (1\,504 / 2 + 2\,207 / 2 + 54\,786 / 2 + 59\,852 / 2 + 0 / 2 + 0 / 2 + 0 / 2 + 0 / 2) * 100 = 5,61$

Рентабельність виробничих фондів, % 2023 = $(-4\,632) / (810 / 2 + 1\,504 / 2 + 35\,969 / 2 + 54\,786 / 2 + 0 / 2 + 0 / 2 + 0 / 2 + 0 / 2) * 100 = (-9).95$

Рентабельність продажів за валовим прибутком (валова маржа), % 2021 = $(9093 / 1\,006\,872) * 100 = 0,9$

Рентабельність продажів за валовим прибутком (валова маржа), % 2022 = $(2789 / 353\,305) * 100 = 0,79$

Рентабельність продажів за валовим прибутком (валова маржа), % 2023 = $(2964 / 411\,139) * 100 = 0,72$

Рентабельність продажів за операційним прибутком (операційна маржа), % 2021 = $(2\,456 / 1\,006\,872) * 100 = 0,24$

Рентабельність продажів за операційним прибутком (операційна маржа), % 2022 = $(3\,320 / 353\,305) * 100 = 0,94$

Рентабельність продажів за операційним прибутком (операційна маржа), % 2023 = $(-4\,632 / 411\,139) * 100 = (- 1).13$

Рентабельність продажів за чистим прибутком (чиста маржа), % 2021 = $(1\,961 / 1\,006\,872) * 100 = 0,19$

Рентабельність продажів за чистим прибутком (чиста маржа), % 2022 = $(3\,320 / 353\,305) * 100 = 0,94$

Рентабельність продажів за чистим прибутком (чиста маржа), % 2023 = $(-4\,632 / 411\,139) * 100 = (- 1).13$

Операційна рентабельність витрат, % 2021 = $(2\,456 / (997\,779 + 6\,448 + 0 + 2\,574)) * 100 = 0,24$

Операційна рентабельність витрат, % 2022 = $(3\,320 / (350\,516 + 5\,533 + 10 + 6\,029)) * 100 = 0,92$

Операційна рентабельність витрат, % 2023 = $((- 4\,632) / (408\,175 + 7\,682 + 0 + 538)) * 100 = (- 1).11$

Коефіцієнт реінвестування, % 2022 = $((0 - 0 + (- 2\,694) - 1\,938) / 3\,320) * 100 = (- 139).52$

Коефіцієнт реінвестування, % 2023 = $((0 - 0 + 626 - (- 2\,694)) / (- 4\,632)) * 100 = (- 71).68$

Коефіцієнт стійкості економічного зростання, % 2022 = $((0 - 0 + (- 2\,694) - 1\,938) / 2\,306) * 100 = (- 200).87$

Коефіцієнт стійкості економічного зростання, % 2023 = $((0 - 0 + 626 - (- 2\,694)) / 5\,626) * 100 = 59,01$

Період окупності активів 2022 = $((441\,894 / 2 + 529\,312 / 2) / 3\,320) = 146,27$

Період окупності активів 2023 = $((414\,292 / 2 + 441\,894 / 2) / (- 4\,632)) = (- 92).42$

Період окупності власного капіталу 2022 = $((2\,306 / 2 + 6\,938 / 2) / 3\,320) = 1,39$

Період окупності власного капіталу 2023 = $((5\,626 / 2 + 2\,306 / 2) / (- 4\,632)) = (- 0).86$

Показники фінансової стійкості

Власні обігові кошти, тис. грн. 2021 = 6 938 - 2 376 = 4 562

Власні обігові кошти, тис. грн. 2022 = 2 306 - 2 474 = (- 168)

Власні обігові кошти, тис. грн. 2023 = 5 626 - 2 183 = 3 443

Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами 2021 = (6 938 - 2 376) / 526 936 = 0,01

Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами 2023 = (5 626 - 2 183) / 412 109 = 0,01

Маневреність власних оборотних коштів 2021 = 7 819 / (6 938 - 2 376) = 1,71

Маневреність власних оборотних коштів 2022 = 178 / (2 306 - 2 474) = (- 1).06

Маневреність власних оборотних коштів 2023 = 469 / (5 626 - 2 183) = 0,14

Коефіцієнт забезпечення власними оборотними засобами запасів 2021 = (6 938 - 2 376) / 59 852 = 0,08

Коефіцієнт забезпечення власними оборотними засобами запасів 2023 = (5 626 - 2 183) / 44 667 = 0,08

Коефіцієнт фінансової автономії 2021 = 6 938 / 529 312 = 0,01

Коефіцієнт фінансової автономії 2022 = 2 306 / 441 894 = 0,01

Коефіцієнт фінансової автономії 2023 = 5 626 / 414 292 = 0,01

Коефіцієнт фінансової залежності 2021 = 529 312 / 6 938 = 76,29

Коефіцієнт фінансової залежності 2022 = 441 894 / 2 306 = 191,63

Коефіцієнт фінансової залежності 2023 = $414\,292 / 5\,626 = 73,64$

Коефіцієнт фінансового левериджу 2021 = $(0 + 522\,374) / 6\,938 = 75,29$

Коефіцієнт фінансового левериджу 2022 = $(0 + 439\,588) / 2\,306 = 190,63$

Коефіцієнт фінансового левериджу 2023 = $(0 + 408\,666) / 5\,626 = 72,64$

Коефіцієнт маневреності власного капіталу 2021 = $(6\,938 - 2\,376) / 6\,938 = 0,66$

Коефіцієнт маневреності власного капіталу 2022 = $(2\,306 - 2\,474) / 2\,306 = (-0,07)$

Коефіцієнт маневреності власного капіталу 2023 = $(5\,626 - 2\,183) / 5\,626 = 0,61$

Коефіцієнт короткострокової заборгованості 2021 = $522\,374 / (522\,374 + 0) = 1$

Коефіцієнт короткострокової заборгованості 2022 = $439\,588 / (439\,588 + 0) = 1$

Коефіцієнт короткострокової заборгованості 2023 = $408\,666 / (408\,666 + 0) = 1$

Коефіцієнт фінансової стійкості (покриття інвестицій) 2021 = $(6\,938 + 0) / 529\,312 = 0,01$

Коефіцієнт фінансової стійкості (покриття інвестицій) 2022 = $(2\,306 + 0) / 441\,894 = 0,01$

Коефіцієнт фінансової стійкості (покриття інвестицій) 2023 = $(5\,626 + 0) / 414\,292 = 0,01$

Коефіцієнт мобільності активів 2021 = $526\,936 / 2\,376 = 221,77$

Коефіцієнт мобільності активів 2022 = $439\,420 / 2\,474 = 177,62$

Коефіцієнт мобільності активів 2023 = $412\,109 / 2\,183 = 188,78$

Показники ділової активності

Оборотність власного капіталу, обороти 2022 = $353\,305 / (2\,306 / 2 + 6\,938 / 2) = 76,44$

Оборотність власного капіталу, обороти 2023 = $411\,139 / (5\,626 / 2 + 2\,306 / 2) = 103,67$

Оборотність активів, коефіцієнт трансформації, обороти 2022 = $353\,305 / (441\,894 / 2 + 529\,312 / 2) = 0,73$

Оборотність активів, коефіцієнт трансформації, обороти 2023 = $411\,139 / (414\,292 / 2 + 441\,894 / 2) = 0,96$

Фондовіддача, обороти 2022 = $353\,305 / (1\,504 / 2 + 2\,207 / 2) = 190,41$

Фондовіддача, обороти 2023 = $411\,139 / (810 / 2 + 1\,504 / 2) = 355,35$

Коефіцієнт оборотності оборотних активів, обороти 2022 = $353\,305 / (439\,420 / 2 + 526\,936 / 2) = 0,73$

Коефіцієнт оборотності оборотних активів, обороти 2023 = $411\,139 / (412\,109 / 2 + 439\,420 / 2) = 0,97$

Період одного обороту оборотних активів, днів 2022 = $360 / (353\,305 / (439\,420 / 2 + 526\,936 / 2)) = 492,33$

Період одного обороту оборотних активів, днів 2023 = $360 / (411\,139 / (412\,109 / 2 + 439\,420 / 2)) = 372,81$

Коефіцієнт оборотності запасів, обороти 2022 = $350\,516 / (63\,484 / 2 + 59\,852 / 2) = 5,68$

Коефіцієнт оборотності запасів, обороти 2023 = $408\,175 / (44\,667 / 2 + 63\,484 / 2) = 7,55$

Період одного обороту запасів, днів 2022 = $360 / (350\,516 / (63\,484 / 2 + 59\,852 / 2)) = 63,34$

Період одного обороту запасів, днів 2023 = $360 / (408\,175 / (44\,667 / 2 + 63\,484 / 2)) = 47,69$

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, обороти 2022 = $353\,305 / (52\,248 / 2 + 29\,438 / 2 + 275\,063 / 2 + 365\,369 / 2 + 191 / 2 + 10 / 2 + 0 / 2 + 0 / 2 + 0 / 2 + 0 / 2 + 33 / 2 + 33 / 2) = 0,98$

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, обороти 2023 = $411\,139 / (63\,378 / 2 + 52\,248 / 2 + 261\,149 / 2 + 275\,063 / 2 + 5\,169 / 2 + 191 / 2 + 0 / 2 + 0 / 2 + 0 / 2 + 21 / 2 + 33 / 2) = 1,25$

Період погашення дебіторської заборгованості, днів 2022 = $360 / (353\,305 / (52\,248 / 2 + 29\,438 / 2 + 275\,063 / 2 + 365\,369 / 2 + 191 / 2 + 10 / 2 + 0 / 2 + 0 / 2 + 0 / 2 + 0 / 2 + 33 / 2 + 33 / 2)) = 368,04$

Період погашення дебіторської заборгованості, днів 2023 = $360 / (411\,139 / (63\,378 / 2 + 52\,248 / 2 + 261\,149 / 2 + 275\,063 / 2 + 5\,169 / 2 + 191 / 2 + 0 / 2 + 0 / 2 + 0 / 2 + 21 / 2 + 33 / 2)) = 287,75$

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості, обороти 2022 = $350\,516 / (0/2 + 0/2 + 106\,135/2 + 71\,058/2 + 63/2 + 271/2 + 83/2 + 0/2 + 296/2 + 0/2 + 228\,384/2 + 346\,709/2 + 0/2 + 0/2 + 0/2 + 0/2) = 0,93$

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості, обороти 2023 = $408\,175 / (0/2 + 0/2 + 72\,162/2 + 106\,135/2 + 59/2 + 63/2 + 74/2 + 83/2 + 567/2 + 296/2 + 123\,933/2 + 228\,384/2 + 0/2 + 0/2 + 0/2 + 0/2) = 1,54$

Період погашення кредиторської заборгованості, днів 2022 = $360 / (350\,516 / (0/2 + 0/2 + 106\,135/2 + 71\,058/2 + 63/2 + 271/2 + 83/2 + 0/2 + 296/2 + 0/2 + 228\,384/2 + 346\,709/2 + 0/2 + 0/2 + 0/2 + 0/2)) = 386,69$

Період погашення кредиторської заборгованості, днів 2023 = $360 / (408\,175 / (0/2 + 0/2 + 72\,162/2 + 106\,135/2 + 59/2 + 63/2 + 74/2 + 83/2 + 567/2 + 296/2 + 123\,933/2 + 228\,384/2 + 0/2 + 0/2 + 0/2 + 0/2)) = 234,5$

Період виробничого циклу, днів 2022 = $360 / (350\,516 / (54\,786/2 + 59\,852/2 + 0/2 + 0/2)) = 58,87$

Період виробничого циклу, днів 2023 = $360 / (408\,175 / (35\,969/2 + 54\,786/2 + 0/2 + 0/2)) = 40,02$

Період операційного циклу, днів 2022 = $360 / (350\,516 / (63\,484/2 + 59\,852/2)) + 360 / (353\,305 / (52\,248/2 + 29\,438/2 + 275\,063/2 + 365\,369/2 + 191/2 + 10/2 + 0/2 + 0/2 + 0/2 + 0/2 + 33/2 + 33/2)) = 431,37$

Період операційного циклу, днів 2023 = $360 / (408\,175 / (44\,667/2 + 63\,484/2)) + 360 / (411\,139 / (63\,378/2 + 52\,248/2 + 261\,149/2 + 275\,063/2 + 5\,169/2 + 191/2 + 0/2 + 0/2 + 0/2 + 0/2 + 21/2 + 33/2)) = 335,44$

$$\text{Період фінансового циклу, днів 2022} = (360 / (350\,516 / (63\,484 / 2 + 59\,852 / 2))) + (360 / (353\,305 / (52\,248 / 2 + 29\,438 / 2 + 275\,063 / 2 + 365\,369 / 2 + 191 / 2 + 10 / 2 + 0 / 2 + 0 / 2 + 0 / 2 + 0 / 2 + 33 / 2 + 33 / 2))) - (360 / (350\,516 / (0 / 2 + 0 / 2 + 106\,135 / 2 + 71\,058 / 2 + 63 / 2 + 271 / 2 + 83 / 2 + 0 / 2 + 296 / 2 + 0 / 2 + 228\,384 / 2 + 346\,709 / 2 + 0 / 2 + 0 / 2 + 0 / 2 + 0 / 2))) = 44,69$$

$$\text{Період фінансового циклу, днів 2023} = (360 / (408\,175 / (44\,667 / 2 + 63\,484 / 2))) + (360 / (411\,139 / (63\,378 / 2 + 52\,248 / 2 + 261\,149 / 2 + 275\,063 / 2 + 5169 / 2 + 191 / 2 + 0 / 2 + 0 / 2 + 0 / 2 + 0 / 2 + 21 / 2 + 33 / 2))) - (360 / (408\,175 / (0 / 2 + 0 / 2 + 72\,162 / 2 + 106\,135 / 2 + 59 / 2 + 63 / 2 + 74 / 2 + 83 / 2 + 567 / 2 + 296 / 2 + 123\,933 / 2 + 228\,384 / 2 + 0 / 2 + 0 / 2 + 0 / 2 + 0 / 2))) = 100,95$$

Показники майнового стану

$$\text{Частка обігових виробничих фондів у оборотних активах 2021} = (59\,852 + 0) / 526\,936 = 0,11$$

$$\text{Частка обігових виробничих фондів у оборотних активах 2022} = (54\,786 + 0) / 439\,420 = 0,12$$

$$\text{Частка обігових виробничих фондів у оборотних активах 2023} = (35\,969 + 0) / 412\,109 = 0,09$$

$$\text{Коефіцієнт зносу основних засобів 2021} = 14\,463 / 16\,670 = 0,87$$

$$\text{Коефіцієнт зносу основних засобів 2022} = 15\,193 / 16\,697 = 0,91$$

$$\text{Коефіцієнт зносу основних засобів 2023} = 15\,887 / 16\,697 = 0,95$$

$$\text{Коефіцієнт мобільності активів 2021} = 526\,936 / 2\,376 = 221,77$$

$$\text{Коефіцієнт мобільності активів 2022} = 439\,420 / 2\,474 = 177,62$$

$$\text{Коефіцієнт мобільності активів 2023} = 412\,109 / 2\,183 = 188,78$$

Показники структури майна

$$\begin{aligned} \text{Розрахунково-грошова частина майна 2021} &= 0 + 29\,438 + 365\,369 + 10 + 0 + 0 \\ &+ 33 + 0 + 7\,819 + 3 + 64\,412 + 0 + 125 + 0 + 0 + 0 = 467\,209 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{Розрахунково-грошова частина майна 2022} &= 0 + 52\,248 + 275\,063 + 191 + 0 + \\ &0 + 33 + 0 + 178 + 20 + 48\,203 + 0 + 125 + 0 + 0 + 0 = 376\,061 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{Розрахунково-грошова частина майна 2023} &= 0 + 63\,378 + 261\,149 + 5\,169 + 0 \\ &+ 0 + 21 + 0 + 469 + 24 + 37\,232 + 0 + 125 + 0 + 0 + 0 = 367\,567 \end{aligned}$$

$$\text{Товарна частина майна 2022} = 0 + 8\,698 = 8\,698$$

$$\text{Товарна частина майна 2023} = 0 + 8\,698 = 8\,698$$

$$\text{Виробнича частина майна 2021} = 0 + 59\,852 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0 + 2\,207 = 62\,059$$

$$\begin{aligned} \text{Виробнича частина майна 2022} &= 0 + 54\,786 + 0 + 0 + 0 + 0 + 809 + 1\,504 = 57 \\ &099 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{Виробнича частина майна 2023} &= 0 + 35\,969 + 0 + 0 + 0 + 0 + 1\,228 + 810 = 38 \\ &007 \end{aligned}$$

$$\text{Нематеріальне майно 2021} = 0 + 44 = 44$$

$$\text{Нематеріальне майно 2022} = 0 + 36 = 36$$

$$\text{Нематеріальне майно 2023} = 0 + 20 = 20$$

Всього 2021 = 529 312 = 529 312

Всього 2022 = 441 894 = 441 894

Всього 2023 = 414 292 = 414 292

Розрахунки типу ліквідності

A1 (грошові кошти і поточні фінансові інвестиції) 2021 = (0 + 7 819) = 7 819

A1 (грошові кошти і поточні фінансові інвестиції) 2022 = (0 + 178) = 178

A1 (грошові кошти і поточні фінансові інвестиції) 2023 = (0 + 469) = 469

A2 (короткострокова дебіторська заборгованість) 2021 = (0 + 29 438 + 365 369 + 10 + 0 + 0 + 33) = 394 850

A2 (короткострокова дебіторська заборгованість) 2022 = (0 + 52 248 + 275 063 + 191 + 0 + 0 + 33) = 327 535

A2 (короткострокова дебіторська заборгованість) 2023 = (0 + 63 378 + 261 149 + 5 169 + 0 + 0 + 21) = 329 717

A3 (запасы, поточні біологічні активи, інші оборотні активи, витрати майбутніх періодів) 2021 = (59 852 + 0 + 3 + 64 412) = 124 267

A3 (запасы, поточні біологічні активи, інші оборотні активи, витрати майбутніх періодів) 2022 = (63 484 + 0 + 20 + 48 203) = 111 707

A3 (запасы, поточні біологічні активи, інші оборотні активи, витрати майбутніх періодів) 2023 = (44 667 + 0 + 24 + 37 232) = 81 923

$$A4 \text{ (необоротні активи) } 2021 = (2\,376 + 0) = 2\,376$$

$$A4 \text{ (необоротні активи) } 2022 = (2\,474 + 0) = 2\,474$$

$$A4 \text{ (необоротні активи) } 2023 = (2\,183 + 0) = 2\,183$$

$$П1 \text{ (поточна кредиторська заборгованість) } 2021 = (0 + 0 + 71\,058 + 271 + 0 + 0 + 346\,709 + 0 + 0 + 683) = 418\,721$$

$$П1 \text{ (поточна кредиторська заборгованість) } 2022 = (0 + 0 + 106\,135 + 63 + 83 + 296 + 228\,384 + 0 + 0 + 435) = 335\,396$$

$$П1 \text{ (поточна кредиторська заборгованість) } 2023 = (0 + 0 + 72\,162 + 59 + 74 + 567 + 123\,933 + 0 + 0 + 273) = 197\,068$$

$$П2 \text{ (короткострокові кредити банків, доходи майбутніх періодів, інші поточні зобов'язання) } 2021 = (0 + 0 + 103\,653) = 103\,653$$

$$П2 \text{ (короткострокові кредити банків, доходи майбутніх періодів, інші поточні зобов'язання) } 2022 = (0 + 0 + 104\,192) = 104\,192$$

$$П2 \text{ (короткострокові кредити банків, доходи майбутніх періодів, інші поточні зобов'язання) } 2023 = (0 + 0 + 211\,598) = 211\,598$$

$$П4 \text{ (власний капітал та інше) } 2021 = (6\,938) = 6\,938$$

$$П4 \text{ (власний капітал та інше) } 2022 = (2\,306) = 2\,306$$

$$П4 \text{ (власний капітал та інше) } 2023 = (5\,626) = 5\,626$$

$$A1-П1 \text{ } 2021 = (0 + 7\,819) - (0 + 0 + 71\,058 + 271 + 0 + 0 + 346\,709 + 0 + 0 + 683) = (- 410\,902)$$

$$A1-\Pi1\ 2022 = (0 + 178) - (0 + 0 + 106\ 135 + 63 + 83 + 296 + 228\ 384 + 0 + 0 + 435) = (-335\ 218)$$

$$A1-\Pi1\ 2023 = (0 + 469) - (0 + 0 + 72\ 162 + 59 + 74 + 567 + 123\ 933 + 0 + 0 + 273) = (-196\ 599)$$

$$A2-\Pi2\ 2021 = (0 + 29\ 438 + 365\ 369 + 10 + 0 + 0 + 33) - (0 + 0 + 103\ 653) = 291\ 197$$

$$A2-\Pi2\ 2022 = (0 + 52\ 248 + 275\ 063 + 191 + 0 + 0 + 33) - (0 + 0 + 104\ 192) = 223\ 343$$

$$A2-\Pi2\ 2023 = (0 + 63\ 378 + 261\ 149 + 5\ 169 + 0 + 0 + 21) - (0 + 0 + 211\ 598) = 118\ 119$$

$$A3-\Pi3\ 2021 = (59\ 852 + 0 + 3 + 64\ 412) - (0 + 0 + 0) = 124\ 267$$

$$A3-\Pi3\ 2022 = (63\ 484 + 0 + 20 + 48\ 203) - (0 + 0 + 0) = 111\ 707$$

$$A3-\Pi3\ 2023 = (44\ 667 + 0 + 24 + 37\ 232) - (0 + 0 + 0) = 81\ 923$$

$$A4-\Pi4\ 2021 = (2\ 376 + 0) - (6\ 938) = (-4\ 562)$$

$$A4-\Pi4\ 2022 = (2\ 474 + 0) - (2\ 306) = 168$$

$$A4-\Pi4\ 2023 = (2\ 183 + 0) - (5\ 626) = (-3\ 443)$$

$$\Delta A\Pi1 = A1-\Pi1\ 2021 = (0 + 7\ 819) - (0 + 0 + 71\ 058 + 271 + 0 + 0 + 346\ 709 + 0 + 0 + 683) = (-410\ 902)$$

$$\Delta A\Pi1 = A1-\Pi1\ 2022 = (0 + 178) - (0 + 0 + 106\ 135 + 63 + 83 + 296 + 228\ 384 + 0 + 0 + 435) = (-335\ 218)$$

$$\Delta\Pi_1 = A_1 - \Pi_1 2023 = (0 + 469) - (0 + 0 + 72\,162 + 59 + 74 + 567 + 123\,933 + 0 + 0 + 273) = (-196\,599)$$

$$\Delta\Pi_2 = A_2 - \Pi_2 + \Delta\Pi_1 2021 = (0 + 7\,819) - (0 + 0 + 71\,058 + 271 + 0 + 0 + 346\,709 + 0 + 0 + 683) + (0 + 29\,438 + 365\,369 + 10 + 0 + 0 + 33) - (0 + 0 + 103\,653) = (-119\,705)$$

$$\Delta\Pi_2 = A_2 - \Pi_2 + \Delta\Pi_1 2022 = (0 + 178) - (0 + 0 + 106\,135 + 63 + 83 + 296 + 228\,384 + 0 + 0 + 435) + (0 + 52\,248 + 275\,063 + 191 + 0 + 0 + 33) - (0 + 0 + 104\,192) = (-111\,875)$$

$$\Delta\Pi_2 = A_2 - \Pi_2 + \Delta\Pi_1 2023 = (0 + 469) - (0 + 0 + 72\,162 + 59 + 74 + 567 + 123\,933 + 0 + 0 + 273) + (0 + 63\,378 + 261\,149 + 5\,169 + 0 + 0 + 21) - (0 + 0 + 211\,598) = (-78\,480)$$

$$\Delta\Pi_3 = A_3 - \Pi_3 + \Delta\Pi_2 2021 = (0 + 7\,819) - (0 + 0 + 71\,058 + 271 + 0 + 0 + 346\,709 + 0 + 0 + 683) + (0 + 29\,438 + 365\,369 + 10 + 0 + 0 + 33) - (0 + 0 + 103\,653) + (59\,852 + 0 + 3 + 64\,412) - (0 + 0 + 0) = 4\,562$$

$$\Delta\Pi_3 = A_3 - \Pi_3 + \Delta\Pi_2 2022 = (0 + 178) - (0 + 0 + 106\,135 + 63 + 83 + 296 + 228\,384 + 0 + 0 + 435) + (0 + 52\,248 + 275\,063 + 191 + 0 + 0 + 33) - (0 + 0 + 104\,192) + (63\,484 + 0 + 20 + 48\,203) - (0 + 0 + 0) = (-168)$$

$$\Delta\Pi_3 = A_3 - \Pi_3 + \Delta\Pi_2 2023 = (0 + 469) - (0 + 0 + 72\,162 + 59 + 74 + 567 + 123\,933 + 0 + 0 + 273) + (0 + 63\,378 + 261\,149 + 5\,169 + 0 + 0 + 21) - (0 + 0 + 211\,598) + (44\,667 + 0 + 24 + 37\,232) - (0 + 0 + 0) = 3\,443$$

Розрахунки типу фінансової стійкості

$$\text{Власний капітал та резерви 2021} = 6\,938 = 6\,938$$

Власний капітал та резерви 2022 = 2 306 = 2 306

Власний капітал та резерви 2023 = 5 626 = 5 626

Необоротні активи 2021 = 2 376 = 2 376

Необоротні активи 2022 = 2 474 = 2 474

Необоротні активи 2023 = 2 183 = 2 183

Власні обігові кошти 2021 = 6 938 - 2 376 = 4 562

Власні обігові кошти 2022 = 2 306 - 2 474 = (- 168)

Власні обігові кошти 2023 = 5 626 - 2 183 = 3 443

Наявність власних обігових коштів та довгострокових джерел для фінансування запасів 2021 = 0 + 6 938 - 2 376 = 4 562

Наявність власних обігових коштів та довгострокових джерел для фінансування запасів 2022 = 0 + 2 306 - 2 474 = (- 168)

Наявність власних обігових коштів та довгострокових джерел для фінансування запасів 2023 = 0 + 5 626 - 2 183 = 3 443

Короткострокові зобов'язання 2021 = 522 374 = 522 374

Короткострокові зобов'язання 2022 = 439 588 = 439 588

Короткострокові зобов'язання 2023 = 408 666 = 408 666

Наявність власних обігових коштів, короткострокових та довгострокових джерел для фінансування запасів 2021 = 522 374 + 0 + 6 938 - 2 376 = 526 936

Наявність власних обігових коштів, короткострокових та довгострокових джерел для фінансування запасів 2022 = $439\,588 + 0 + 2\,306 - 2\,474 = 439\,420$

Наявність власних обігових коштів, короткострокових та довгострокових джерел для фінансування запасів 2023 = $408\,666 + 0 + 5\,626 - 2\,183 = 412\,109$

Загальна сума запасів 2021 = $59\,852 = 59\,852$

Загальна сума запасів 2022 = $63\,484 = 63\,484$

Загальна сума запасів 2023 = $44\,667 = 44\,667$

Надлишок (+), недостача власних обігових коштів для формування запасів 2021 = $(6\,938 - 2\,376) - 59\,852 = (-55\,290)$

Надлишок (+), недостача власних обігових коштів для формування запасів 2022 = $(2\,306 - 2\,474) - 63\,484 = (-63\,652)$

Надлишок (+), недостача власних обігових коштів для формування запасів 2023 = $(5\,626 - 2\,183) - 44\,667 = (-41\,224)$

Надлишок (+), недостача власних обігових коштів та довгострокових джерел для формування запасів 2021 = $(0 + 6\,938 - 2\,376) - 59\,852 = (-55\,290)$

Надлишок (+), недостача власних обігових коштів та довгострокових джерел для формування запасів 2022 = $(0 + 2\,306 - 2\,474) - 63\,484 = (-63\,652)$

Надлишок (+), недостача власних обігових коштів та довгострокових джерел для формування запасів 2023 = $(0 + 5\,626 - 2\,183) - 44\,667 = (-41\,224)$

Надлишок (+), недостача власних обігових коштів та короткострокових і довгострокових джерел для формування запасів 2021 = (522 374 + 0 + 6 938 - 2 376) - 59 852 = 467 084

Надлишок (+), недостача власних обігових коштів та короткострокових і довгострокових джерел для формування запасів 2022 = (439 588 + 0 + 2 306 - 2 474) - 63 484 = 375 936

Надлишок (+), недостача власних обігових коштів та короткострокових і довгострокових джерел для формування запасів 2023 = (408 666 + 0 + 5 626 - 2 183) - 44 667 = 367 442

Інші показники платоспроможності

Загальний ступінь платоспроможності, міс. 2021 = (522 374 + 0) / (1 006 872 / 12) = 6,23

Загальний ступінь платоспроможності, міс. 2022 = (439 588 + 0) / (353 305 / 12) = 14,93

Загальний ступінь платоспроможності, міс. 2023 = (408 666 + 0) / (411 139 / 12) = 11,93

Коефіцієнт заборгованості за кредиторською заборгованістю, міс. 2021 = (0 + 71 058 + 271 + 0 + 0 + 346 709 + 0 + 0) / (1 006 872 / 12) = 4,98

Коефіцієнт заборгованості за кредиторською заборгованістю, міс. 2022 = (0 + 106 135 + 63 + 83 + 296 + 228 384 + 0 + 0) / (353 305 / 12) = 11,38

Коефіцієнт заборгованості за кредиторською заборгованістю, міс. 2023 = $(0 + 72\,162 + 59 + 74 + 567 + 123\,933 + 0 + 0) / (411\,139 / 12) = 5,74$

Показники кредитоспроможності

Коефіцієнт автономії (рівень самофінансування) 2021 = $6\,938 / 529\,312 = 0,01$

Коефіцієнт автономії (рівень самофінансування) 2022 = $2\,306 / 441\,894 = 0,01$

Коефіцієнт автономії (рівень самофінансування) 2023 = $5\,626 / 414\,292 = 0,01$

Частка оборотних активів в загальній величині сукупних активів 2021 = $526\,936 / 529\,312 = 1$

Частка оборотних активів в загальній величині сукупних активів 2022 = $439\,420 / 441\,894 = 0,99$

Частка оборотних активів в загальній величині сукупних активів 2023 = $412\,109 / 414\,292 = 0,99$

Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами 2021 = $(6\,938 - 2\,376) / 526\,936 = 0,01$

Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами 2023 = $(5\,626 - 2\,183) / 412\,109 = 0,01$

Коефіцієнт поточної ліквідності 2021 = $526\,936 / 522\,374 = 1,01$

Коефіцієнт поточної ліквідності 2022 = $439\,420 / 439\,588 = 1$

Коефіцієнт поточної ліквідності 2023 = $412\,109 / 408\,666 = 1,01$

Коефіцієнт абсолютної ліквідності 2021 = $7\,819 / 522\,374 = 0,01$

Коефіцієнт рентабельності активів (за прибутком до оподаткування) 2022 = $(3\,320 / (441\,894 / 2 + 529\,312 / 2)) = 0,01$

Коефіцієнт рентабельності активів (за прибутком до оподаткування) 2023 = $(-4\,632) / (414\,292 / 2 + 441\,894 / 2) = (-0),01$

Коефіцієнт оборотності активів 2022 = $353\,305 / (441\,894 / 2 + 529\,312 / 2) = 0,73$

Коефіцієнт оборотності активів 2023 = $411\,139 / (414\,292 / 2 + 441\,894 / 2) = 0,96$

Показники Dupont

Результат до оподаткування 2021 = $2\,456 = 2\,456$

Результат до оподаткування 2022 = $3\,320 = 3\,320$

Результат до оподаткування 2023 = $(-4\,632) = (-4\,632)$

Активи 2021 = $529\,312 = 529\,312$

Активи 2022 = $441\,894 = 441\,894$

Активи 2023 = $414\,292 = 414\,292$

Виручка 2021 = $1\,006\,872 = 1\,006\,872$

Виручка 2022 = $353\,305 = 353\,305$

Виручка 2023 = $411\,139 = 411\,139$

Співвідношення виручки до активів 2021 = $1\ 006\ 872 / 529\ 312 = 1,9$

Співвідношення виручки до активів 2022 = $353\ 305 / 441\ 894 = 0,8$

Співвідношення виручки до активів 2023 = $411\ 139 / 414\ 292 = 0,99$

Рентабельність продажів за результатом до оподаткування 2022 = $(3\ 320) / 353\ 305 = 0,01$

Рентабельність продажів за результатом до оподаткування 2023 = $(-4\ 632) / 411\ 139 = (-0).01$

Співвідношення фінансового результату до оподаткування та суми активів на кінець періоду, ROA 2022 = $3\ 320 / 441\ 894 = 0,01$

Співвідношення фінансового результату до оподаткування та суми активів на кінець періоду, ROA 2023 = $(-4\ 632) / 414\ 292 = (-0).01$

Показники моделі Альтмана (двохфакторна)

Поточна ліквідність 2021 = $526\ 936 / 522\ 374 = 1,01$

Поточна ліквідність 2022 = $439\ 420 / 439\ 588 = 1$

Поточна ліквідність 2023 = $412\ 109 / 408\ 666 = 1,01$

Співвідношення зобов'язань до капіталу 2021 = $(0 + 522\ 374) / 529\ 312 = 0,99$

Співвідношення зобов'язань до капіталу 2022 = $(0 + 439\ 588) / 441\ 894 = 0,99$

Співвідношення зобов'язань до капіталу 2023 = $(0 + 408\ 666) / 414\ 292 = 0,99$

$$Z_{2021} = (-0.3877(-1).0736 * (526\,936 / 522\,374) + 0.579 * ((0 + 522\,374) / 529\,312)) = (-0).9$$

$$Z_{2022} = (-0.3877(-1).0736 * (439\,420 / 439\,588) + 0.579 * ((0 + 439\,588) / 441\,894)) = (-0).88$$

$$Z_{2023} = (-0.3877(-1).0736 * (412\,109 / 408\,666) + 0.579 * ((0 + 408\,666) / 414\,292)) = (-0).9$$

Показники моделі Альтмана (п'ятифакторна)

$$\text{Оборотний капітал до суми активів підприємства 2021} = (526\,936 - 522\,374) / 529\,312 = 0,01$$

$$\text{Оборотний капітал до суми активів підприємства 2023} = (412\,109 - 408\,666) / 414\,292 = 0,01$$

$$\text{Співвідношення нерозподіленого прибутку до суми активів 2022} = (-2\,694) / 441\,894 = (-0).01$$

$$\text{Співвідношення прибутку до оподаткування до суми активів 2022} = 3\,320 / 441\,894 = 0,01$$

$$\text{Співвідношення прибутку до оподаткування до суми активів 2023} = (-4\,632) / 414\,292 = (-0).01$$

$$\text{Співвідношення власного капіталу до заборгованості (фінансова структура) 2021} = 6\,938 / (0 + 522\,374) = 0,01$$

$$\text{Співвідношення власного капіталу до заборгованості (фінансова структура) 2022} = 2\,306 / (0 + 439\,588) = 0,01$$

Співвідношення власного капіталу до заборгованості (фінансова структура)
2023 = $5\,626 / (0 + 408\,666) = 0,01$

Співвідношення доходу до суми активів 2021 = $1\,006\,872 / (529\,312) = 1,9$

Співвідношення доходу до суми активів 2022 = $353\,305 / (441\,894) = 0,8$

Співвідношення доходу до суми активів 2023 = $411\,139 / (414\,292) = 0,99$

$Z_{2021} = 0,717 * ((526\,936 - 522\,374) / 529\,312) + 0,847 * (1\,938 / 529\,312) + 3,107 * (2\,456 / 529\,312) + 0,42 * (6\,938 / (0 + 522\,374)) + 0,995 * (1\,006\,872 / (529\,312)) = 1,92$

$Z_{2022} = 0,717 * ((439\,420 - 439\,588) / 441\,894) + 0,847 * ((-2\,694) / 441\,894) + 3,107 * (3\,320 / 441\,894) + 0,42 * (2\,306 / (0 + 439\,588)) + 0,995 * (353\,305 / (441\,894)) = 0,82$

$Z_{2023} = 0,717 * ((412\,109 - 408\,666) / 414\,292) + 0,847 * (626 / 414\,292) + 3,107 * ((-4\,632) / 414\,292) + 0,42 * (5\,626 / (0 + 408\,666)) + 0,995 * (411\,139 / (414\,292)) = 0,97$

Показники моделі Ліса

Відношення оборотного капіталу до суми активів 2021 = $(526\,936 - 522\,374) / 529\,312 = 0,01$

Відношення оборотного капіталу до суми активів 2023 = $(412\,109 - 408\,666) / 414\,292 = 0,01$

Відношення операційного прибутку до суми активів 2022 = $3\,320 / 441\,894 = 0,01$

Відношення операційного прибутку до суми активів 2023 = $(- 4\ 632) / 414\ 292$
= $(- 0).01$

Відношення власного капіталу до позикового капіталу (структура капіталу)
2021 = $6\ 938 / (0 + 522\ 374) = 0,01$

Відношення власного капіталу до позикового капіталу (структура капіталу)
2022 = $2\ 306 / (0 + 439\ 588) = 0,01$

Відношення власного капіталу до позикового капіталу (структура капіталу)
2023 = $5\ 626 / (0 + 408\ 666) = 0,01$

Показники моделі Таффлера і Тішоу

X1 – відношення операційного прибутку до короткострокових зобов'язань
(поточна рентабельність короткострокових зобов'язань) 2022 = $3\ 320 / 439\ 588$
= $0,01$

X1 – відношення операційного прибутку до короткострокових зобов'язань
(поточна рентабельність короткострокових зобов'язань) 2023 = $(- 4\ 632) / 408\ 666$
= $(- 0).01$

X2 – відношення оборотних активів до суми всіх зобов'язань (покриття
оборотними коштами всіх зобов'язань) 2021 = $526\ 936 / (0 + 522\ 374) = 1,01$

X2 – відношення оборотних активів до суми всіх зобов'язань (покриття
оборотними коштами всіх зобов'язань) 2022 = $439\ 420 / (0 + 439\ 588) = 1$

X2 – відношення оборотних активів до суми всіх зобов'язань (покриття
оборотними коштами всіх зобов'язань) 2023 = $412\ 109 / (0 + 408\ 666) = 1,01$

X3 – відношення короткострокових зобов'язань до суми активів (частка короткострокової заборгованості у валюті балансу) 2021 = $522\,374 / 529\,312 = 0,99$

X3 – відношення короткострокових зобов'язань до суми активів (частка короткострокової заборгованості у валюті балансу) 2022 = $439\,588 / 441\,894 = 0,99$

X3 – відношення короткострокових зобов'язань до суми активів (частка короткострокової заборгованості у валюті балансу) 2023 = $408\,666 / 414\,292 = 0,99$

X4 – відношення доходу до суми активів 2021 = $1\,006\,872 / (529\,312) = 1,9$

X4 – відношення доходу до суми активів 2022 = $353\,305 / (441\,894) = 0,8$

X4 – відношення доходу до суми активів 2023 = $411\,139 / (414\,292) = 0,99$

Z 2021 = $(0,53 * (2\,456 / 522\,374) + 0,13 * (526\,936 / (0 + 522\,374)) + 0,18 * (522\,374 / 529\,312) + 0,16 * (1\,006\,872 / (529\,312))) = 0,62$

Z 2022 = $(0,53 * (3\,320 / 439\,588) + 0,13 * (439\,420 / (0 + 439\,588)) + 0,18 * (439\,588 / 441\,894) + 0,16 * (353\,305 / (441\,894))) = 0,44$

Z 2023 = $(0,53 * (-4\,632) / 408\,666 + 0,13 * (412\,109 / (0 + 408\,666)) + 0,18 * (408\,666 / 414\,292) + 0,16 * (411\,139 / (414\,292))) = 0,46$

Показники моделі Спрінгейта

A – частка оборотних коштів у загальній сумі активів 2021 = $(526\,936 - 522\,374) / 529\,312 = 0,01$

A – частка оборотних коштів у загальній сумі активів 2023 = $(412\,109 - 408\,666) / 414\,292 = 0,01$

B – співвідношення прибутку до сплати податків та процентів до загальної вартості активів 2022 = $(3\,320 + 0) / 441\,894 = 0,01$

B – співвідношення прибутку до сплати податків та процентів до загальної вартості активів 2023 = $(-4\,632 + 0) / 414\,292 = (-0).01$

C – співвідношення прибутку до сплати податків та процентів до короткострокової заборгованості 2022 = $(3\,320 + 0) / 439\,588 = 0,01$

C – співвідношення прибутку до сплати податків та процентів до короткострокової заборгованості 2023 = $(-4\,632 + 0) / 408\,666 = (-0).01$

D – відношення доходу до загальної вартості активів 2021 = $1\,006\,872 / (529\,312) = 1,9$

D – відношення доходу до загальної вартості активів 2022 = $353\,305 / (441\,894) = 0,8$

D – відношення доходу до загальної вартості активів 2023 = $411\,139 / (414\,292) = 0,99$

Z 2021 = $(1,03 * ((526\,936 - 522\,374) / 529\,312) + 3,07 * ((2\,456 + 0) / 529\,312) + 0,66 * ((2\,456 + 0) / 522\,374) + 0,4 * (1\,006\,872 / (529\,312))) = 0,79$

Z 2022 = $(1,03 * ((439\,420 - 439\,588) / 441\,894) + 3,07 * ((3\,320 + 0) / 441\,894) + 0,66 * ((3\,320 + 0) / 439\,588) + 0,4 * (353\,305 / (441\,894))) = 0,35$

$$Z_{2023} = (1,03 * ((412\,109 - 408\,666) / 414\,292) + 3,07 * ((-4\,632) + 0) / 414\,292) + 0,66 * ((-4\,632) + 0) / 408\,666 + 0,4 * (411\,139 / (414\,292)) = 0,36$$

Показники моделі ІДЕА

$$K1 - \text{відношення чистого оборотного капіталу до суми активів 2021} = (526\,936 - 522\,374) / 529\,312 = 0,01$$

$$K1 - \text{відношення чистого оборотного капіталу до суми активів 2023} = (412\,109 - 408\,666) / 414\,292 = 0,01$$

$$K2 - \text{відношення чистого прибутку до власного капіталу 2021} = 1\,961 / 6\,938 = 0,28$$

$$K2 - \text{відношення чистого прибутку до власного капіталу 2022} = 3\,320 / 2\,306 = 1,44$$

$$K2 - \text{відношення чистого прибутку до власного капіталу 2023} = (-4\,632) / 5\,626 = (-0,82)$$

$$K3 - \text{відношення доходу до суми активів 2021} = 1\,006\,872 / 529\,312 = 1,9$$

$$K3 - \text{відношення доходу до суми активів 2022} = 353\,305 / 441\,894 = 0,8$$

$$K3 - \text{відношення доходу до суми активів 2023} = 411\,139 / 414\,292 = 0,99$$

$$K4 - \text{відношення чистого прибутку до всіх витрат 2022} = 3\,320 / (350\,516 + 5\,533 + 10 + 6\,029 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0) = 0,01$$

$$K4 - \text{відношення чистого прибутку до всіх витрат 2023} = (-4\,632) / (408\,175 + 7\,682 + 0 + 538 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0) = (-0,01)$$

$$Z_{2021} = (8,38 * ((526\,936 - 522\,374) / 529\,312) + (1\,961 / 6\,938) + 0,054 * (1\,006\,872 / 529\,312) + 0,63 * (1\,961 / (997\,779 + 6\,448 + 0 + 2\,574 + 0 + 0 + 0 + 0 + 495))) = 0,46$$

$$Z_{2022} = (8,38 * ((439\,420 - 439\,588) / 441\,894) + (3\,320 / 2\,306) + 0,054 * (353\,305 / 441\,894) + 0,63 * (3\,320 / (350\,516 + 5\,533 + 10 + 6\,029 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0))) = 1,49$$

$$Z_{2023} = (8,38 * ((412\,109 - 408\,666) / 414\,292) + ((-4\,632) / 5\,626) + 0,054 * (411\,139 / 414\,292) + 0,63 * ((-4\,632) / (408\,175 + 7\,682 + 0 + 538 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0))) = (-0,71)$$

Показники руху персоналу

$$\text{Коефіцієнт загального обороту 2022} = (3 + 0) / 21 = 0,14$$

$$\text{Коефіцієнт загального обороту 2023} = (2 + 0) / 19 = 0,11$$

$$\text{Коефіцієнт обороту з вибуття 2022} = (3) / 21 = 0,14$$

$$\text{Коефіцієнт обороту з вибуття 2023} = (2) / 19 = 0,11$$

Показники ефективності управління персоналом

$$\text{Продуктивність праці, тис. грн. 2021} = (1\,006\,872 - 350) / 24 = 41\,938,42$$

$$\text{Продуктивність праці, тис. грн. 2022} = (353\,305 - 131) / 21 = 16\,817,81$$

$$\text{Продуктивність праці, тис. грн. 2023} = (411\,139 - 124) / 19 = 21\,632,37$$

$$\text{Рентабельність витрат на оплату праці, \% 2021} = (1\,961 / 5) * 100 = 39\,220$$

Рентабельність витрат на оплату праці, % 2022 = $(3\,320 / 6) * 100 = 55\,333,33$

Рентабельність витрат на оплату праці, % 2023 = $(-4\,632 / 4) * 100 = (-115\,800)$

Зарплатовіддача 2021 = $(1\,006\,872 - 350) / 5 = 201\,304,4$

Зарплатовіддача 2022 = $(353\,305 - 131) / 6 = 58\,862,33$

Зарплатовіддача 2023 = $(411\,139 - 124) / 4 = 102\,753,75$

Показники достатності грошових коштів

Середньоденна потреба в коштах для операційної діяльності, тис. грн. 2021 = $(451\,200 + 3\,866 + 1\,066 + 1\,781 + 841\,926 + 364 + 0 + 0 + 0 + 75) / 360 = 3\,611,88$

Середньоденна потреба в коштах для операційної діяльності, тис. грн. 2022 = $(185\,172 + 2\,090 + 1\,362 + 1\,725 + 184\,052 + 1\,100 + 0 + 0 + 0 + 40) / 360 = 1\,043,17$

Середньоденна потреба в коштах для операційної діяльності, тис. грн. 2023 = $(193\,382 + 3\,138 + 1\,021 + 1\,122 + 227\,491 + 124 + 0 + 0 + 0 + 59) / 360 = 1\,184,27$

Забезпеченість грошовими коштами, дні 2022 = $(178 / 2 + 7\,819 / 2) / ((185\,172 + 2\,090 + 1\,362 + 1\,725 + 184\,052 + 1\,100 + 0 + 0 + 0 + 40) / 360) = 3,83$

Забезпеченість грошовими коштами, дні 2023 = $(469 / 2 + 178 / 2) / ((193\,382 + 3\,138 + 1\,021 + 1\,122 + 227\,491 + 124 + 0 + 0 + 0 + 59) / 360) = 0,27$

$$(0 + 0 + 0 + 43\,111) / (451\,200 + 3\,866 + 1\,066 + 1\,781 + 841\,926 + 364 + 0 + 0 + 0 + 75 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0 + 367 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0 + 59\,201) = 1$$

$$\text{Коефіцієнт ліквідності сукупного грошового потоку 2022} = ((55\,515 + 0 + 0 + 297\,751 + 1\,563 + 0 + 1 + 0 + 0 + 0 + 0 + 1\,061 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0 + 15\,585) / (185\,172 + 2\,090 + 1\,362 + 1\,725 + 184\,052 + 1\,100 + 0 + 0 + 0 + 40 + 0 + 0 + 0 + 2\,480 + 0 + 1\,096 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0)) = 0,98$$

$$\text{Коефіцієнт ліквідності сукупного грошового потоку 2023} = ((67\,765 + 0 + 0 + 241\,028 + 2\,157 + 0 + 3 + 0 + 0 + 0 + 0 + 400 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0 + 117\,727) / (193\,382 + 3\,138 + 1\,021 + 1\,122 + 227\,491 + 124 + 0 + 0 + 0 + 59 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0 + 452 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0 + 2\,000)) = 1$$

$$\text{Коефіцієнт ліквідності грошового потоку від поточної діяльності 2021} = ((57\,825 + 0 + 0 + 1\,254\,300 + 11\,001 + 0 + 2 + 0 + 0 + 0 + 0 + 363) / (451\,200 + 3\,866 + 1\,066 + 1\,781 + 841\,926 + 364 + 0 + 0 + 0 + 75)) = 1,02$$

$$\text{Коефіцієнт ліквідності грошового потоку від поточної діяльності 2022} = ((55\,515 + 0 + 0 + 297\,751 + 1\,563 + 0 + 1 + 0 + 0 + 0 + 0 + 1\,061) / (185\,172 + 2\,090 + 1\,362 + 1\,725 + 184\,052 + 1\,100 + 0 + 0 + 0 + 40)) = 0,95$$

$$\text{Коефіцієнт ліквідності грошового потоку від поточної діяльності 2023} = ((67\,765 + 0 + 0 + 241\,028 + 2\,157 + 0 + 3 + 0 + 0 + 0 + 0 + 400) / (193\,382 + 3\,138 + 1\,021 + 1\,122 + 227\,491 + 124 + 0 + 0 + 0 + 59)) = 0,73$$

$$\text{Коефіцієнт ефективності сукупного грошового потоку 2022} = (((55\,515 + 0 + 0 + 297\,751 + 1\,563 + 0 + 1 + 0 + 0 + 0 + 0 + 1\,061 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0 + 15\,585) - (185\,172 + 2\,090 + 1\,362 + 1\,725 + 184\,052 + 1\,100 + 0 + 0 + 0 + 40 + 0 + 0 + 0 + 2\,480 + 0 + 1\,096 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0)) / (185\,172$$

$$+ 2\,090 + 1\,362 + 1\,725 + 184\,052 + 1\,100 + 0 + 0 + 0 + 40 + 0 + 0 + 0 + 2\,480 + 0 + 1\,096 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0) = (-0).02$$

$$\text{Коефіцієнт достатності чистого грошового потоку 2022} = ((-7\,641) / (0 + 0 + (63\,484 - 59\,852))) = (-2).1$$

$$\text{Коефіцієнт достатності чистого грошового потоку 2023} = (291 / (0 + 0 + (44\,667 - 63\,484))) = (-0).02$$

$$\text{Коефіцієнт реінвестування 2022} = ((-7\,641) - 0) / (2\,474 / 2 + 2\,376 / 2) = (-3).15$$

$$\text{Коефіцієнт реінвестування 2023} = (291 - 0) / (2\,183 / 2 + 2\,474 / 2) = 0,12$$

$$\text{Коефіцієнт рентабельності притоку грошових коштів 2022} = 3\,320 / (55\,515 + 0 + 0 + 297\,751 + 1\,563 + 0 + 1 + 0 + 0 + 0 + 0 + 1\,061 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0 + 15\,585) = 0,01$$

$$\text{Коефіцієнт рентабельності притоку грошових коштів 2023} = (-4\,632) / (67\,765 + 0 + 0 + 241\,028 + 2\,157 + 0 + 3 + 0 + 0 + 0 + 0 + 400 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0 + 117\,727) = (-0).01$$

$$\text{Коефіцієнт рентабельності відтоку грошових коштів 2022} = 3\,320 / (185\,172 + 2\,090 + 1\,362 + 1\,725 + 184\,052 + 1\,100 + 0 + 0 + 0 + 40 + 0 + 0 + 0 + 2\,480 + 0 + 1\,096 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0) = 0,01$$

$$\text{Коефіцієнт рентабельності відтоку грошових коштів 2023} = (-4\,632) / (193\,382 + 3\,138 + 1\,021 + 1\,122 + 227\,491 + 124 + 0 + 0 + 0 + 59 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0 + 452 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0 + 2\,000) = (-0).01$$

Коефіцієнт рентабельності грошового потоку від поточної діяльності 2022 = $3320 / (55\,515 + 0 + 0 + 297\,751 + 1\,563 + 0 + 1 + 0 + 0 + 0 + 0 + 1\,061) = 0,01$

Коефіцієнт рентабельності грошового потоку від поточної діяльності 2023 = $(-4\,632) / (67\,765 + 0 + 0 + 241\,028 + 2\,157 + 0 + 3 + 0 + 0 + 0 + 0 + 400) = (-0).01$

РОЗДІЛ 3 РОЗРОБКА МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ПІДПРИЄМСТВА У РАЗІ ЗБИТКОВОСТІ

3.1. Етапи моделі управління

В умовах збиткової діяльності підприємства особливої актуальності набуває питання забезпечення платоспроможності та фінансової стійкості за рахунок ефективного управління грошовими потоками. Збитковість не завжди означає відсутність грошових ресурсів, однак вона суттєво підвищує ризики розривів ліквідності, втрати довіри кредиторів і контрагентів, а також загрози банкрутства.

На першому етапі розробки моделі управління грошовими потоками здійснюється комплексний аналіз поточного фінансового стану підприємства. Основна мета цього етапу полягає у виявленні джерел фінансових втрат, визначенні «вузьких місць» у формуванні та використанні грошових коштів, а також оцінці здатності підприємства виконувати свої зобов'язання у коротко- та середньостроковій перспективі.

Аналіз охоплює такі ключові групи показників:

- **показники ліквідності** (коефіцієнт поточної, швидкої та абсолютної ліквідності), що дозволяють оцінити спроможність підприємства погашати короткострокові зобов'язання;
- **показники платоспроможності та фінансової стійкості**, зокрема співвідношення власного та залученого капіталу;
- **показники рентабельності**, які в умовах збитковості мають від'ємні або критично низькі значення, але водночас сигналізують про структурні проблеми в операційній діяльності;
- **аналіз структури грошових потоків** за видами діяльності: операційної, інвестиційної та фінансової.

Особлива увага приділяється аналізу операційного грошового потоку, оскільки саме він є основним джерелом фінансової самопідтримки підприємства. Негативне значення операційного грошового потоку свідчить про те, що поточна

діяльність не забезпечує достатніх надходжень для покриття витрат, що є критичним сигналом для управлінських рішень.

У процесі аналізу також здійснюється класифікація витрат на:

- **обов'язкові (операційні)** – витрати, без яких неможливе функціонування підприємства;
- **необов'язкові або відкладені** – капітальні інвестиції, витрати на розвиток, маркетинг, які можуть бути тимчасово скорочені або реструктуризовані без негайної загрози діяльності.

Результати цього етапу формують аналітичну основу для подальшої розробки антикризової моделі управління грошовими потоками.

На другому етапі. Формування стратегії оптимізації витрат у кризових умовах

Оптимізація витрат у разі збитковості є одним з ключових інструментів стабілізації грошових потоків. Водночас вона не повинна зводитися до механічного скорочення витрат, оскільки надмірна економія може призвести до зниження якості продукції, втрати конкурентних позицій і поглиблення фінансової кризи.

Запропонована модель передбачає селективну та структурну оптимізацію витрат, що ґрунтується на аналізі їх економічної доцільності та впливу на грошові потоки. Основні напрями оптимізації включають:

1. Зниження собівартості продукції (робіт, послуг) шляхом:
 - перегляду умов співпраці з постачальниками;
 - переходу на більш гнучкі моделі закупівель;
 - оптимізації управління запасами з метою скорочення «заморожених» коштів.
2. Реструктуризація боргових зобов'язань, що передбачає:
 - переговори з кредиторами щодо пролонгації строків погашення;
 - зниження відсоткових ставок;
 - конверсію короткострокових зобов'язань у довгострокові.
3. Скорочення адміністративних витрат, зокрема за рахунок:
 - автоматизації управлінських та облікових процесів;

- оптимізації чисельності персоналу;
- аутсорсингу допоміжних функцій.

У контексті управління грошовими потоками оптимізація витрат спрямована не лише на зменшення їх загального обсягу, а й на вирівнювання часової структури виплат, що дозволяє знизити ризики касових розривів.

Етап 3. Підвищення операційної ефективності як інструмент відновлення грошових потоків

Етап 4. Наступним елементом моделі є підвищення операційної ефективності, яке розглядається як довгостроковий фактор стабілізації грошових потоків. На відміну від разових заходів з економії витрат, підвищення ефективності формує стійкий позитивний вплив на фінансові результати.

Ключовими напрямками підвищення операційної ефективності є:

- **прискорення оборотності дебіторської заборгованості** шляхом посилення кредитної політики, застосування штрафних санкцій та знижок за дострокову оплату;
- **скорочення періоду обороту запасів**, що дозволяє вивільнити частину грошових ресурсів;
- **перегляд цінової політики** з урахуванням еластичності попиту та конкурентного середовища;
- **диверсифікація ринків збуту**, що зменшує залежність від обмеженого кола споживачів.

Реалізація цих заходів сприяє зростанню операційного грошового потоку навіть за умов збереження бухгалтерської збитковості у короткостроковому періоді.

Етап 5. Прогнозування та планування грошових потоків

Ефективне управління грошовими потоками в умовах збитковості неможливе без системного прогнозування та планування. Запропонована модель передбачає поєднання короткострокових і середньострокових інструментів прогнозування.

Для оперативного управління використовується **метод прямого розрахунку**, який базується на прогнозуванні реальних надходжень і виплат грошових коштів.

Він дозволяє:

- виявляти потенційні касові розриви;

- планувати черговість платежів;
- оцінювати потребу у короткостроковому фінансуванні.

Важливим елементом є **формування резервів ліквідності**, які виконують функцію фінансового буфера в умовах нестабільності. Резерви можуть формуватися як у грошовій формі, так і у вигляді доступних кредитних ліній.

Ключовим інструментом контролю виступає **бюджет руху грошових коштів**, що дозволяє порівнювати прогнози та фактичні показники та оперативно коригувати управлінські рішення.

Етап 6. Диверсифікація джерел фінансування в умовах збитковості

За умов дефіциту внутрішніх грошових ресурсів особливого значення набуває диверсифікація джерел фінансування. Модель передбачає використання як традиційних, так і альтернативних фінансових інструментів, зокрема:

- залучення стратегічних або фінансових інвесторів;
- використання грантових програм та програм підтримки;
- відкриття кредитних ліній;
- застосування факторингу для прискорення надходження коштів.

Диверсифікація фінансування дозволяє знизити залежність підприємства від одного джерела коштів і підвищує загальну фінансову гнучкість.

Етап 7. Система постійного моніторингу та коригування моделі

Завершальним елементом моделі є система постійного моніторингу результатів управління грошовими потоками. Для цього застосовується система ключових показників ефективності (КРІ), до яких належать:

- чистий грошовий потік;
- коефіцієнти ліквідності;
- оборотність активів;
- рівень покриття зобов'язань грошовими потоками.

Регулярний аналіз цих показників дозволяє своєчасно виявляти відхилення від запланованих значень і коригувати стратегію управління.

В результаті представимо узагальнено модель управління грошовими потоками підприємства у разі збитковості у вигляді такого рівняння:

$$CF_{\text{нетто}} = CF_{\text{операц.}} + CF_{\text{інвест.}} + CF_{\text{фінанс.}} + \Delta R \quad (3.1.)$$

де:

- $CF_{\text{операц.}}$ — грошові потоки від операційної діяльності;
- $CF_{\text{інвест.}}$ — грошові потоки від інвестиційної діяльності;
- $CF_{\text{фінанс.}}$ — грошові потоки від фінансової діяльності;
- ΔR — зміна резерву ліквідності.

Запропонована модель дозволяє комплексно управляти грошовими потоками, мінімізувати ризики неплатоспроможності та створити передумови для виходу підприємства зі збиткового стану навіть в умовах економічної нестабільності.

3.2. Практичні рекомендації щодо впровадження моделі управління грошовими потоками підприємства у разі збитковості

Ефективність запропонованої моделі управління грошовими потоками в умовах збитковості значною мірою залежить від практичної реалізації управлінських рішень та їх адаптації до специфіки діяльності конкретного підприємства. Тому ключовим завданням даного підрозділу є формування прикладних рекомендацій, спрямованих на поетапне впровадження моделі, мінімізацію ризиків та досягнення стабілізації ліквідності.

1. Організаційне забезпечення впровадження моделі

На першому етапі доцільно сформувати відповідальну управлінську структуру або визначити посадових осіб, які здійснюватимуть координацію процесу управління грошовими потоками. Практика антикризового управління свідчить, що в умовах збитковості ефективним є:

- створення **тимчасової фінансово-антикризової групи**;
- централізація функцій фінансового контролю;
- чіткий розподіл відповідальності між бухгалтерською, фінансовою та управлінською службами.

Важливою рекомендацією є запровадження принципу **єдиного центру прийняття рішень щодо платежів**, що дозволяє уникнути неконтрольованих витрат та дублювання фінансових операцій.

2. Запровадження платіжної дисципліни та пріоритезації витрат

В умовах дефіциту ліквідності підприємству доцільно впровадити систему жорсткої платіжної дисципліни. Практичні рекомендації включають:

- класифікацію всіх платежів за рівнем критичності (критичні, важливі, відкладені);
- формування **платіжного календаря** з горизонтом не менше одного місяця;
- тимчасове обмеження необов'язкових капітальних та інвестиційних витрат.

Пріоритезація витрат має базуватися на принципі збереження безперервності операційної діяльності та недопущення штрафних санкцій і репутаційних втрат.

3. Практичні інструменти оптимізації грошових надходжень

Для покращення структури вхідних грошових потоків доцільно застосовувати комплекс прикладних заходів, зокрема:

- посилення контролю за дебіторською заборгованістю;
- скорочення термінів комерційного кредиту для контрагентів;
- використання авансових форм розрахунків;
- запровадження знижок за дострокову оплату.

У разі значного обсягу дебіторської заборгованості ефективним інструментом є **факторинг**, який дозволяє швидко трансформувати дебіторську заборгованість у грошові кошти без залучення додаткових кредитів.

4. Впровадження бюджету руху грошових коштів (Cash Flow Budgeting)

Однією з ключових практичних рекомендацій є обов'язкове впровадження бюджету руху грошових коштів як інструменту оперативного управління. Для підприємств у збитковому стані доцільно застосовувати:

- щотижневе або декадне планування грошових потоків;
- сценарний підхід (песимістичний, базовий, оптимістичний сценарії);
- порівняння планових і фактичних показників з обов'язковим аналізом відхилень.

Такий підхід дозволяє оперативно виявляти касові розриви та приймати коригувальні управлінські рішення.

5. Формування резервів ліквідності та фінансових буферів

З метою підвищення фінансової стійкості підприємству рекомендується формувати резерви ліквідності. Практична реалізація цього напрямку може включати:

- акумулювання мінімального грошового залишку на рахунках;
- відкриття резервних кредитних ліній;
- диверсифікацію банківських рахунків.

Резерви ліквідності відіграють роль стабілізаційного механізму та знижують ймовірність критичних фінансових збоїв.

6. Моніторинг, контроль та адаптація управлінських рішень

Завершальним етапом впровадження моделі є налагодження системи постійного моніторингу результатів. Практичні рекомендації передбачають:

- регулярний аналіз ключових показників (чистий грошовий потік, коефіцієнти ліквідності, оборотність активів);
- встановлення порогових значень КРІ;
- оперативне коригування бюджету та платіжного календаря у разі відхилень.

Систематичний контроль дозволяє адаптувати модель управління грошовими потоками до змін зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства.

Специфіка діяльності будівельних підприємств зумовлює підвищені ризики виникнення касових розривів навіть за наявності контрактного портфеля та формальної прибутковості проєктів. Поетапне виконання робіт, відтермінування платежів за актами виконаних робіт, значна частка авансованих витрат та залежність від платоспроможності замовника роблять управління грошовими потоками ключовим інструментом антикризового управління в умовах збитковості.

1. Організаційне забезпечення управління грошовими потоками у будівництві

Для ефективного впровадження моделі на будівельному підприємстві доцільно запровадити **проектно-орієнтовану систему фінансового управління**, яка передбачає:

- виділення кожного будівельного об'єкта як окремого центру грошових потоків;
- закріплення відповідальності за фінансові результати проекту за керівником проекту;
- централізований контроль усіх платежів фінансовою службою підприємства.

Практично важливим є впровадження правила, за яким **жодні витрати за проектом не здійснюються без прив'язки до платіжного календаря та підтвердженого джерела фінансування**.

2. Пріоритезація витрат з урахуванням технології будівельного процесу

В умовах збитковості будівельному підприємству доцільно здійснювати жорстку класифікацію витрат за критичністю для безперервності будівельного процесу:

- **критичні витрати** – оплата праці робітників, матеріали першої необхідності, оренда техніки;
- **умовно обов'язкові витрати** – витрати на субпідрядні роботи, логістику, енергоресурси;
- **відкладені витрати** – інвестиції в оновлення техніки, маркетинг, розвиток нових напрямів.

Такий підхід дозволяє уникнути зупинки будівельних робіт, що у будівництві часто призводить до зростання збитків через простой та штрафні санкції.

3. Управління грошовими надходженнями за будівельними контрактами

Особливу увагу у практичній реалізації моделі необхідно приділяти **управлінню надходженнями від замовників**. Рекомендованими заходами є:

- чітка прив'язка актів виконаних робіт (КБ-2в, КБ-3) до календарного графіка;
- мінімізація затримок між фактичним виконанням робіт і підписанням актів;

- використання авансових платежів або проміжних розрахунків;
- включення до договорів умов фінансової відповідальності замовника за прострочення платежів.

У разі значної дебіторської заборгованості ефективним інструментом є **факторинг або цільове кредитування під конкретний будівельний проєкт**, що дозволяє підтримувати ліквідність без зупинки робіт.

4. Впровадження бюджету руху грошових коштів за проєктами

Для будівельного підприємства доцільно формувати **бюджет руху грошових коштів у розрізі об'єктів**, що дозволяє:

- прогнозувати касові розриви на кожному етапі будівництва;
- узгоджувати графік витрат із графіком фінансування;
- оперативно перерозподіляти ресурси між проєктами.

Практика показує, що найбільш ефективним є **щотижневе планування грошових потоків** у поєднанні зі сценарним аналізом (затримка платежів, подорожчання матеріалів, зупинка фінансування).

5. Формування резервів ліквідності з урахуванням ризиків будівельної галузі

З урахуванням високої волатильності витрат у будівництві (ціни на матеріали, логістика, воєнні ризики) підприємству рекомендується формувати **проєктні резерви ліквідності**, які можуть включати:

- резерв грошових коштів на покриття непередбачених витрат;
- відкриті кредитні лінії під конкретні об'єкти;
- резерв часу та коштів у фінансовій моделі проєкту.

Такі резерви знижують ризик зупинки будівництва та поглиблення збитковості.

6. Контроль та коригування фінансових рішень у процесі реалізації проєкту

Завершальним елементом практичного впровадження моделі є постійний фінансовий контроль. Для будівельного підприємства доцільно використовувати такі ключові показники:

- чистий грошовий потік за проєктом;

- відхилення фактичних витрат від кошторисних;
- оборотність дебіторської заборгованості замовників;
- рівень покриття поточних витрат операційними надходженнями.

Регулярний аналіз цих показників дозволяє своєчасно коригувати графіки виконання робіт, договірні умови та фінансову стратегію підприємства.

Таким чином, практичне впровадження моделі управління грошовими потоками на будівельному підприємстві в умовах збитковості має базуватися на проєктному підході, жорсткому фінансовому контролі та адаптивному плануванні. Реалізація запропонованих рекомендацій дозволяє знизити ризики касових розривів, забезпечити безперервність будівельних робіт та створити фінансові передумови для поступового виходу підприємства зі збиткового стану.

Висновки

Аналіз фінансового стану ТОВ «ДЕВЕНСТРОЙ» за період 2021–2023 років показав системне погіршення ключових показників, що свідчить про високий рівень фінансових ризиків та загрозу неплатоспроможності. Основні проблеми полягають у низькій ліквідності, критично високій залежності від позикового капіталу, збитковості операційної діяльності та втраті ринкових позицій.

Ліквідність та платоспроможність Показники поточної та швидкої ліквідності залишаються нижчими за нормативні значення, що вказує на недостатність оборотних активів для покриття короткострокових зобов'язань. Абсолютна ліквідність близька до нуля, що створює ризик невиконання термінових платежів.

Фінансова стійкість Коефіцієнт фінансової автономії становить 0,01, що значно нижче нормативного рівня (0,5). Це означає, що майже всі активи фінансуються за рахунок позикових коштів. Коефіцієнт фінансової залежності перевищує 73, що свідчить про критичну залежність від кредиторів.

У 2023 році всі показники рентабельності мають негативні значення: рентабельність активів (-1,08%), власного капіталу (-116,79%), продажів (-1,13%). Це свідчить про збитковість діяльності та знецінення інвестицій власників.

Грошові потоки - Чистий грошовий потік від операційної діяльності у 2023 році становить -114 984 тис. грн, що вказує на неспроможність генерувати кошти для покриття поточних витрат. Позитивний потік від фінансової діяльності пояснюється залученням додаткового фінансування, що не є стійким рішенням.

Ринкова позиція та конкурентоспроможність. Чистий дохід знизився на 59,17% за період 2021–2023 років, що призвело до втрати ринкової частки. Негативна рентабельність продажів свідчить про неконкурентоспроможність продукції. Відсутність інвестицій в основні засоби та інновації поглиблює проблему.

Ймовірність банкрутства За моделями Альтмана (п'ятифакторною), Спрінгейта ймовірність банкрутства оцінюється як висока або максимальна (90–100%).

Рекомендації

Для запобігання банкрутству та відновлення фінансової стабільності підприємства необхідно реалізувати комплексний план, що включає:

Фінансове оздоровлення

Реструктуризація заборгованості та переговори з кредиторами.

Залучення додаткових джерел фінансування (інвестори, гранти, кредитні лінії).

Формування резервів ліквідності.

Оптимізація витрат

Зниження собівартості продукції через перегляд умов постачання та оптимізацію запасів.

Скорочення адміністративних витрат шляхом автоматизації процесів.

Підвищення операційної ефективності

Прискорення оборотності дебіторської заборгованості.

Зменшення періоду обороту запасів.

Перегляд цінової політики та вихід на нові ринки.

Ринкова стратегія

Розробка плану відновлення ринкових позицій.

Підвищення конкурентоспроможності продукції за рахунок якості та інновацій.

Активізація маркетингових заходів.

Система контролю та прогнозування

Впровадження бюджету руху грошових коштів.

Моніторинг ключових показників ефективності (KPI).

Використання методів прогнозування для запобігання касовим розривам.

Реалізація запропонованої моделі управління грошовими потоками дозволить мінімізувати ризики неплатоспроможності, стабілізувати фінансовий стан підприємства та забезпечити його конкурентоспроможність у довгостроковій перспективі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бланк І.О. Управління фінансами підприємств : підручник. – Київ : Ніка-Центр, 2019. – 784 с.
2. Поддєрьогін А.М. Фінанси підприємств : підручник. – Київ : КНЕУ, 2020. – 572 с.
3. Сорокіна Л.В. Економіка та організація діяльності будівельних підприємств : монографія. – Київ : КНУБА, 2018. – 312 с.
4. Гойко А.Ф. Управління інвестиційно-будівельними проектами : навч. посіб. – Київ : Ліра-К, 2019. – 356 с.
5. Цифра Т.Ю. Фінансове забезпечення діяльності будівельних підприємств в умовах нестабільності. – Київ : КНУБА, 2021. – 214 с.
6. Дяченко О.П. Антикризове управління підприємством : навч. посіб. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. – 290 с.
7. Крамаренко Г.О. Фінансовий менеджмент : підручник. – Київ : Центр навчальної літератури, 2021. – 520 с.
8. Швиданенко Г.О. Управління грошовими потоками підприємства в умовах фінансової нестабільності // Економіка та держава. – 2020. – № 5. – С. 45–51.
9. Рубцова О.С. Будівництво як засіб стабілізації економіки в умовах кризових явищ // Науковий погляд: економіка та управління. – 2020. – № 3 (69). – С. 80–84.
10. Коваленко М.А. Управління дебіторською заборгованістю будівельних підприємств // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2019. – № 66. – С. 112–118.
11. International Federation of Consulting Engineers (FIDIC). Conditions of Contract for Construction. – Geneva, 2017.
12. Project Management Institute. A Guide to the Project Management Body of Knowledge (PMBOK® Guide). – 7th ed. – Newtown Square, PA, 2021.
13. World Bank. Financial Management in Construction Projects. – Washington, DC, 2020. – URL: <https://www.worldbank.org> (дата звернення: 10.12.2025).

14. European Investment Bank. Construction Project Finance and Cash Flow Management. – Luxembourg, 2022. – URL: <https://www.eib.org> (дата звернення: 10.12.2025).
15. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV (зі змінами).
16. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».
17. Беленкова О., Стеценко С., Сорокіна Л., Молодід О., Боліла Н. Система превентивного контролю будівельних підприємств на основі ідентифікації антикризового потенціалу // Науковий журнал Астанського ІТ-університету. — 2020. — № 53. — С. 13–22. — DOI: 10.37943/AITU.2020.53.13.002.
18. Кушнір І.В. Особливості управління грошовими потоками будівельних компаній в умовах воєнного ризику // Економіка будівництва. – 2022. – № 4. – С. 23–31.
19. Park, H. K., Han, S. H., & Russell, J. S. (2005). Cash flow forecasting model for general contractors using moving weights of cost categories. *Journal of Management in Engineering (ASCE)*, 21(4), 164–172.
ascelibrary.org
20. Ock, J.-H., & Park, H. K. (2016). A study on the algorithm of cash flow forecasting model in the planning stage of a construction project. *KSCE Journal of Civil Engineering*, 20, 2170–2176. <https://doi.org/10.1007/s12205-015-0588-5>
SpringerLink
21. Tucker, S. N. (1986). Formulating construction cash flow curves using a... *Construction Management and Economics*.
22. Нікхбахт Є., Гроппеллі А. Фінансовий менеджмент : пер. з англ. — Київ : Основи, 2001. — 726 с.
23. Brigham E. F. *Financial Management: Theory and Practice*. — 13th ed. — Mason, OH : South-Western Cengage Learning, 2010. — 1150 p.
24. Van Horne J. C., Wachowicz J. M. *Fundamentals of Financial Management*. — 13th ed. — Harlow : Pearson Education, 2009. — 768 p.

25. Rice T. Cash Flow Analysis in Corporate Finance // Journal of Finance. — 1995. — Vol. 50, No. 3. — P. 1021–1045.*
26. Стеценко С.П., Боліла Н.В. Аналітична оцінка і контроль дебіторської заборгованості будівельних підприємств за допомогою контрольних карт. Вісник НУВГП. Серія "Економічні науки". 2020. Том 2. № 90, С. 225-235
27. Тимофєєва Т. В. Управління грошовими потоками підприємства : монографія. — Київ : КНЕУ, 2010. — 286 с.
28. Калашников Д., Богатюк Д., Філіппов О. Організація та BIM моделювання будівництва об'єктів на основі концепції управління вартісним будівництвом. Шляхи підвищення ефективності будівництва, 2022. 2 (50), 40–49.
29. Зінченко М., Гончаренко Т., Чуприна Ю., Івахненко І., Цифра Т. Реінжиніринг будівельних компаній на основі BIM-технології. Міжнародний журнал про нові тенденції в інженерних дослідженнях. 2020. № 8, С. 4166-4172.
30. Сорокіна Л.В., Гойко А.Ф. Економетричний інструментарій для управління фінансовою безпекою будівельних компаній. Київ: Київський національний університет будівництва та архітектури [українською]. 2017. 403 с.
31. Титок В., Боліла Н., Рижаків Д., Поколенко В., Федун І. CALS–технологія як основа створення модулів оцінки бізнес-процесів стейкхолдерів будівельної галузі в рамках умови циклічних і сезонних коливань. Міжнародний журнал передових тенденцій в області комп'ютерних наук і техніки. 2021. №1. 271-276.
32. Кіщенко Т. Є., Гусарова Л. В., Боліла Н. В. Девелопмент-методологія втілення проектів інвестування будівництва. Ефективна економіка, 2018. 51. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/6_2018/51.pdf
33. Боліла Н.В. Функціонально-операційна трансформація систем управління будівельним підприємством на основі CALS-технологій. Управління розвитком складних систем, 2019. 40 , 156-159.

34. Стеценко, С.П. та ін. Управління адаптацією організаційних та економічних механізмів будівництва до зростаючого впливу цифрових технологій на національну економіку. Журнал оглядів з глобальної економіки. 2020. № 9, 149-164.
35. Рижакова, Г., Чуприна, К., Івахненко, І., Деркач, А., та Гуляєв, Д. Експертно-аналітична модель оцінки якості управління на будівельному підприємстві. Науковий журнал Астанаського ІТ-університету, 2020. 3(3), 71–82.
36. Стеценко С., Сорокіна Л., Гойко А., Цифра Т., Боліла Н. Модель CALS для формування антикризового потенціалу будівельних підприємств. Науковий журнал Астанського ІТ-університету. 2020. №4. 49-57.
37. Ізмайлова, К. В., Ізмайлова, О. В. (2010). Система оцінки ефективності інвестиційних проєктів на етапі техніко-економічного обґрунтування. Управління розробкою складних систем, 4, 45–54. Отримано з nbuv.gov.ua/j-pdf/Urss_2010_4_11.pdf [
38. Zeltser, R., Bielienskova, O., Novak, Ye. and Dubinin, D. (2019). Digital Transformation of Resource Logistics and Organizational and Structural Support of Construction. *Nauka i innovatsii*, vol. 15(5), 38-51
39. Tugay, O.A., Zeltser, R.Ya., Kolot, M.A., Panasiuk, I.O. (2019). Organization of Supervision over Construction Works Using Uavs and Special Software. *Nauka i innovatsii*, vol. 15(4), 23-32
40. Abidali, A.F., & Harris, F. (1995). A methodology for predicting company failure in the construction industry. *Construction Management and Economics*, vol. 13(3), 189-196. doi: 10.1080/01446199500000023
41. Chan, J. K. W., Tam, C. M., & Cheung, R. K. C. (2005). Construction firms at the crossroads in hong kong: Going insolvency or seeking opportunity. *Engineering, Construction and Architectural Management*, vol. 12(2), 111-124. doi: 10.1108/09699980510584476
42. Edum-Fotwe, F., Price, A., & Thorpe, A. (1996). A review of financial ratio tools for predicting contractor insolvency. *Construction Management and Economics*, vol. 14(3), 189-198. doi: 10.1080/014461996373458

43. Kangari, R., Farid, F., & Elgharib, H.M. (1992). Financial performance analysis for construction industry. *Journal of Construction Engineering and Management*, vol. 118(2), 349-361. doi: 10.1061/(ASCE)0733-9364(1992)118:2(349)
44. Mason, R. J., & Harris, F. C. (1979). Predicting company failure in the construction industry. *Proceedings Institution of Civil Engineers*, vol. 66(2), 301-307.
45. Tserng, H., Lin, G., Tsai, L., & Chen, P. (2011). An enforced support vector machine model for construction contractor default prediction. *Automation in Construction*, 20(8), 1242-1249. doi: 10.1016/j.autcon.2011.05.007
46. Deakin, E. B. (1972). A discriminant analysis of predictors of business failure. *Journal of Accounting Research*, vol. 10(1), 167-179.
47. Edison, H.J. (2003). Do indicators of financial crises work? an evaluation of an early warning system. *International Journal of Finance and Economics*, vol. 8(1), 11-53. doi: 10.1002/ijfe.1971
48. Karas, M., & Režňáková, M. (2017). The stability of bankruptcy predictors in the construction and manufacturing industries at various times before bankruptcy. *E a M: Ekonomie a Management*, 20(2), 116-133. doi: 10.15240/tul/001/2017-2-00913.
49. Lin, F., Liang, D., & Chen, E. (2011). Financial ratio selection for business crisis prediction. *Expert Systems with Applications*, 38(12), 15094-15102. doi: 10.1016/j.eswa.2011.05.03514.
50. Spicka, J. (2013). The financial condition of the construction companies before bankruptcy. *European Journal of Business and Management*, vol. 5(23), 160-169.
51. Thomas Ng, S., Wong, J. M. W., & Zhang, J. (2011). Applying Z-score model to distinguish insolvent construction companies in China. *Habitat International*, vol. 35(4), 599-607. doi: 10.1016/j.habitatint.2011.03.008